

ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา
ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยามหาวิทยาลัย
กุมภาพันธ์ 2556

ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา
ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

กุมภาพันธ์ 2556

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา
ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยาวังควิทยา
กุมภาพันธ์ 2556

รัตนสินทร์ พอค้า. (2556). **ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่ง
รัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการการควบคุม:
รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์, รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์.

ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550
ประเทศมาเลเซีย เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐ
ปีนัง ประเทศมาเลเซีย และเพื่อศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐ
ปีนัง ประเทศมาเลเซีย โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพและนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ มีดังต่อไปนี้

1. ศึกษาประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย
ครูวันดี อรุณรัตนา เกิดเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2466 เป็นบุตรชายเพียงคนเดียวของ
นายจันทร์ดี อรุณรัตนา และนางเอียด อรุณรัตนา เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ มาเลย์พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่
248 บี ถนนเบอร์มา หมู่บ้านปูเลาติกูส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย เริ่มเรียนโนราครั้งแรกกับครูตั้ง (ไม่
ทราบนามสกุล) และครูสีนาค ชุมถีสงคราม เมื่ออายุ 26 ปี ได้ก่อตั้งคณะโนราขึ้นโดยใช้ชื่อ เพิ่ม เสือ
พราน โนวาวันดี ปีนัง ทำการแสดงโนราในรัฐปีนังและเขตพื้นที่ใกล้เคียง ได้รับรางวัลผู้สืบทอดมตะ
ชุมทรัพย์ทางศิลปะแห่งเกาะปีนัง (Heritage Treasures Award Winner 2007) ด้านการแสดงโนรา
2. ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย
ส่วนใหญ่คณะโนราจะทำการแสดงที่วัดและศาลเจ้า นอกจากนั้นทำการแสดงตามคำเชิญ
ของหน่วยงานราชการหรือหน่วยงานเอกชน มีสมาชิกในคณะทั้งหมด 13 คน สืบทอดการบรรเลงดนตรี
และการแสดงโนรกายในครอบครัว เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ได้แก่ ทับ กลองตุ๊ก ปี่โนรา ฉิ่ง
ฆ้องคู่ แตระ(กรับ) ฉาบเล็ก และศิรับอร์ด เครื่องแต่งกายมี 3 ประเภท คือ 1. เครื่องนุ่งห่ม 2. เครื่องประดับ
และ 3. เครื่องศาสตราวุธ มีการประกอบฉากในการแสดงคล้ายกับการแสดงของลิเก พิธีกรรมและ
ขั้นตอนในการแสดงโนรา มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ขนบธรรมเนียมพิธีไหว้ครูประจำปี 2. ขนบธรรมเนียม
ก่อนออกเดินทาง 3. ขนบธรรมเนียมก่อนเริ่มการแสดง ได้แก่ การตั้งเครื่อง การเบิกโรง 4. ขั้นตอนใน
การแสดงโนรา ได้แก่ การโหมโรง การประกาศครู การทำบทและรำยาว การจับเรื่อง 5. ขนบธรรมเนียม
หลังจบการแสดง ได้แก่ การลาโรง การถอดและการเก็บเครื่องแต่งกาย บทเพลงที่ใช้ในการประกอบการ
แสดง มีทั้งหมด 3 ประเภท คือ 1. บทร้อง มีทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ ร่ายหน้าแตระ และบทกลอนแปด
2. บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา มีทั้งหมด 2 ประเภท ได้แก่ เพลงโหมโรง ประกอบด้วย

เพลงทั้งหมด 6 เพลง เป็นเพลงที่ทราบชื่อเพลง 4 เพลง และเพลงที่ไม่ปรากฏชื่อเพลง 2 เพลง ซึ่งลำดับการบรรเลงทั้ง 6 เพลง มีลำดับดังนี้ เพลงเกริ่น เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1 เพลงลาวลำปาง เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงเพลงที่ 2 เพลงโยสล้ม และเพลงทอดบท ส่วนเพลงบรรเลงประกอบการรำรำ ประกอบด้วยเพลงทั้งหมด 14 เพลง เป็นเพลงที่ทราบชื่อเพลง 11 เพลง และเพลงที่ไม่ปรากฏชื่อเพลง 3 เพลง มีดังนี้ เพลงเกริ่น เพลงลาวลำปาง เพลงโยสล้ม เพลงมอญดูดาว เพลงค่างควากินกล้วย เพลงจีนไฉยอ เพลงตารีก็ปัส เพลงพม่ารำชวาน เพลงคากคกปากสระ เพลงหักคอไอ้เท่ง เพลงทอดบท เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1 เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2 เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 3 3. หน้าทับที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา มีทั้งหมด 8 หน้าทับ ดังนี้ หน้าทับเสมอเครื่อง หน้าทับทอดบท หน้าทับรำหน้าแตระ หน้าทับกลอนแปด หน้าทับเพลงโค หน้าทับสอดสร้อย หน้าทับนาดช้า และหน้าทับนาดเร็ว หน้าทับทั้งหมดที่ใช้ในการประกอบการแสดงมีความเป็นอิสระ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการแสดงของโนราเป็นสำคัญ

NORA PERFORMANCE'S STUDYING OF KRU WANDEE GROUP,
PENANG HERITAGE TREASURES AWARD WINNER 2007, MALAYSIA

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

February 2013

Rattanasin Powka. (2013). **Nora performance's studying of Kru Wandee group, Penang Heritage Treasures Award Winner 2007, Malaysia.** Master Thesis (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc. Prof. Dr. Kanchana Intarasunanunt, Assoc. Prof. Dr. Manop Wisuttiapat.

The Nora performance's studying of Mr. Wandee Aroonratana, local artist who is the Heritage Treasures Award Winner 2007, is an ethnomusicalogical research which aims to study biography and works of Mr. Wandee Aroonratana who has been selected as a Winner of Living Heritage Treasures Award of Penang 2007 in Manora Performing This research applied qualitative methodologies including documentary research and descriptive analysis.

The result of the study showed as follows:

1. The study on biography and works of Mr. Wandee Aroonratana, a Penang local artist.

Mr. Wandee Aroonratana was born on January 7, 1923. He is the only son of Mr. Chandee Aroonratna and Mrs. Eiad Aroonratna. He lives at 248B Burmar Road, Pulautigus, Penang, Malaysia. He studied Menora with Master Tung and Master Srinak Choomaneesongkram. At the age of 26, he formed Thai Menora troupe by using "Perm Suepran Nora Wan Dee Penang" name. His troupe performed Menora in local Penang area. He won the Living Heritage Treasure Award of Penang 2007.

2. The study Menora performing of Mr. Wandee Aroonratna troupe.

Generally, Menora is performed at temple and shrine. Furthermore, it is performed to celebrate the wedding ceremony or government party ceremony. There are 13 members in the troupe. The musical instruments include pipe, drum, cymbals, flutes and gong. There are 3 types of Menora costume that are (1)Clothes (2)Accessories (3)Weapons. The scene shows a similar silicate. The rituals and procedures in Menora performing are divided into 5 steps. (1.)Annual WaiKru traditional ceremony (2.)Prior Leaving residence ceremony (3.)Prior performing ceremony (4.)Steps of performing Menora (5.)After performing ceremony. There are 3 types of music that used in performance: (1.)Lyrics: divided into 2 types namely NahTrae and Eight - Verse Poem. (2.)Music: divided into 2 types namely Overture and Dancing music. The overture type consists of 6 songs with 2 anonymous

songs. The order of the overture songs is Kren song, First anonymous song, Lao Lumpang song, second anonymous song, Yoslum song, Tod Bod song. The dancing song consists of 14 songs with 3 anonymous songs. The order of the dancing song is Kren song, Lao Lumpang song, Yoslum song, Mon Doo Dao song, Kangkaw Gin Glua song, Jeen Jai Yor song, Ta Lee Gee Pus song, Phrama Lam Kwan song, Kangkok Pak Sra song, Hang Kor Ai Teng song, Tod Bod song, First anonymous song, second anonymous song and Third anonymous song. (3.) There are 8 rhythmic patterns that used in performance namely Samure Krueng, Tod Bod, Rai Trae, Eight - verse poem, Pleng Koh, Sod Soi, Nad Cha and Nad Raew rhythmic patterns. Rhythmic patterns are chosen freely. It depends on type of Nora performing.

ปริญญาานิพนธ์

เรื่อง

ศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์
ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนังปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย

ของ

รัตนสินทร์ พอค้า

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่เดือน..... พ.ศ. 2556

คณะกรรมการควบคุมปริญญาานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ)

ประกาศคุณประการ

ปริญญาบัตรนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและได้รับการช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณ ดังจะกล่าวถึงตามลำดับ และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา อินทรสุนานนท์ ประธานกรรมการควบคุมปริญญาบัตร รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ กรรมการควบคุมปริญญาบัตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจี ศรีสมบัติ ประธานกรรมการสอบปริญญาบัตร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมพล งามสุทธิ กรรมการสอบปริญญาบัตร ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำในการจัดทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอน ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาดุริยางค์ศาสตร์ศึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ครูวันดี อรุณรัตน์ คุณเจิม สุมน คุณสุนีย์ สุมน และสมาชิกทุกคนในคณะนระ ที่ให้การต้อนรับและถ่ายทอดความรู้แก่ผู้วิจัยในการจัดเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี จนทำให้ปริญญาบัตรฉบับนี้มีความสมบูรณ์และสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.เววดี อึ้งโพธิ์ อาจารย์อรอนงค์ อิงขำนิ และอาจารย์ธรรณี สิทธิชัย ผู้ชี้แนะแนวทางให้ความรู้และคำปรึกษาในการจัดทำปริญญาบัตรฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์สุรินทร์ ทับรอด และอาจารย์ชอล ทับรอด ผู้จุดประกายความรู้ด้านดนตรีไทย จนผู้วิจัยสามารถเล่นดนตรีไทยและนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับนักเรียนได้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศรีเรือน ลิขิตเดชาโรจน์ และคณะครูโรงเรียนอานวยวิทย์ อาจารย์ธวัช โพธิ์แก้ว อาจารย์สุชชะอาด จุลสิทธิโยธา และคณะครูโรงเรียนวัดแค ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน

ขอขอบคุณ คุณสุหทัย แก้วเมฆ เด็กชายเอื้ออังกูร พ่อค้า ที่เป็นกำลังใจ และให้คำแนะนำในการจัดทำปริญญาบัตรฉบับนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อฉวี พ่อค้า คุณแม่ภัทรวดี พ่อค้า คุณจินตนา เอื้ออามร ผู้อบรมสั่งสอน เลี้ยงดูผู้วิจัย ให้การศึกษา และคอยช่วยเหลือให้กำลังใจกับผู้วิจัยในทุก ๆ เรื่อง จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในครั้งนี้

รัตนสินทร์ พ่อค้า

สารบัญ

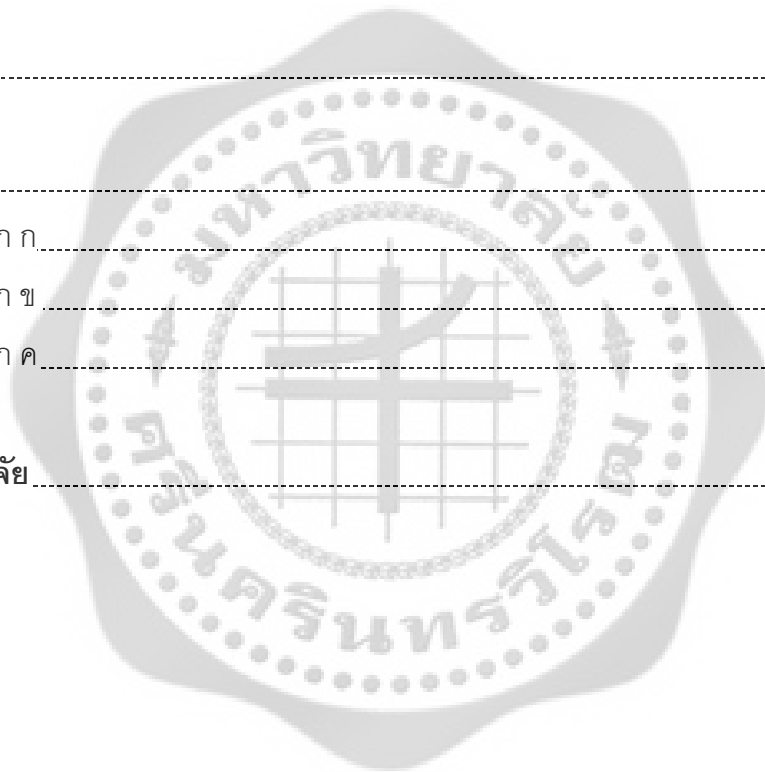
บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง.....	10
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	19
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	27
ขั้นเก็บรวบรวมข้อมูล.....	27
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	28
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	28
ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล.....	29
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย.....	30
รัฐต่างๆ ของประเทศมาเลเซีย.....	35
อาณาเขตรัฐปีนัง ฝั่งบัตเตอร์เวิร์ท.....	35
อาณาเขตรัฐปีนัง ฝั่งเกาะปีนัง.....	36
ชื่อเมืองหลวง.....	36
สถานกงสุลใหญ่ ณ รัฐปีนัง.....	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล.....	39
ประวัติครูวันดี อรุณรัตนา.....	40
ประวัติครอบครัว.....	42
ประวัติการศึกษาโดยทั่วไป.....	43
ประวัติการศึกษาด้านการแสดงโนรา.....	44
บทบาททางสังคม.....	48
ความสำคัญและโอกาสในการแสดงโนรา.....	52
ข้อมูลนักดนตรีและนักแสดงโนรา.....	54
เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา.....	68
เครื่องแต่งกายของนักแสดงโนรา.....	77
การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา.....	87
พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา.....	97
ขนบธรรมเนียมพิธีไหว้ครูประจำปี.....	97
ขนบธรรมเนียมก่อนออกเดินทาง.....	112
ขนบธรรมเนียมก่อนเริ่มการแสดง.....	112
ขั้นตอนการแสดงโนรา.....	118
ขนบธรรมเนียมหลังจบการแสดง.....	123
บันทึกบทร้องบทเพลงและหน้าทับที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา.....	123
บทร้อง.....	123
บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา.....	143
หน้าทับที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา.....	172
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	182
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	182
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	182
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	182

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	182
สรุปผลการวิจัย.....	183
อภิปรายผล.....	191
ข้อเสนอแนะ.....	192
บรรณานุกรม.....	193
ภาคผนวก.....	198
ภาคผนวก ก.....	199
ภาคผนวก ข.....	205
ภาคผนวก ค.....	213
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	219

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ช่วงอายุนักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตน์.....	54
2 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตน์.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนที่เกาะปีนัง	38
2 ครูวันดี อรุณรัตนา	40
3 แผนที่บ้านครูวันดี อรุณรัตนา	41
4 วัดไชยมังคลาราม	43
5 พระพุทธรูปชัยมงคล	44
6 ครูสีนาค ชุมณีสงคราม	45
7 ครูวันดี อรุณรัตนา จำโนราในงานแก้บน	47
8 แผนผังการสืบทอดคณะโนราในรัฐปีนัง	48
9 ครูวันดี อรุณรัตนาถ่ายรูปร่วมกับผู้ที่ได้รับรางวัลในปีเดียวกัน	49
10 ผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมไทย – มาเลเซีย	50
11 พิธีไหว้ครูโนราประจำปี	50
12 ครูวันดี อรุณรัตนาบรรเลงระนาดในประเพณีวันลอยกระทง	51
13 ครูวันดี อรุณรัตนา ได้รับเกียรติเป็นวิทยากรท้องถิ่น	52
14 การแสดงโนรา	52
15 สถานที่ดำรวจปูเลาติกูส	53
16 นายสุวิทย์ อรุณรัตนา	55
17 นายสมหวัง อรุณรัตนา	56
18 นายจำลอง แก้วมณี	57
19 นายจำเริญ ไชยสงคราม	58
20 นายดุสิต อรุณรัตนา	59
21 นายธारा สุมณ	60
22 นายวันดี อรุณรัตนา	61
23 นายพวง แสงณรงค์	62
24 นางชิน แก้วมณี	63
25 นางเหรียญ จตุรงค์	64
26 นายเจิม สุมณ	65
27 นายเต็ม ชุมณีสงคราม	66

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
28 นางสุนีย์ สุมน.....	67
29 ทับ.....	69
30 กลองตุ๊ก.....	70
31 ปี่โนรา.....	71
32 ลิ้นปี่.....	71
33 ฉิ่ง.....	72
34 ซ้องคู่.....	73
35 แตรระ (กรับ).....	74
36 ฉาบเล็ก.....	74
37 คีย์บอร์ด.....	75
38 แผนผังการจัดวางเครื่องดนตรีประกอบการแสดง.....	76
39 เสื้อ.....	77
40 สนับเพลลา.....	78
41 หน้าผ้า.....	78
42 ผ้าห้อยหน้า.....	79
43 โจงกระเบน.....	79
44 เทริด.....	80
45 ปั้งคอ.....	81
46 กำไลข้อมือ.....	81
47 สายบ่า.....	82
48 ปีกนกแอ่น.....	82
49 เล็บ.....	83
50 ปีกหางหงส์.....	83
51 หน้าพราน.....	84
52 หน้าทาสี.....	84
53 พระขรรค์.....	85

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
54 ไม้หวาย.....	86
55 ไม้เท้า.....	86
56 มีดพร้า.....	87
57 กระบอง.....	87
58 รถที่เข้บรรถทุกฉากและอุปกรณ์ในการแสดงโนรา.....	87
59 โรงโนรา.....	88
60 แผนผังโรงโนรา.....	89
61 ฉากโนรา (ฉากหลัง).....	91
62 เตี้ยง.....	91
63 ผ้าม่านช่องประตู (หลิบ).....	92
64 ระบาย.....	92
65 พรหม.....	93
66 ผ้ากั้น.....	93
67 ผ้ากั้นลายเทพบุตร.....	94
68 ผ้ากั้นลายเทพธิดา.....	94
69 ไต้ะ.....	94
70 เสื่อ.....	95
71 หลอดไฟแสงจันทร์.....	95
72 ไมโครโฟน.....	96
73 เครื่องขยายเสียง.....	96
74 ลำโพง.....	97
75 เครื่องบูชาครู.....	98
76 แผนผังการจัดวางเครื่องบูชาครู.....	101
77 เครื่องบูชาพระพุทธรเจ้า.....	102
78 แผนผังการจัดวางเครื่องบูชาพระพุทธรเจ้า.....	104
79 ชุดประกอบพิธีไหว้ครู.....	104

บัญชีภาพประกอบ (ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
80 จุดเทียน ธูป บูชาพระรัตนตรัย.....	109
81 กล่าวคำไหว้ครู.....	109
82 ประพรมเครื่องบูชาครู.....	110
83 ร่วมกันประพรมน้ำ.....	110
84 โปรยกลีบดอกไม้.....	111
85 พิธีกราบขอพร.....	111
86 การยกเครื่อง.....	112
87 เจ้าภาพส่งมอบถาดขันหมาก.....	112
88 การตั้งเครื่อง.....	113
89 ลักษณะการจัดวางเครื่องดนตรี และเทริด.....	114
90 ลักษณะทำนองขณะบรรเลงคาถากันตัว.....	115
91 การใส่หมากจุกคำที่หนึ่ง.....	115
92 การใส่หมากจุกคำที่สอง วางบนขอบผนังข้างโรงโนรา.....	116
93 การใส่หมากจุกคำที่สาม ใส่ไว้ได้เตี้ยกลางโรงโนรา.....	116
94 บรรเลงคาถาพร้อมกับตีที่กลองตุ๊ก.....	117
95 บรรเลงคาถาพร้อมกับตีที่ทับ.....	117
96 บรรเลงคาถาพร้อมกับตีที่ฆ้องคู่และฉิ่ง.....	118
97 โปรยข้าวสาร.....	118
98 นักดนตรีบรรเลงเพลงใหม่โรง.....	119
99 การประกาศครู.....	119
100 การขับบทหลังม่าน.....	120
101 การรำทำบท.....	120
102 โนราใหญ่ถือพระขรรค์เพื่อทำการจับเรื่อง.....	121
103 บรรยายภาคการแสดงออกพรวาน.....	123

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ประกอบด้วยประเทศไทย ลาว กัมพูชา พม่า เวียดนาม มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ บรูไน และฟิลิปปินส์ เป็นแหล่งศูนย์รวมแห่งอารยธรรม และวัฒนธรรมที่เก่าแก่ เริ่มตั้งแต่สมัยโบราณมีการสืบทอดวัฒนธรรมที่น่าสนใจไว้มากมาย เช่น วัฒนธรรมด้านภาษา ด้านโภชนาการ ด้านการนับถือศาสนา ด้านการแต่งกาย ด้านดนตรี ที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของชาติ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาและความเจริญรุ่งเรือง

วัฒนธรรม หมายถึง สิ่งที่ทำให้ความเจริญงอกงามให้แก่หมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมในการแต่งกาย, วิถีชีวิตของหมู่คณะ เช่น วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมชาวเขา (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2542: 1058) วัฒนธรรม มีหน้าที่ตอบสนองความต้องการของมนุษย์ เช่น สอนให้มนุษย์รู้จักการหาอาหารเพื่อดำรงชีพ การสร้างกฎเกณฑ์ให้มนุษย์ดำเนินชีวิตอย่างมีระเบียบ ช่วยให้มนุษย์ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม เป็นพื้นฐานการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อความเจริญและความอยู่รอดของมนุษย์ (กาญจนา อินทรสุนานนท์. 2541: 162) หรืออีกนัยหนึ่ง วัฒนธรรมก็คือ วิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆ ที่มีการสืบเนื่องและวัฒนธรรมก็ไม่ได้อยู่ในลักษณะที่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับชีวิตของบุคคล ที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่เจริญขึ้น เป็นลักษณะความเจริญในด้านต่างๆ ตลอดจนแนวปฏิบัติ ประเพณี จนกลายเป็นวัฒนธรรมประจำชุมชน สังคม ประเทศชาติ วิมล จิโรจพันธุ์และคณะ (2538: 16 - 17) ได้แบ่งวัฒนธรรมพื้นบ้านออกเป็น 5 สาขาที่สำคัญคือ 1. ชีวิตความเป็นอยู่พื้นบ้าน หมายถึง สภาพการดำรงชีวิตของคนในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งประกอบไปด้วยด้านคหกรรม เช่น อาหาร การดูแลเด็ก เสื้อผ้า ด้านการแพทย์และสาธารณสุข เช่น การแพทย์แผนโบราณ สมุนไพร 2. ความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีพื้นบ้าน หมายถึง ประเพณีต่างๆ ที่ปฏิบัติกันในสังคมพื้นบ้าน ตลอดจนความเชื่อเรื่องเวทมนต์คาถา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งความเชื่อเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดของพิธีกรรมต่างๆ 3. ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน หมายถึง สิ่งที่เกิดจากการฝีมือ ความคิด และการประดิษฐ์กรรมของคนในท้องถิ่น ที่สร้างขึ้นเพื่อความศรัทธา เพื่อประโยชน์ในการใช้สอย เพื่อความสวยงาม 4. ภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน หมายถึง ภาษาถิ่นที่ใช้ติดต่อสื่อสารเรื่องราวต่างๆ ในท้องถิ่นที่สืบทอดมาแต่อดีต ทั้งที่มีในรูปของภาษาพูดและภาษาเขียน เรื่องราวต่างๆ ที่เกิดขึ้นด้วยการเล่าหรือเขียนขึ้นในท้องถิ่น เช่น วรรณกรรมพื้นบ้าน นิทานพื้นบ้าน บทเพลงพื้นบ้าน สำนวน ภาษิต 5. ดนตรี นาฏศิลป์ และการละเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การเล่นที่เป็นทั้งกีฬา มหรสพ การร้องรำทำเพลงต่างๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน อันเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่สืบทอดจากอดีต เช่น การเล่นดนตรีพื้นเมือง การฟ้อนรำต่างๆ ซึ่งมีอยู่ในกลุ่มชนทุกเพศทุกวัย และเป็นสิ่งทีนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านด้านอื่นๆ อีกด้วย

ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่มนุษย์ได้สร้างสรรค์ขึ้น (สิทธิพร โสภิกณ. 2554: 213) เพื่อสื่อสารความรู้สึกและอารมณ์ออกมาด้วยเสียง เช่นเดียวกันกับ วิภา คงคากุล (2529: 36) กล่าวว่า ดนตรี เกิดจากความคิดสติปัญญาของมนุษย์เป็นสิ่งที่มนุษย์ตอบสนองด้วยการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้มนุษย์จึงไม่สามารถแยกดนตรีออกจากชีวิตประจำวันได้ ดนตรีจึงเป็นศาสตร์และศิลป์ ที่มนุษย์ได้สร้างและพัฒนาขึ้นมาทีละน้อยจนในที่สุดได้กลายเป็นสิ่งสำคัญส่วนหนึ่งของชีวิต ในทางมานุษยวิทยา มองดนตรีในลักษณะที่สัมพันธ์กับมนุษย์และสังคม ดนตรีคือผลผลิตของพฤติกรรมในด้านความนึกคิด แต่พฤติกรรมที่ทำให้เกิดดนตรี ขึ้นมานั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกันกับความคิดที่เกิดมาจากสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมในสังคมที่มนุษย์ดำรงอยู่ (ศรีศักร วัลลิโภดม. 2535: 2) ดังคำกล่าวของ สงบศึก ธรรมวิหาร. (2540: 53) กล่าวว่า "ชนทุกชาติมีดนตรีกาล ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นมาด้วยชนชาติตนหรือรับอิทธิพลมาจากชาติอื่น ชาติไทยเป็นชาติที่มีดนตรีมาแต่โบราณและเจริญรุ่งเรืองตลอดมาตราบจนปัจจุบัน เป็นเอกลักษณ์ของชาติประการหนึ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทย"

วิถีชีวิตของคนไทยไม่ว่าจะอยู่ในท้องถิ่นใด ต่างก็มีความผูกพันและเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ซึ่งในแต่ละท้องถิ่นจะมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เนื่องจากสภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคม และความเชื่อของคนในสังคมนั้นๆ เป็นสาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมต่างๆ โดยเฉพาะด้านดนตรี ของแต่ละภาคหรือแต่ละท้องถิ่นมีความแตกต่างกัน เช่นเดียวกับ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2526: 159) ได้ให้แนวคิดที่เกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์ที่มีผลต่อดนตรี ดังนี้

ภาคเหนือ เป็นถิ่นที่สภาพภูมิศาสตร์เต็มไปด้วยเขาและดอย มีธรรมชาติสวยงาม ชาวเหนือจึงเป็นนักธรรมชาตินิยม รักความงามเป็นเลิศ ชาวเหนือจึงมีความอ่อนหวานและอ่อนไหวอยู่ในตัว ด้วยเหตุนี้ ลีลาและเสียงซึ้งของภาคเหนือจึงเต็มไปด้วยความอ่อนช้อยอ่อนหวาน ศิลปะการฟ้อนรำของภาคเหนือมีความช้า นุ่มนวล หวานซึ้ง ละเมียดละไม

ภาคอีสาน เป็นถิ่นที่ราบสูง สภาพดินไม่ชุ่มน้ำฤดูแล้งยาวนานไม่เกื้อกูลต่อการเกษตรมีอิทธิพลต่อสภาพเศรษฐกิจของชาวอีสานโดยตรง การทำงานและต่อสู้เพื่อชีวิตของชาวอีสานจึงหนักกว่าคนไทยภาคอื่นๆ ด้วยเหตุนี้ เสียงแคนซึ่งเป็นดนตรีพื้นเมืองของอีสานจึงมีลีลาเศร้าเรียวกร้อง ปลูกปลูกอบ และการเร่งเร้าให้ต่อสู้

ภาคกลาง ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร เช่นเดียวกับภาคอื่นๆ แต่ทว่าชาวชนบทภาคกลางมีโอกาสใกล้ชิดตัวเมือง อยู่ใกล้ความเจริญ ด้วยเหตุนี้ การขับบทกลอนจะเน้นที่เนื้อหาสาระ มีการสมมติจินตนาการและอารมณ์ขึ้น

ภาคใต้ สภาพภูมิอากาศและลมฟ้าอากาศร้อนจัด ฝนตกชุก ลมมรสุมแรงและพืชพันธุ์ธัญญาหารอุดมสมบูรณ์ จึงส่งผลให้ชาวบักชีได้มีอุปนิสัยแข็งกร้าว บึกบึน ด้วยเหตุนี้ ดนตรีส่วนมากนิยมเครื่องตีไม่เน้นเครื่องดีด สี เหมือนกับภาคอื่น เด่นที่จังหวัด มีลีลาการรำรำที่มีจังหวะเฉียบขาด

ในปัจจุบันภาคใต้ ประกอบด้วย 14 จังหวัด ได้แก่ กระบี่ ชุมพร ตรัง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ปัตตานี พังงา พัทลุง ภูเก็ต ยะลา ระนอง สงขลา สตูล สุราษฎร์ธานี พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบ มีทิวเขาที่สำคัญ ได้แก่ ทิวเขาตะนาวศรี ทิวเขากรุงเทพ ทิวเขานครศรีธรรมราช โดยมีทิวเขาสันกาลาคีรี เป็นพรมแดนกั้นระหว่างประเทศไทยกับประเทศมาเลเซีย ทิวเขาในภาคใต้มีความยาวทั้งสิ้น 1,000 กิโลเมตร ภาคใต้มีลักษณะภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรที่มีทะเลขนานอยู่ 2 ด้าน คือ ตะวันออกด้านอ่าวไทย และตะวันตกด้านทะเลอันดามัน จังหวัดที่ไม่มีพื้นที่ติดต่อกับทะเลภายนอกคือ จังหวัดพัทลุงและจังหวัดยะลา ภาคใต้มีลักษณะภูมิอากาศค่อนข้างร้อน แต่เนื่องจากได้รับอิทธิพลของลมมรสุม จึงทำให้มีฝนตกชุกตลอดทั้งปี จากสภาพภูมิศาสตร์ทำให้ภาคใต้มีความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียอาคเนย์มาโดยตลอด มีความหลากหลายทั้งทางด้านเชื้อชาติ ศาสนาทั้งชาวไทยพุทธ ชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยมุสลิม ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน อีกทั้งยังมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่ส่งผลต่อการดำรงชีวิต ทำให้ลักษณะเสียงดนตรีของภาคใต้นั้นปลูกอารมณ์ ไม่อ่อนหวานเหมือนกับดนตรีภาคอื่นๆ ของประเทศไทย สะท้อนให้เห็นถึงคุณค่าในด้านความคิด ความเชื่อ พิธีกรรม และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น ดนตรีภาคใต้ส่วนใหญ่ใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประกอบการแสดงพื้นบ้านโดยเครื่องดนตรีจะเป็นตัวเสริมให้การแสดงพื้นบ้านภาคใต้เป็นที่น่าสนใจ โดยใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตีเป็นหลักในการควบคุมจังหวะ เช่น กลอง ทับ ฉิ่ง โหม่ง เพื่อให้การแสดงพื้นบ้านเกิดความคึกครื้น ร่าเริง ซึ่งการแสดงพื้นบ้านของภาคใต้มีมากมายหลายชนิด เช่น เพลงบอก หนังตะลุง ลิเกป่า ลิเกฮูลู รองเง็ง และ โนรา เป็นต้น

โนรา เป็นการแสดงที่แสดงออกด้วยการใช้เสียง การจัดจังหวะท่วงทำนองเพลง ด้วยการบรรเลงดนตรีและขับร้องเพลง รวมถึงการสร้างสรรคทำท่วงให้สอดคล้องกับเสียงดนตรี เสียงขับร้องสื่อออกมาในรูปแบบของการรำอย่างสวยงาม เป็นการแสดงพื้นบ้านภาคใต้ ที่มีบทบาทและหน้าที่ต่อสังคมในด้านการนันทนาการ ด้านความบันเทิงและการประกอบพิธีกรรม มีระเบียบแบบแผนในการแสดง มีการสืบทอดติดต่อกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน นิยมกันอย่างแพร่หลายในภาคใต้ของไไทย นับเป็นเวลาหลายร้อยปี หากกล่าวย้อนเมื่อสมัยอดีต นิพัทธ์ เพ็งแก้ว (2549: 178-179) ได้กล่าวถึงหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในจดหมายเหตุเสด็จประพาสหัวเมืองปักษ์ใต้ เมื่อ พ. ศ. 2452 ของเจ้าฟ้ามหาวชิราวุธ (รัชกาลที่ 6) คราวนั้นพระองค์ได้ทอดพระเนตรการแสดงโนราหลายครั้งทั้งยังทรงบันทึกเรื่องราวอันเกี่ยวเนื่องกับโนราไว้อย่างน่าสนใจ และสามารถบอกกล่าวความสำคัญของโนราในวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ดังพระราชนิพนธ์ตอนหนึ่งว่า “เจ้าคุณรัชฎาเล่าว่า เมื่อแรกๆ ท่านมาเป็นเจ้าเมืองตรังนี้ เป็นธรรมเนียมผู้ชายไปขอลูกสาว ฝ่ายบิดามารดาถามก่อน 2 ข้อ คือ รำโนราเป็นหรือไม่ว่ากับขโมยควายเป็นหรือไป ถ้าไม่เป็นทั้ง 2 อย่าง ไม่ยอมยกลูกสาวให้ เพราะบิดามารดาของผู้หญิงแลไม่เห็นว่าจะเลี้ยงเมียได้อย่างไร เพราะโนราไม่ต้องซื้ออะไรกิน ไปไหนชาวบ้านต้องเลี้ยงตลอดทาง รวากับ

เจ้าหรือขุนนางผู้ใหญ่” โนราเป็นการแสดงที่มีทั้งการรำ การร้อง และดนตรีประกอบ โดยใช้ปีเป็นเครื่องดำเนินทำนอง ทับ(โทน) เป็นเครื่องกระทบคุมจังหวะและเป็นผู้นำในการเปลี่ยนจังหวะทำนอง เพื่อให้สอดคล้องกับทำรำ ซึ่งผู้บรรเลงจะต้องมีทักษะและความชำนาญ เพื่อให้บรรเลงได้เหมาะสมกับทำรำ การแสดงโนรา สามารถแสดงได้ทุกโอกาส เช่น งานประจำปีของแต่ละจังหวัดที่อยู่ทางภาคใต้จะต้องมีโนราให้ประชาชนได้ชมอย่างน้อย 1 โรง นอกจากนั้นยังสามารถชมโนราได้จาก งานพิธีเกี่ยวกับวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ งานบวชนาค งานฉลองกุฐิน และงานเทศกาลต่างๆ ตลอดจนงานแก้บน ก็มีโนราเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย ไม่เฉพาะงานมงคลเท่านั้น แม้กระทั่งงานอวมงคลก็มีการแสดงโนราให้ได้ชมเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ โนรา ถือว่าเป็น วัฒนธรรมสิ่งที่สามารถถ่ายทอดจากบุคคลไปสู่บุคคลจากท้องถิ่นหนึ่งไปยังอีกท้องถิ่นหนึ่งได้ การถ่ายทอดทางวัฒนธรรมจึงเป็นไปได้โดยที่มนุษย์มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ทั้งภายในครอบครัวเดียวกัน ระหว่างครอบครัว หมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ประเทศ และระหว่างประเทศ (ปัญญา รุ่งเรือง. 2544: 39) ซึ่งการแสดงโนราไม่ได้มีแต่ประเทศไทยเท่านั้น แม้ประเทศอื่นๆ ที่มีความเจริญในด้านสังคมและเศรษฐกิจ ก็มีการแสดงที่มีลักษณะคล้ายกับโนราของไทยเช่นกัน อีกทั้งในแถบรัฐกลันตัน รัฐไทรบุรี และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย แต่เดิมนั้นเคยเป็นส่วนหนึ่งของภาคใต้ ซึ่งเป็นภูมิภาคหนึ่งในประเทศไทย พบว่ายังมีคนนิยมแสดงโนราอยู่จนถึงปัจจุบัน

ประเทศมาเลเซีย มีชื่ออย่างเป็นทางการว่า สหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) ตั้งอยู่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ส่วนหนึ่งอยู่บนแหลมมลายู (Peninsular Malaysia) และพื้นที่ประเทศอีกส่วนหนึ่งอยู่บนเกาะบอร์เนียว (The Island of Borneo) ในรัฐปีนัง ยังคงมีคณะโนราของประเทศไทยสืบทอดอยู่ในปี ค.ศ. 2007 มีการบันทึกการรับรางวัล Heritage Treasures Award Winner 2007 ซึ่งถือเป็นรางวัลอันทรงคุณค่าในรัฐปีนัง อันมีชาวไทยเป็นหนึ่งในผู้รับรางวัล ผู้นั้นคือ ครูวันดี อรุณรัตน์ ชาวไทยที่อยู่รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ท่านเป็นบุตรของคุณพ่อจันทรดี อรุณรัตน์ กับคุณแม่เอียด อรุณรัตน์ ประวัติด้านครอบครัวของท่านนั้นแต่เดิมบิดาและมารดาได้พักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ประเทศไทย ต่อมาบิดาและมารดาของ ท่านได้ย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ที่รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

ในปี พ.ศ. 2480 คุณพ่อจันทรดี อรุณรัตน์ ท่านได้รู้จักและสนิทสนมกับคุณครูสีนาค ชุมฉวีสงคราม ผู้มีความสามารถด้านการแสดงโนรา ที่ย้ายถิ่นฐานมาจากจังหวัดพัทลุง ประเทศไทย เข้ามาอาศัยอยู่ที่รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย จึงได้ฝากตัวครูวันดี อรุณรัตน์ ซึ่งในขณะนั้นมีอายุ 14 ปี ให้เป็นศิษย์เพื่อเรียนการแสดงโนราจากคุณครูสีนาค ชุมฉวีสงคราม

ต่อมาในปี พ.ศ. 2492 ครูวันดี อรุณรัตน์ ได้เริ่มก่อตั้งคณะโนราขึ้นโดยใช้ชื่อว่า เพิ่ม เสือพราน โนวาวันดี ปีนัง ทำการแสดงโนราเพื่อสร้างความบันเทิง ในงานสำคัญต่างๆ ภายในรัฐปีนังและพื้นที่ใกล้เคียง จนหน่วยงานทางราชการมาเลเซีย มอบรางวัลแทนคุณความดี ยกย่องให้ครูวันดี อรุณรัตน์ เป็นผู้สืบทอดมรดกมรดกทางศิลปวัฒนธรรมแห่งชาติ (Heritage Treasures Award Winner 2007) ไม่เพียงแต่เป็นที่ภาคภูมิใจของครูวันดี หรือคนในครอบครัวเท่านั้น แต่รางวัลนี้ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงการยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยในสายตาของชาวต่างชาติ ซึ่งคนไทยควรได้รับรู้ถึงคุณค่าและเห็นถึงสถานะของการแสดงโนราที่อยู่ในต่างแดน เช่น รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย และการแสดงโนราในคณะของท่าน เพื่อเป็นการอนุรักษ์สืบทอดอย่างยั่งยืน ตามองค์ความรู้ของครู เนื่องด้วยในปัจจุบันนี้มีการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการเข้ามาของเทคโนโลยีสมัยใหม่ ทำให้มีผลกระทบต่อการแสดงโนราในสังคมมาเลเซีย

ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ตลอดจนการลงพื้นที่และนำข้อมูลมาวิเคราะห์วิจัยเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ในการอนุรักษ์ศิลปการแสดงโนรา รวมถึงเพลงที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา ให้คงอยู่สืบต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงประวัติครูวันดี อรุณรัตน์ ผู้มีผลงานดีเด่นด้านการแสดงเจ้าของรางวัลศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 (Heritage Treasures Award Winner 2007) ประเทศมาเลเซีย รวมถึงการแสดงโนราในคณะของท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เผยแพร่ เป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติประวัติผู้ที่ทำชื่อเสียงให้กับประเทศไทย และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ศิลปการแสดงโนราต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ทำการศึกษาเฉพาะโนราคณะครูวันดี อรุณรัตน์ ในเขตรัฐปิ่นัง ประเทศมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2554 - 2556

2. ทำการศึกษาเฉพาะการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปิ่นัง ประเทศมาเลเซีย

2.1 ประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตน์

2.1.1 ประวัติครูวันดี อรุณรัตน์ และครอบครัว

2.1.2 ประวัติการศึกษาโดยทั่วไป

2.1.3 ประวัติการศึกษาด้านการแสดงโนรา

2.1.4 บทบาททางสังคม

2.2 การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์

2.2.1 ความสำคัญและโอกาสในการแสดงโนรา

2.2.2 ประวัตินักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตน์

2.2.3 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา

2.2.4 เครื่องแต่งกายของนักแสดงโนรา

2.2.5 การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา

2.2.6 พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา

2.2.7 บันทึบบทร้อง บทเพลง และหน้าทับที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดง

โนรา

- บทร้อง

- บทเพลง

- หน้าทับ

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลที่ได้จากตำราวิชาการและข้อมูลที่ได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์ การบันทึกภาพนิ่ง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว จากครูวันดี อรุณรัตน์ หรือศิลปินในคณะโนรา ที่รัฐปิ่นัง ประเทศมาเลเซีย

2. การบันทึกบทร้อง บทเพลง และหน้าทับต่างๆ ที่ใช้ประกอบการศึกษาเป็นการบันทึกเสียง จากเครื่องดนตรี และเสียงร้องที่ผู้บรรเลงเป็นศิลปินในคณะโนรา ที่รัฐป็นัง ประเทศมาเลเซีย โดยผู้วิจัย นำมาถอดเป็นโน้ตสากล และใช้สัญลักษณ์แทนเสียงเครื่องดนตรีต่างๆ ดังนี้

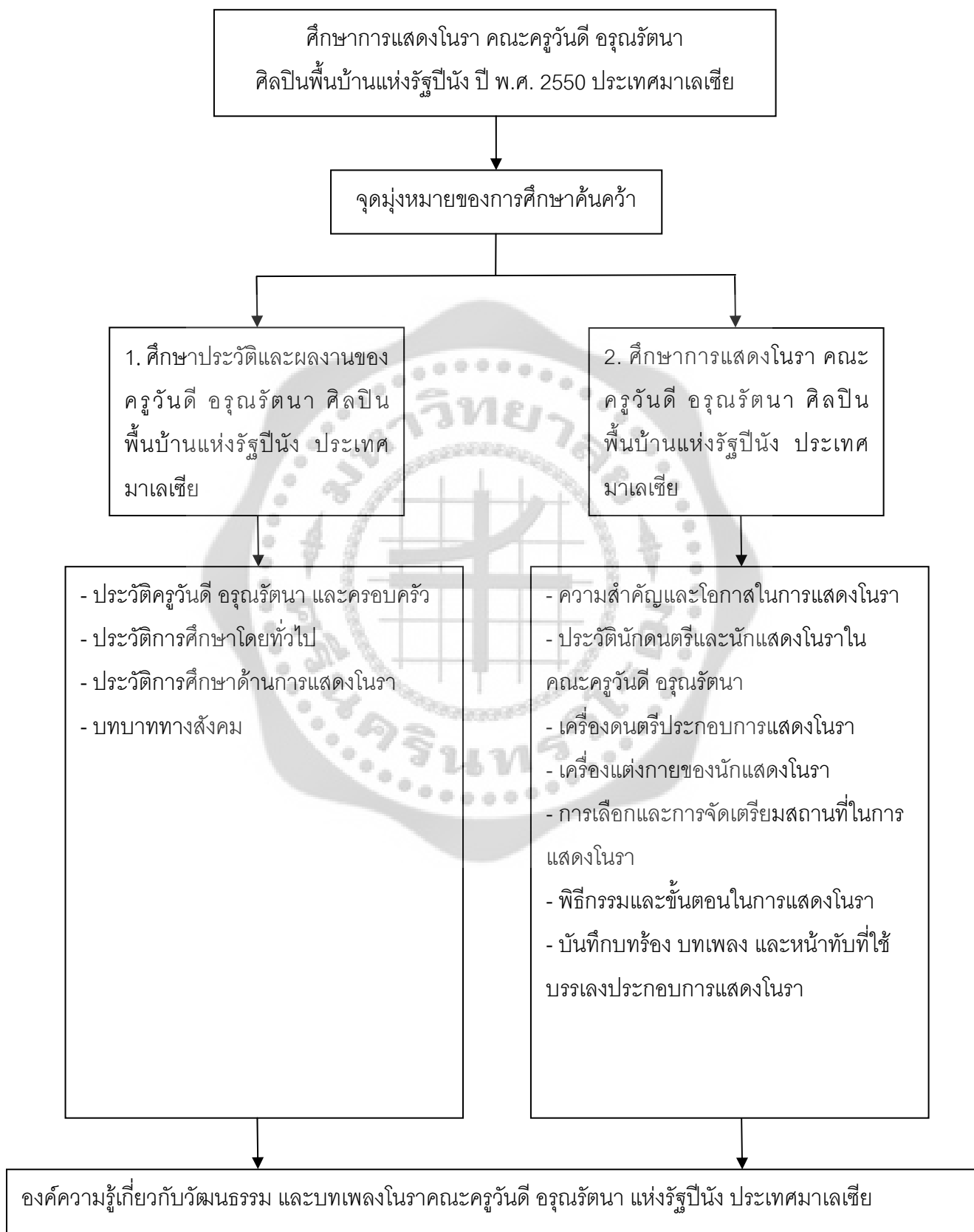
เสียงแซ่ของฉาบเล็ก	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	แซ่	
เสียงฉับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ฉับ	
เสียงฉิ่ง	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ฉิ่ง	
เสียงต่ำของฆ้องคู่	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	เสียงต่ำ	
เสียงตึกของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ตึก	
เสียงตุ้งของกลองตุ้ง	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ตุ้ง	
เสียงแตระ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	แตระ	
เสียงเท่งของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	เท่ง	
เสียงทิดของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ทิด	
เสียงป๊ะของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ป๊ะ	
เสียงสูงของฆ้องคู่	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	เสียงสูง	

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชั้นหมาก	หมายถึง	สิ่งของที่จัดเตรียมขึ้นไว้เพื่อทำการไหว้ครูก่อนที่จะเริ่มการแสดง
ขับบท	หมายถึง	การว่ากลอน, การขับร้องที่มีดนตรีประกอบ
ดนตรีโนรา	หมายถึง	การบรรเลงดนตรีเพื่อประกอบลีลาท่าทางให้กับผู้แสดงโนรา

นายโรง	หมายถึง	หัวหน้าคณะโนรา
โนรา	หมายถึง	การแสดงพื้นบ้านภาคใต้ที่มีลีลารำยาประกอบจังหวะและมีท่วงทำนองเน้นเครื่องดนตรีประเภทตีและเป่า
ทำนองเพลง	หมายถึง	ทำนองของบทเพลงซึ่งประกอบไปด้วยระดับเสียงสูงๆ ต่ำๆ
มุขปาฐะ	หมายถึง	เรื่องราวต่างๆ ที่ถ่ายทอดกันปากต่อปาก
ยกเครื่อง	หมายถึง	การบรรเลงดนตรีเพื่อบอกกล่าวสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่อยู่ภายในบ้านก่อนออกเดินทางไปทำการแสดง
หน้าทับ	หมายถึง	การบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง ได้แก่ ทับและตุ๊ก
โหมโรง	หมายถึง	การบรรเลงดนตรีก่อนการแสดงเพื่อเตรียมความพร้อมของคณะโนรา เพื่อเรียกความสนใจจากผู้ชมให้มาชมการแสดง
ศิลปพื้นบ้านแห่งรัฐปักษ์	หมายถึง	รางวัลที่หน่วยงานราชการของประเทศมาเลเซียมอบให้เพื่อยกย่องและให้เกียรติแก่ผู้ที่มี
ครูหมอ	หมายถึง	สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นักแสดงโนรานับถือว่าเป็นครูบาอาจารย์
ประกาศครู	หมายถึง	การกล่าวถึงครูบาอาจารย์ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย
ตั้งเครื่อง	หมายถึง	การบรรเลงดนตรีเพื่อบอกกล่าวให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบบริเวณ
โรงโนรา	ได้ทราบว่าคุณคณะโนราได้เดินทางมาถึงโรงโนราแล้ว	
หน้าพราน	หมายถึง	หน้ากากรูปพรานที่ใช้สำหรับการแสดง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า โดยอาศัยแหล่งข้อมูลต่างๆ และนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของคำว่า " วัฒนธรรม" เป็นคำสำคัญที่ต้องทำการศึกษาให้ทราบถึงขอบเขตของคำที่ชัดเจน โดยอ้างอิงดังต่อไปนี้

อุทัย หิรัญโต (2519: 31 - 32) ได้กล่าวว่า "วัฒนธรรม" เป็นคำที่พลตรีพระเจ้าวรวงศ์เธอรักรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ทรงบัญญัติขึ้น โดยทรงแปลมาจากภาษาอังกฤษว่า "Culture" คำว่า "วัฒนธรรม" เป็นคำไทยที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต แปลว่า ธรรมเป็นเหตุให้เกิดเจริญ ในภาษาไทยนั้น อาจให้ความหมายได้ง่ายๆ หมายถึง ความเจริญงอกงามที่มนุษย์ทำให้เกิดมีขึ้น และกระทำสืบต่อกันมาเป็นมรดกตกทอดไปสู่ชนรุ่นหลัง มรดกทางสังคมดังกล่าวนี้มีลักษณะเป็นการครองตนและครองชีวิต รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีเหล่านี้ นับว่าเป็นวัฒนธรรมที่ตกทอดกันต่อๆ มา และได้มีการเปลี่ยนแปลงคลี่คลายหรือเจริญงอกงามขึ้นตามยุคตามสมัย

ลีปนันท เกตุทัต (2542: 21) ได้กล่าวถึง วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ซึ่งรวมถึงทั้งสังคมวัฒนธรรม และศิลปวัฒนธรรม วัฒนธรรมมิใช่เป็นนามธรรมและรูปธรรมที่หยุดนิ่ง แต่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยวัฒนธรรมมุ่งความอยู่ดีมีสุข ของคนและสังคม วัฒนธรรมจึงต้องเชื่อมโยงระหว่างอดีตสู่ปัจจุบันและสู่อนาคต ต้องเชื่อมโยงระหว่างคนในสังคมซึ่งมีวัยแตกต่างกัน ต้องเชื่อมโยงระหว่างความรู้ในด้านต่างๆ ทั้งมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และต้องเชื่อมโยงระหว่างคนกับธรรมชาติ วัฒนธรรมจึงจะสามารถพัฒนาองงามได้ จึงต้องอาศัยความเชื่อมโยงและความเข้าใจในความหลากหลาย ความแตกต่าง และจุดร่วมของวัฒนธรรมท้องถิ่น วัฒนธรรมของชาติ และวัฒนธรรมของโลก ซึ่งมีวิวัฒนาการและมีความเปลี่ยนแปลง ไม่หยุดนิ่งมีการประสานเชื่อมโยงในด้านวิถีชีวิตของคนและชุมชนต่างๆ รอบโลก และกับธรรมชาติเท่านั้นที่จะทำให้การพัฒนายั่งยืนได้

อมรา พงศาพิชญ์ (2547: 10 - 15) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการแพร่กระจายวัฒนธรรมภายใต้การนำของศาสตราจารย์ฟรานซ์ โบแอส (Franz Boas) ว่าสังคมและวัฒนธรรมของคนอาจมีจุดเริ่มต้นที่เป็นอิสระ เชื่อว่าการที่สังคมมีวัฒนธรรมเหมือนกันเป็นเพราะการแพร่กระจายวัฒนธรรม จากสังคมหนึ่งไปอีกสังคมหนึ่ง ทำให้สังคมมีวัฒนธรรมเหมือนกันได้โดยไม่จำเป็นต้องมีจุดกำเนิดร่วมกัน ข้อสังเกตในเรื่องการแพร่กระจายวัฒนธรรมและเขตวัฒนธรรมที่ควรคำนึงในการศึกษาคือ

1. สังคมวัฒนธรรมชุดใดชุดหนึ่ง มีศูนย์กลางอยู่ที่จุดใดจุดหนึ่งและแพร่กระจายออกไปขยายอิทธิพลขึ้น จนครอบคลุมพื้นที่ในวงกว้าง ในลักษณะของแก่นกลางวัฒนธรรม ศูนย์กลางของวัฒนธรรมมีหลายศูนย์กลาง และเมื่อต่างฝ่ายขยายอิทธิพลอาจเกิดการแลกเปลี่ยนและยอมรับซึ่งกันและกันได้

2. เนื่องจากสังคมวัฒนธรรมมีความหลากหลายทางคุณลักษณะรูปแบบ วันธรรมแต่ละชุดย่อมมีเหตุผลของการเกิดและมีคุณค่าสำหรับสังคมนั้นๆ การเปรียบเทียบวัฒนธรรมในเชิงคุณค่าหรือความเจริญก้าวหน้าในลักษณะใดก็ตามที่กันนั้นจึงเป็นการไม่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะ วัฒนธรรมแต่ละชุดมีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม สภาพสังคมของตนที่มีลักษณะเฉพาะ

3. เมื่อวัฒนธรรมแพร่กระจายจากศูนย์กลาง และมีการปฏิสัมพันธ์กับวัฒนธรรมข้างเคียงที่มีอยู่แล้ว ย่อมมีการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในระยะแรกอาจรับวัฒนธรรมใหม่ชั่วคราวที่เรียกว่าการยืมวัฒนธรรม และต่อมาจึงรับไว้เป็นของตน ซึ่งในการปฏิสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมอาจมีการขัดแย้ง ถ้าวัฒนธรรมสองชุดมีความแตกต่างกัน ไม่สามารถยอมรับกัน และต่างฝ่ายต่างไม่ยอมให้อีกฝ่ายครอบงำ

นิยพรธณ วรณศิริ (2540: 93) กล่าวไว้ว่า หลักของการแพร่กระจายวัฒนธรรมหนึ่งๆ จะแพร่กระจายไปยังแหล่งอื่นๆ ได้จะต้องยึดหลักว่า วัฒนธรรม คือความคิด และพฤติกรรมที่ติดตัวบุคคล เมื่อบุคคลไปถึงที่ใดวัฒนธรรมก็จะติดไปด้วย ซึ่งขึ้นอยู่กับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางภูมิศาสตร์ ต้องไม่มีอุปสรรคทางภูมิศาสตร์ขวางกั้น เช่น ไม่มีภูเขาสูง ทะเลกว้าง ทะเลทราย แหล่งหิมะ ป่าทึบ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคต่อการเดินทางของคนที่มีวัฒนธรรมติดตัว

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ การที่ผู้คนต้องเดินทางติดต่อไปมาหาสู่กันเกิดจากสภาพทางเศรษฐกิจ เพื่อไปติดต่อค้าขาย หรือต้องการไปท่องเที่ยวดูสิ่งแปลกใหม่ แต่ก็ต้องมีเงินทองจึงจะเดินทางไปยังถิ่นอื่นได้ คนที่มีเศรษฐกิจดีจึงมีโอกาสนำวัฒนธรรมติดตัวไปสังสรรค์กับวัฒนธรรมอื่นได้

3. ปัจจัยทางสังคม ได้แก่ การสนใจไปแลกเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่และความรู้ ซึ่งการไปศึกษาถิ่นอื่น จึงเป็นการไปแพร่กระจายวัฒนธรรมโดยตรง การรู้จักรักใคร่และแต่งงานกับคนต่างวัฒนธรรม การไปร่วมปฏิบัติตามพิธีกรรมทางศาสนาและการอพยพโยกย้ายถิ่นเพราะเกิดภัยทางสังคม เช่น ภัยสงคราม การประสพภัยธรรมชาติ สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยให้เกิดการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม

4. ปัจจัยการคมนาคมขนส่ง เป็นปัจจัยที่เอื้อต่อการแพร่กระจายทางวัฒนธรรม เช่น ถนนที่มีพาหนะสำหรับการโดยสารและการเดินทางในระยะทางไม่ไกลเกินไปนัก ล้วนแล้วแต่เป็นอัตราเร่งการแพร่กระจายวัฒนธรรมที่ดีด้วย

เสาวคนธ์ สุดสวัสดิ์ (2540: 25 - 26) กล่าวว่า iva การผสมผสานทางวัฒนธรรม เป็นภาวการณ์หนึ่งของวัฒนธรรมที่เกิดจากวัฒนธรรมต่างสังคมมากระทบกัน โดยการที่บุคคลจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกันมาติดต่อกัน และมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในระบบวัฒนธรรมดั้งเดิมของกลุ่มหนึ่งหรือทั้งสองกลุ่ม นั่นคือบุคคลหรือกลุ่มคนยอมรับวัฒนธรรมอื่นๆ ซึ่งมีใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมของตน

ปาริชาติ จีงวิวัฒนาภรณ์ (ม.ป.ป.: 1) กล่าวว่า เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าเรื่องของมหรสพในสังคมไทยนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพสังคมในแต่ละยุคสมัย ศิลปะการแสดงที่ยังสามารถดำรงอยู่ได้ในสังคมไทยโดยตัวเอชนั้น โดยมากแล้วก็เป็นศิลปะการแสดงที่มีการปรับตัวเองให้เข้ากับความต้องการของผู้ชมและสังคมยุคใหม่ ตัวอย่าง เช่น กรณีที่เกิดขึ้นกับหมอลำซึ่ง ลิเก และโนรา ซึ่งล้วนแต่มีการปรับในเรื่องของบท จังหวะที่ใช้ในการแสดงไปจนถึงการดัดแปลงรูปแบบการแสดงให้มีความกระชับ รวดเร็วขึ้น หรือมีการผสมผสานเครื่องดนตรีใหม่ๆ ตลอดจนการปรับจังหวะและลีลาการแสดงแบบตะวันตกเข้าไปในรูปแบบการแสดงเหล่านี้ เพื่อทำให้เกิดความแปลกใหม่และความดึงดูดใจต่อผู้ชมในปัจจุบัน

กิตติชัย รัตนพันธ์ (2549: 1 - 3) กล่าวว่า การแสดงออกทางอารมณ์ศิลปะของชาวใต้ เน้นที่ถ้อยคำวาจาและท่าทาง มากกว่าการใช้สัญลักษณ์ เครื่องดนตรีของภาคใต้ส่วนมากเป็นเครื่องตีให้จังหวะประกอบคำขับร้องและท่าทางการเต้นมากกว่าจะใช้เป็นทำนองเพื่อสื่ออารมณ์ ชื่อเพลงที่ปรากฏมักจะต้องตามลีลาของเครื่องตี เช่น เพลงหน้าแตระของโนรา ใช้เสียงแตระเป็นเอก เพลงหน้าทับของหนังตะลุง ใช้เสียงทับเป็นเอก เพลงทับเพลงโทนของโนรา ใช้เสียงหลอกล้อของทับคู่เป็นเอก การเทียบเสียง ในการขับร้องของภาคกลางมักเทียบเสียงคนร้องตามเครื่องตี เครื่องสี และเครื่องเป่า แต่ของภาคใต้จะเทียบจากเครื่องตี คือ เสียงของโหม่งเป็นสำคัญว่ามีเสียงใส กลมกลืนกับลีลาดนตรีเพียงใด จึงมีสำนวนว่า “เสียงเข้าโหม่ง” คือ มีเสียงประสานสัมพันธ์กลมกลืนกับความก้องกังวานของเสียงโหม่ง

อรุณ เวชสุวรรณ (2539: 61 - 64) กล่าวว่า นักประวัติศาสตร์หลายคนสันนิษฐานว่า มโนราห์มีต้นกำเนิดที่จังหวัดพัทลุง โดยกษัตริย์หรือเจ้าเมืองพัทลุง ในสมัยโบราณ ชื่อท้าวโกสินทร์ หรือพระเจ้าสายฟ้าพาด ครองเมืองพัทลุงครั้งสมัยตั้งเมืองอยู่ที่ตัวเมืองเก่าซึ่งเรียกว่า บางแก้ว (ระหว่าง พ.ศ. 1858 - 2051) กษัตริย์พระองค์นี้มีโอรสชื่อ ศรีสิงห์ หรือ เทพสิงห์ เป็นเจ้าฟ้าที่สนพระทัยในการพ้อนรำ ไม่สนใจในราชการงานเมือง สร้างความอับอายให้พระราชบิดายิ่งนัก พระราชบิดาจึงทรงลงพระราชอาญาโดยวิธีลอบแพพร้อมด้วยสาวสรรกำนัลใน 12 คน ดังบทไหว้ครูที่ว่า

สาวชาวชะแม	พร้อมสิบสองคน
มาด้วยหน้าเอย	ที่ไปกลางคน
บังเกิดลมฝน	มีดมนเมฆัง
คลื่นซัดมิ่งมิตร	ไปติดเกาะสี่ซัง
สาวน้อยร้อยซัง	เคื่องคังบิตร

ฯลฯ

จับรำบารำร่อย	อยู่ที่ดอนเกาะใหญ่
ข้าวโพดสาลี	มีมากถมไป
เทวาเทพไท	ตามไปรักษา

แพของท้าวศรีสิงหอรอยไปติดที่เกาะสี่ซัง (ชื่ออาจจะไปพ้องกับเกาะสี่ซังที่ชลบุรี ถ้าสันนิษฐานหลักภูมิศาสตร์แล้วอาจจะเป็นเกาะใกล้ๆ เมืองพัทลุงที่มีชื่อคล้ายกัน) เมื่อเจ้าชายศรีสิงหอร ได้พอรำก็เป็นที่นิยมชมชอบของประชาราษฎร จนชาวนั้นได้รู้มาถึงราชสำนักพัทลุง ดังกลอนไหว้ครูที่มีว่า

รู้ถึงพ่อค้า	รับพาเข้าเมือง
ฝ่ายบิดามารดู่	ประทานให้เครื่อง
สำหรับเจ้าเมือง	เบื่องให้ทันที
ตั้งแต่นั้นมา	เรียกว่าชาติรี
ประวัติว่ามี	เท่านั้นแหละหนา

พระราชบิดาได้พระราชทานเครื่องทรงสำหรับกษัตริย์ให้สวมใส่และเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ชมการแสดง ทำให้มโนห์ราได้รับความนิยมจากประชาชนอย่างสูงสุดจนมีการฝึกหัดพอรำแพร่หลาย

มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ (2542: 3,871– 3,875) ได้กล่าวถึงโนรา หรือ มโนห์รา ว่าเป็นการละเล่นพื้นเมืองที่สืบทอดกันมานานและนิยมกันแพร่หลายในภาคใต้ พบหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรว่า มีการเรียกชาติรี เป็น “มโนห์ราชาตรี” ในวรรณกรรมท้องถิ่นเรื่อง “มโนหรานิบาดคำกาพย์” ฉบับวัดมัชฌิมาวาสฯ สงขลา ซึ่งบ่งบอกว่าเขียนเสร็จปี 2411 ในตอนที่กล่าวถึงการมหรสพในพิธีสมโภชพระสุธนนางมโนห์ราว่า “มโนราชาตรี ร้องบทเมรี ชมสวนชวนสมร รำเมื่อกินเหล้า เคล้าคลอชวนนอน ลักยาพาจร เมรีมัวเมา” ซึ่งบ่งชี้ชัดว่าแม้จะเล่นเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับเรื่องนางมโนห์รา ก็เรียกการละเล่นนี้ว่า “มโนราชาตรี” ในคณะโนราหนึ่งๆ มีประมาณ 14 – 20 คน โนราในสมัยก่อนมีตัวรำเพียง 3 ตัว คือ 1. ตัวนายโรงหรือโนราใหญ่ 2. ตัวนางหรือนางรำ 3. ตัวตลกหรือพราน ในสมัยต่อมาเพิ่มตัวนางหรือนางรำ เป็น 3- 5 คน นอกจากนี้คณะของโนราจะมีนักดนตรีหรือ “ลูกคู่” ประมาณ 5 – 7 คน มีตัวตลกประจำโรงเรียกว่า “พราน” มีตัวตลกหญิง เรียกว่า “ทาสี” มีหมอลำประจำโรง (หมอลำทางไสยศาสตร์) บางคณะอาจมีนางรำรุ่นจิ๋วเรียกว่า “หัวจุกโนรา” และอาจจะมีผู้สูงอายุที่ชอบและติดตามไปกับคณะโนราเป็นประจำ เรียกว่า “ตาเสือโนรา” มักทำหน้าที่ช่วยดูแลนางรำและข้าวของ องค์ประกอบหลักของการแสดงโนรา ซึ่งเป็นการแสดงเพื่อความบันเทิง มี 5 ข้อสรุปได้ดังนี้

1. การรำ โนราแต่ละตัวต้องรำอวดความชำนาญและความสามารถ โดยการรำประสมท่าต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ละท่ามีความถูกต้องตามแบบฉบับ สามารถเปลี่ยนลีลาให้เข้ากับจังหวะดนตรีและต้องรำให้สวยงาม บางคนอาจอวดความสามารถในเชิงรำเฉพาะด้าน เช่น การเล่นแขน การทำให้ตัวอ่อน เป็นต้น

2. การร้อง โนราแต่ละตัวจะต้องอวดลีลาการร้องขับบทกลอน เช่น เสียงดังไพเราะชัดเจน จังหวะการร้องถูกต้องเข้าใจ มีปฏิภาณในการคิดกลอนรวดเร็ว ได้เนื้อหา สัมผัสดี สามารถร้องได้ตอบได้ เป็นต้น

3. การทำบท เป็นการอวดความสามารถในการตีความหมายของบทร้องเป็นท่ารำ ให้คำร้องกับท่ารำสัมพันธ์กัน ต้องตีทำให้ครบถ้วนตรงตามคำร้อง ตรงจังหวะและลีลาของดนตรีอย่างถูกต้อง

4. การรำเฉพาะอย่าง นอกจากโนราแต่ละคนต้องมีความสามารถในการรำ การร้อง และการทำบทแล้วยังต้องฝึกการรำเฉพาะอย่างให้เกิดความชำนาญเป็นพิเศษด้วย ซึ่งการรำนี้อาจจะใช้แสดงเฉพาะโอกาส เช่น รำในพิธีไหว้ครู หรือพิธีแต่งพอกผูกผ้าใหญ่ ใช้ในโอกาสรำลงครูหรือโรงครู เป็นต้น

5. การเล่นเป็นเรื่อง โดยปกติโนราไม่เน้นการเล่นเป็นเรื่อง แต่ถ้ามีเวลาแสดงมากพอหลังจากอวดการรำ การร้องและการทำบทแล้ว อาจจะมีการแสดงเป็นเรื่องให้ดู โดยเลือกเรื่องที่รู้จักบางตอนมาแสดง ไม่เน้นการแต่งตัวตามเรื่อง สมมติเองว่าใครเป็นใคร แต่จะเน้นสนุกสนานและการขับบทกลอนแบบโนรา

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2551: 207 - 211) โนรามักไม่เน้นเนื้อเรื่อง แต่เน้นร้องรำทำบทตามกลอน โนราแต่ละตัวจะรำอวดความชำนาญและความสามารถเฉพาะตน เมื่อรำร้องทำบทจนหมดกระบวนการตามต้องการจะมีการสอดแทรกเรื่องให้เพื่อความสนุกสนาน สมมุติตัวไปตามเรื่องที่เล่น โดยไม่จำเป็นต้องแต่งเครื่องตามเรื่องที่แสดงใหม่ เน้นขับบทกลอนดำเนินเรื่อง และเน้นตลก กลอนด้นโนราห์เป็นกลอนด้นสด ดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบแสดงโนราที่มีปี กลองเล็ก โทน-ทับ กรับ แตระ ฆ้องคู่ และฉิ่ง

ธรรมนิติย์ นิคมรัตน์ (2547: 28 - 29) ได้กล่าวว่า โนราเป็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่เข้าถึงจิตใจคนภาคใต้มากที่สุด ไม่ว่าจะในด้านพิธีกรรมของคนใต้ เมื่อมีเรื่องทุกข์ยากเดือดร้อนก็จะต้องบนบานสานกล่าวขอให้วิญญาณบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้วมาช่วยดลบันดาลในเรื่องทุกข์ร้อนดังกล่าวหมดไป เมื่อประสบผลสำเร็จก็จะมีการแก้บน โนราจะเป็นสื่อกลางในการร้องเชิญและรำประกอบกิจกรรมทำให้คนภาคใต้รักและชื่นชอบในโนรา เมื่อโนราประกอบพิธีกรรมหรือแสดงโนราได้ดีเยี่ยมเป็นที่ชอบอกชอบใจ ก็จะเฝ้าติดตามการแสดงและเอ่ยปากชื่นชมความประทับใจ เมื่อหลายๆ คนมีความชื่นชอบและประทับใจในโนราในเรื่องอย่างเดียวกัน ก็จะทำให้สมญานามเพื่อยกย่องเพราะเป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน

สถาบันทักษิณคดีศึกษา (2544: 2 - 11) ได้กล่าวถึงโนรา ว่าเป็นการละเล่นพื้นเมืองที่สืบทอดกันมาและนิยมกันอย่างแพร่หลายในภาคใต้ เป็นการละเล่นที่มีทั้งการร้องการรำ บางครั้งเล่นเป็นเรื่องและบางโอกาสมีส่วนเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม จุดที่มีการพัฒนาการแสดงโนราอยู่ที่บริเวณเมืองพัทลุงในสมัยโบราณ ได้แก่ บริเวณลุ่มทะเลสาบสงขลาฝั่งตะวันตก (อยู่ในเขตจังหวัดพัทลุงในปัจจุบัน) และฝั่งตะวันออก (เขตอำเภอสตงิ่งพระ อำเภอระโนด และอำเภอกระแสดินธุ์ จังหวัดสงขลา ในปัจจุบัน) คณะของโนรา มีประมาณ 14 – 20 คน โนราสมัยก่อนมีตัวรำเพียง 3 ตัว คือ ตัวนายโรงหรือโนราใหญ่ 1 คน ตัวนางหรือนางรำ 1 คน และตัวตลกหรือพราน 1 คน ในสมัยต่อมาเพิ่มตัวนาง (นางรำ) เป็น 3 – 5 คน นอกจากนี้คณะโนราจะมีนักดนตรีหรือลูกคู่ ประมาณ 5 – 7 คน มีตัวตลกประจำโรงเรียกว่า พราน มีตัวตลกหญิงเรียกว่า ทาสี (มักใช้ผู้ชายแสดง) ชื่อคณะของโนรา มักเรียกตามชื่อของนายโรง เช่น โนราวัน (คณะของโนรามีนายวันเป็นนายโรง) บางครั้งเอาชื่อบ้านหรือที่อยู่มาประกอบ เช่น โนราเต็มเมืองตรัง โนราแปลกท่าแค ถ้านายโรงเป็นพี่น้องกัน 2 คน มักนำชื่อทั้งสองคน มาตั้งเป็นชื่อคณะ เช่น โนราพิณพันธ์ (พี่ชื่อพิณ น้องชื่อพันธ์) และบางคณะก็ได้รับ คำเติมสร้อย เพราะมีลักษณะเด่นพิเศษ เช่น โนราพุ่มทewa (ชื่อพุ่ม ร่ายรำอ่อนงามราวกับทewaเหาะลอยมา) ซึ่งสอดคล้องกับ สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์ (2542: 3876 - 3877) ได้กล่าวถึงการแสดงโนรา ดังนี้

1. คณะโนรา โนราแต่เดิมจะมีผู้แสดงเพียง 3 คนเท่านั้น คือ ตัวนายโรง ตัวนาง และตัวตลก แต่ปัจจุบันจะมีผู้แสดงมากขึ้นประมาณ 15 - 20 คน โดยจะแบ่งเป็นโนราใหญ่ 1 คน ลูกคู่ 5 - 6 คน ตัวตลกชาย 1 คน ตัวตลกหญิง 1 คน หมอประจำคณะ 1 คน คนที่เหลือจะเป็นนางรำผู้หญิง

2. เครื่องแต่งกาย จำแนกได้ดังนี้

2.1 เทร็ด เป็นเครื่องประดับศีรษะของตัวนายโรงหรือโนราใหญ่ หรือตัวยืนเครื่องทำเป็นรูปมงกุฎอย่างเตี้ย มีกรอบหน้า มีด้ายมงคลประกอบอยู่ด้วย

2.2 เครื่องลูกบิด ซึ่งจะร้อยด้วยลูกบิดสี เป็นลวดลาย ใช้สำหรับสวมลำตัวท่อนบนแทนเสื้อ ประกอบด้วย 5 ชั้น ได้แก่ บ่า สำหรับสวมทับบ่าซ้าย - ขวา รวม 2 ชั้น ปิ้งคอ สำหรับสวมห้อยคอหน้า - หลัง รวม 2 ชั้น และพานอก ใช้พันรอบตัวตรงระดับอก

2.3 ปีกนอกแฉ่น หรือปีกเหน่ง มักทำด้วยแผ่นเงินเป็นรูปคล้ายนกนางแอ่นกำลังกางปีก

2.4 ซับทรวง หรือทับทรวง หรือตาบ สำหรับสวมห้อยคอไว้ตรงทรวงอก นิยมใช้เฉพาะโนราใหญ่ ตัวนางไม่ใช้ซับทรวง

2.5 ปีก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า หาง หรือหางหงส์ นิยมทำด้วยเขาควายหรือโลหะเป็นรูปคล้ายปีกนก 1 คู่ ซ้าย - ขวาประกบกัน ปลายปีกเข็งอนขึ้นและผูกรวมกันไว้ที่พู่ทำด้วยด้ายสีติดไว้เหนือปลายปีก ใช้ลูกบิดร้อยห้อยเป็นดอกดวงรายตลอดทั้งข้างซ้ายและขวาให้ดูคล้ายขนของนก ใช้สำหรับสวมคาดทับผ้าถุงตรงระดับสะเอว ปล่อยปลายปีกยื่นไปด้านหลังคล้ายหางกินรี

2.6 ผ้าถุง เป็นผ้ายาวสี่เหลี่ยมผืนผ้า หนุนทับชายแล้วรั้งไปเหนือไว้ข้างหลัง ปล่อยปลายชายให้ห้อยลงเช่นเดียวกับหางกระเบน เรียกปลายชายที่พับแล้วห้อยลงนี้ว่า "หางหงส์" การนุ่งของโนราจะรั้งสูงและรัดรูปแน่นกว่าการนุ่งโจงกระเบน

2.7 หน้าเพลลา เหน็บเพลลา หนีบเพลลา คือสนับเพลลา ใช้สำหรับสวมแล้วนุ่งผ้าทับปลายขา ใช้ผูกปิดร้อยทับหรือร้อยทาบ ทำเป็นลวดลายดอกดวง เช่น ลายกรวยเชิง รักร้อย

2.8 หน้าผ้า ลักษณะเดียวกับชายไหว ถ้าเป็นของโนราใหญ่หรือนายโรงมักทำด้วยผ้าแล้วร้อยผูกปิดทาบเป็นลวดลาย ที่ทำเป็นผ้า 3 แถบคล้ายชายไหวล้อมด้วยชายแครงก็มี ถ้าเป็นของนางรำอาจใช้ผ้าพื้นสีต่างๆ สำหรับคาดห้อยเช่นเดียวกับชายไหว

2.9 ผ้าห้อย คือ ผ้าสีต่างๆ ที่คาดห้อยคล้ายชายแครง แต่อาจจะมีมากกว่า โดยปกติจะใช้ผ้าที่โปร่ง บาง สีสด แต่ละผืนจะเหน็บห้อยลงทั้งด้านซ้ายและด้านขวาของหน้าผ้า

2.10 กำไลต้นแขนและปลายแขน กำไลสวดต้นแขนเพื่อขบรัดกล้ามเนื้อให้ดูทะมัดทะแมง และเพิ่มให้สง่างามยิ่งขึ้น

2.11 กำไล กำไลของโนรามักทำด้วยทองเหลือง ทำเป็นวงแหวนใช้สวมมือและเท้าข้างละหลายๆ วง เช่น แขนแต่ละข้างอาจจะสวม 5 - 10 วงซ้อนกัน เพื่อเวลาปรับเปลี่ยนท่าจะได้มีเสียงดังเป็นจังหวะเร้าใจยิ่งขึ้น

2.12 เียบ เป็นเครื่องสวมนิ้วมือให้ไค้งงามคล้ายเล็บกินนร กินรี ทำด้วยทองเหลืองหรือเงิน อาจต่อปลายด้วยหางที่มีลูกปัดร้อยสอดสีไว้พองาม นิยมสวมมือละ 4 นิ้ว

เครื่องแต่งกายโนราตามรายการที่ 1 ถึง 12 รวมเรียกว่า "เครื่องใหญ่" เป็นเครื่องแต่งกายของตัวยืนเครื่อง หรือโนราใหญ่ ส่วนเครื่องแต่งกายของตัวนางหรือนางรำเรียกว่า "เครื่องนาง" จะตัดเครื่องแต่งกายออก 4 อย่าง คือ เทริด โดยจะใช้ผ้าแถบสีสด หรือผ้าเช็ดหน้าคาดรัดแทน กำไลต้นแขน ขั้บทรง และปีกนกแอ่น (ปัจจุบันนางรำทุกคนนิยมสวมเทริดด้วย)

2.13 หน้าพราน เป็นหน้ากากสำหรับตัว "พราน" ซึ่งเป็นตัวตลก ใช้ไม้แกะเป็นรูปใบหน้า ไม่มีส่วนที่เป็นคาง ทำจมูกยื่นยาว ปลายจมูกงุ้มเล็กน้อย เจาะรูตรงส่วนที่เป็นตาดำ ให้ผู้สวมมองเห็นได้ถนัด ทาสีแดงทั้งหมด เว้นแต่ส่วนที่เป็นฟันทำด้วยโลหะสีขาว หรือทาสีขาว หรืออาจเลี่ยมฟัน (มีเฉพาะฟันบน) ส่วนบนต่อจากหน้าผากใช้ขนเป็ดหรือขนหางสีขาวยึดติดทาบไว้คล้ายกับผมหงอก

2.14 หน้าทาสี เป็นหน้ากากของตัวตลกหญิง ทำเป็นหน้าผู้หญิง มักทาสีขาวหรือสีเนื้อ

3. เครื่องดนตรี ส่วนใหญ่เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ให้จังหวะ มีดังนี้

3.1 ทับ (โทน) เป็นเครื่องตีที่สำคัญที่สุด เพราะทำหน้าที่ คุมจังหวะและเป็นตัวนำในการเปลี่ยนจังหวะทำนอง (แต่จะต้องเปลี่ยนตามผู้รำ ไม่ใช่ผู้รำ เปลี่ยนตามจังหวะดนตรี ผู้ทำหน้าที่ตีทับจึงต้องนั่ง ให้มองเห็นผู้รำตลอดเวลา)

3.2 กลอง คล้ายกลองทัดขนาดเล็ก (โตกว่ากลองของหนังตะลุงเล็กน้อย) 1 ใบ ทำหน้าที่เสริมเน้นจังหวะและล้อกับเสียงทับ

3.3 ปี่ เป็นเครื่องเป่าเพียงชิ้นเดียวของวง นิยมใช้ปี่ใน หรือบางครั้งอาจใช้ปี่นอกใช้เพียง 1 เลา

3.4 โหม่ง คือ ซ็องคู้ เสียงต่างกันว่าเสียงแหลม เรียกว่า "เสียงโหม่ง" ที่เสียงทุ้มเรียกว่า "เสียงหม่ง"

3.5 ฉิ่ง เป็นเครื่องตีเสริมแต่งและเน้นจังหวะ

3.6 แตรหรือแกระ คือ กรับ มีทั้งกรับอันเดียวที่ใช้ตีกระทบกับรางโหม่ง หรือ กรับคู่และมีที่ร้อยเป็นพวงอย่างกรับพวง หรือใช้เรียวไม้หรือลวด เหล็กหลายๆ อันมัดเข้าด้วยกันตีให้ปลายกระทบกัน

สมเจตน์ มุทิตากุล (ม.ป.ป.: 194 - 195) โนราใหม่ก่อนที่จะสวมเทริดเพื่อฝึกรำ หรือออกโรงได้นั้น จะต้องผ่านการครอบเทริดจากครูโนราเสียก่อน พิธีดังกล่าวบ้างก็เรียกว่า "พิธีผูกผ้าใหญ่" บ้างก็เรียก "พิธีแต่พอก" โรงประกอบพิธีที่สร้างขึ้นมานั้น มีลักษณะเหมือนกับโรงโนรา คือ สร้างโรงขึ้นมาเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีเสา 8 เสา ส่วนหนึ่งของโรงจะเป็นที่ตั้งของเครื่องสังเวศ ครูโนราบรรพบุรุษรวมทั้งคุณบิดามารดา อันประกอบไปด้วยรูป เทียน ดอกไม้ หมากพลู ของควาวหวาน 12 ลำรับ ข้าวตอก หัวหมู ไก่ เหล้า มะพร้าวอ่อน และที่ขาดไม่ได้คือเทริด กับเครื่องแต่งตัวของโนรา ซึ่งจะต้องทำเอาไว้เป็นศาลในขนาดสูงคล้ายหิ้ง ในการประกอบพิธีเริ่มต้นขึ้นโดยมีการรำนาราคู่ครูโนราแต่โบราณ แล้วหลังจากนั้นอาจจะมีการทรงเพื่ออัญเชิญครูโนราเข้ามาแล้วหลังจากนั้นอาจจะมีการทรงเพื่ออัญเชิญครูโนราเข้ามา สุดท้ายครูโนราที่อาวุโสและยังมีชีวิตอยู่จะเป็นผู้สวมเทริดให้กับโนรารุ่นใหม่

เอกวิทย์ ณ ถลาง (2544: 164 - 166) ได้กล่าวว่า ในพิธีครอบเทริด การเชิญศิลปินอาวุโสผู้มีชื่อเสียงมาครอบให้ก็คือเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ มีการกำหนดคุณสมบัติว่าต้องไม่เคยสูญเสียพรหมจรรย์ ถ้าสูญเสียและปิดบังไว้แล้วเข้าพิธีครอบจะถือว่า "ปาราชิก" ครูหมอมจะรู้และไม่ยอมรับ การประกอบพิธีกรรมก็เป็นโมฆะ แต่ถ้าเปิดเผยว่าสูญเสียพรหมจรรย์ไปแล้วก็สามารถหาทางแก้ได้ด้วย การทำพิธีเกิดใหม่โดยหมอไสยศาสตร์ใช้ไม้หลักปักในท้องคลอดเป็นขาหยั่งต่างขาของมารดา ผูกหญ้าคาเข้ากับหลักต่างกระดุกเชิงกราน จัดเครื่องประกอบพิธีตามธรรมเนียมของหมอ ให้ผู้เข้าพิธีดื่มน้ำลอดไม้หลักนั้น เป็นการเอาเคล็ดว่าเกิดใหม่แล้ว และถือว่าผู้เกิดใหม่บริสุทธิ์ พิธีเช่นนี้ช่วยให้ผู้เข้าพิธีครอบเทริดหมดความวิตกกังวล ซึ่งถ้าเปรียบกับพระสงฆ์ก็ถือว่าต้องอาบัติรุนแรงที่สุด ต้องลาสิกขาสถานเดียว ในพิธีเมื่อครูครอบเทริดให้แล้ว ก็จะทำให้โวาทสาระสำคัญของโวาทมักจะเน้นให้รักษาแบบแผนของศิลปะเอาไว้ ให้แสวงหาความรู้ให้เพิ่มพูนขึ้น ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม โดยสิ่งที่จะเตือนเป็นพิเศษก็คือ ให้เว้นการประพฤติดูถูกผิดเมียดื้อผู้อื่น บรรยายกาศตอนให้โวาทจะเจียบสงบ ในโรงพิธีอบอวลไปด้วยกลิ่นดอกไม้ กลิ่นธูปควันเทียน ทำให้โวาทของครูดูจริงจังน่าเชื่อถือยิ่ง และถือเป็นคำฝากฝังครั้งยิ่งใหญ่ มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของศิษย์อย่างมาก

บุษกร บิณฑสันต์ (2554: 121 – 124) กล่าวถึงองค์ประกอบในการรำจำและการแสดงโนรา มี 5 อย่าง สรุปได้ดังนี้

1. โรงหรือเวทีแสดง ในสมัยก่อนจะปลูกเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัส เปิดโล่งทั้ง 4 ด้าน ไม่มีการยกพื้น มีเสากลางอยู่ต้นหนึ่งเรียกว่า “เสามหาชัย” หลังคาเป็นรูปหน้าจั่วมุงด้วยจาก มีพนักทำด้วยไม้ไผ่ ไว้สำหรับโนรานั่งรำหรือแสดง ต่อมาภายหลังโรงโนรามีกการยกพื้น ปลูกโรงเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า หลังคาแบบเพิงหมาแหงน ภายในโรงจะมีฉากหรือม่านกัน

2. ผู้แสดงและลูกคู่ สมัยก่อนจะมีเพียง 3 คน แต่ปัจจุบันมีจำนวนประมาณ 15 – 20 คน หรือมากกว่านั้น โนราคณะหนึ่งประกอบด้วย นายโรง 1 คน หมอประจำคณะ 1 คน ลูกคู่ประมาณ 5 – 6 คน ที่เหลือเป็น นางรำ ประจำคณะ ที่ขาดไม่ได้คือตัวตลกทั้งชายและหญิง

3. เครื่องแต่งกายเป็นเครื่องทรงของกษัตริย์ และมีลักษณะคล้ายกับกษัตริย์ ประกอบด้วย เทริด หน้าพราน ผ้าห้อย ผ้านุ่งหางหงส์ กำไลมือ หรือกำไลปลายแขน และเล็บมือ

4. เครื่องดนตรี มี 5 ชิ้น คือ กลอง ทับ 2 ลูก โหม่ง ปี่ และแตระ

5. ธรรมเนียมนิยมในการแสดงโนรา เริ่มตั้งแต่ การยกเครื่อง การตั้งเครื่อง การเบิกโรง การโหมโรง การภาศครู การรำจำ และแสดงเป็นเรื่องราวต่างๆ

สารภี มุสิกอุปถัมภ์ (2527: 97 – 98) กล่าวถึงบทบาทของโนราที่มีผลต่อสังคมไว้ 4 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. โนราเป็นสัญลักษณ์ของการให้ความบันเทิง โดยทั่วไปแล้วชาวกวได้ตั้งแต่ชุมพรจนถึงนราธิวาส รู้จักโนราเป็นอย่างดี เพราะการแสดงโนราเป็นการแสดงที่มีครบทุกบทบาท ไม่ว่าจะเป็นบทรัก บทโศก บทสอนใจ เมื่อทุกคนว่างจากการทำงาน ก็จะผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อยด้วยการชมโนรา

2. โนราทำหน้าที่อบรมสั่งสอนทางสังคม ถือได้ว่าการแสดงโนราสามารถทำหน้าที่อบรมสั่งสอนทางสังคมได้อีกทางหนึ่ง ดังโวหารเปรียบเทียบการสอนกุลสตรีบทหนึ่งดังนี้

“น้องสาวมาในงานอย่าพาลเหลวไหล	เดี๋ยวบ่าวบ่าวเข้าใจว่าโก๋หลง
ใช้พี่ว่ากลับกลอกขับออกนอกวง	ความประสงค์จึงจะแจ้งแห่งบทกลอน
ถ้าเธอคิดรักใคร่รักให้ถูก	ทั้งไอ้แฉ้และไอ้ลูกเธอจะถูกหล่อน
อย่าโกรธอย่าซึ่งถึงที่ว่าวอน	หากจะสอนสาวสาวให้เข้าใจ
รักชายควรรักให้ติดคิดให้แน	เดี๋ยวพ่อแม่จะยุ่งตอนพุงใหญ่”

(พรานชา คณะโนราเฉลิมศิลป์ ปัตตานี)

3. โนราทำหน้าที่เป็นผู้ปิดเป่าความทุกข์โศก เมื่อผู้ใดเจ็บป่วยก็จะฟังโนราให้ทำหน้าที่เป็นผู้ปิดเป่าความทุกข์โศก โดยการบนบานให้ตนนั้นหายจากการเจ็บป่วย และจะว่าจ้างโนรามาแสดงแก้บน เพื่อให้หายจากอาการเจ็บป่วย

4. โนราเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่สำคัญของภาคใต้ เพราะมีการสืบทอดกันมาเป็นเวลาช้านาน

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พัชรินทร์ สันติอิศวรธรณ (2551: 524 - 525) ได้กล่าวว่า โนราเป็นเรื่องราวที่มีความแพร่หลายในสังคมไทยมานานนับศตวรรษ โดยมีต้นเรื่องที่ได้รับอิทธิพลจากสุนทรภู่มาวาทานของอินเดีย แล้วแพร่หลายเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนา สำนวนที่เชื่อว่าน่าจะเป็นต้นเรื่องโนราในประเทศไทยที่สำคัญมี 2 สาย คือ พระสุนทรชาติกในคัมภีร์ปัญญาสชาดก และนิทานพื้นบ้านเรื่อง นางโนรา ในจังหวัดสงขลา แล้วแตกแขนงเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์และวรรณกรรมมุขปาฐะ อยู่ในรูปแบบทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองทั้งสำนวนภาษาไทยกลางและภาษาท้องถิ่นทุกภูมิภาคของประเทศ นอกจากนี้ ความนิยมในวรรณกรรมเรื่องโนรา ยังเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินในศิลปะแขนงต่างๆ อาทิ จิตรกรรม ประติมากรรม และนาฏกรรม นำเอาเรื่องราวของโนรามาส่งสร้างสรรค์เป็นงานศิลปะขึ้นอย่างแพร่หลาย จนปรากฏงานศิลปะอันเป็นหลักฐานที่บ่งชี้ความแพร่หลายของโนราในประเทศไทย

จรรย์สมร แก้วสุข (2549: 68 – 78) ได้กล่าวถึง การแสดงโนราเป็นการแสดงที่จะต้องมีการร้อง การรำ การทำบท และการแสดงเป็นเรื่อง ดนตรีเป็นสิ่งสำคัญที่ขาดไม่ได้ เป็นส่วนที่ทำให้การแสดงโนราสมบูรณ์ เครื่องดนตรีของโนราจะค้ำึงถึงจังหวะ ทำนองเพลงทับเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังมีกลองคอยประสานเสียงกับทำนองเพลงทับ ซึ่งมีเครื่องประกอบจังหวะ เช่น ฉิ่ง โหม่ง แตระ คอยควบคุมจังหวะถี่ – ห่าง เพื่อเสริมให้ทำนองเพลงทับโดดเด่นมากยิ่งขึ้น เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโนรา มี 3 ประเภทคือ 1. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องตี คือ เครื่องดนตรีที่เกิดจากการกระทบกันของวัตถุ จนทำให้เกิดเสียง มีวัตถุที่ทำจากโลหะ ได้แก่ ฉิ่ง โหม่ง วัตถุที่เป็นไม้ ได้แก่ กรับ แตระ และวัตถุที่ทำด้วยหนัง ได้แก่ กลอง ทับ 2. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า เป็นเครื่องดนตรีที่เกิดเสียงโดยการใช้ลมเป่าผ่านท่อซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวขยายเสียง เครื่องดนตรีที่ใช้เป่าในการแสดงโนรา คือ ปี่ 3. เครื่องดนตรีประเภทเครื่องสี ทำให้เกิดเสียงโดยใช้คันชักสีกับสาย เครื่องดนตรีที่ใช้สีในการแสดงโนรา คือ ซออู้ (ใช้เพียงบางคณะเท่านั้น ขึ้นอยู่กับนักดนตรีที่สีซอได้ก็จะใช้ซออู้สี ต่อมามีการใช้เครื่องดนตรีสากล เช่น คีย์บอร์ด กีตาร์ ไวโอลิน ออร์แกน เข้ามาประยุกต์ใช้ในการแสดงโนรา

กิตติศักดิ์ เหล่าสุข (2551: 211 – 212) ได้กล่าวถึงเพลงประกอบการแสดงโนราคณะสพรั่ง สวีศิลป์ สรูปได้ดังนี้

1. เครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดงโนรานั้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ
 - เครื่องทำทำนอง ได้แก่ ปี่ และคีย์บอร์ด
 - เครื่องทำจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉ้อง กลองตุ๊ก และทับ

2. การประสมวงและการจัดรูปแบบวง นั้นแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มของเครื่องทำทำนอง และกลุ่มของเครื่องทำจังหวะ ที่ต้องวางไว้ใกล้กัน แต่ไม่ได้มีการกำหนดที่แน่นอนในเรื่องของการจัดวาง

3. เครื่องแต่งกายของโนรา ตามประวัติศาสตร์แล้วมีที่มาจากชุดของกษัตริย์ อันประกอบด้วยกางเกงโนรา ผ้าถุง ห้อยข้าง เข็มขัด พานอก คาดไหล่ บั้งคอ สร้อย กำไลต้น กำไลข้อมือ เทริด พระขรรค์ หน้าพราน ผ้ายันต์ ส่วนนักดนตรีแต่งกายแบบสุภาพ

4. การสืบทอดและถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะการแสดงโนรา และด้านดนตรีประกอบการแสดงโนรานั้นส่วนใหญ่ เป็นการถ่ายทอดแบบมุขปาฐะไม่ใช่ตำรา หรือเอกสารเข้าช่วยในการถ่ายทอด ส่วนมากเป็นการถ่ายทอดจากหัวหน้าคณะหรือผู้ที่ชำนาญแล้ว

5. เพลงที่ใช้ประกอบการแสดงโนรานั้น สามารถแยกเป็น 5 กลุ่ม คือ เพลงโหมโรง เพลงบรรเลง เพลงประกอบรำ เพลงประกอบทำนอง เพลงประกอบทำเดิน

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงพิธีกรรมและความเชื่อต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. ความเชื่อเรื่องครุหมอบโนรา ที่ต้องมีการประกอบพิธีไหว้ครุประจำปีเพื่อการบูชาครุหมอบโนรา และเพื่อความเป็นสิริมงคล แก่นักดนตรีและนักแสดงโนรา รวมถึงชาวบ้านในชุมชน ซึ่งจัดทำในวันพฤหัสบดี นิยมใช้ เดือน 4 เดือน 6 เดือน 8 เดือน 9 มีเครื่องสังเวยคือ หมู ไก่ เบ็ด ไข่ไก่ ไข่เบ็ด ข้าวตอก ข้าวพอง สุรา ต้มแดง ต้มขาว ต้มส้ม ขนมถั่ว ขนมงา กล้วย อ้อย ผลไม้ สำหรับข้าว บายสี ข้าวขวา บายสีต้น 2 ดอก ไม้ บุหรี่ แป้งหอม หมากพลู ผ้าขาวผ้าแดง ด้ายขาวด้ายแดง น้ำมันหอมเทียนหน้าครุ

2. การไหว้ครุเพื่อการแสดง ต้องประกอบด้วย ปูผ้าขาว วางบายสีข้าวขวา สำหรับ 3 สำหรับสำหรับนางสิบสอง 12 ถ้วย สำหรับนายพรานตามแต่มี สำหรับตาหลวงแก้วตาหลวงน้อย (เจ้าที่) หมาก 9 คำ ดอกไม้ 9 ดอก เทียน 9 เล่ม ฐูป 9 เล่ม ชันน้ำมันต์ เทียนชันน้ำมันต์ หล่อสุรา น้ำทุกที่ที่จัด ปักฐูปเทียนทุกสำหรับเครื่องสังเวย

3. การเหยียบเสน ที่สามารถทำให้ผู้ที่ป่วยเป็นปานหรือมีความทุกข์หายจากเจ็บป่วยได้

4. การรำแก้บน สำหรับชาวบ้านที่มีความทุกข์ แล้วสามารถทำให้หลุดพ้นจากความทุกข์ได้

5. การร่วมแสดงในชุมชน เช่น งานบุญ งานวัดในชุมชน

จรินทร์ เทพสงเคราะห์ (ม.ป.ป.: 69 – 72) ได้กล่าวถึงประวัติของนายควน ทวนยก ว่าเริ่มหัดเป่าปี่ (ปี่ใน) ครั้งแรกกับปู่ (นายตุต ทวนยก) และได้ครอบครูปี กับนายเคียง อ่อนแสง ซึ่งเป็นสายสกุลทางมารดา และเรียกเป่าปี่โนรากับนายจอน เพ็ญจำรัส และได้ฝึกหัดเป่าปี่มาตลอดโดยวิธีครูพักลักจำ ส่วนบุคคลที่ชี้แนะทางปี่ในการรำทางโนราให้กับนายควน ทวนยก มากที่สุด คือ ชุนอุปถัมภ์นรากร (โนราพุ่มทเวา) จากการวิเคราะห์เพลงปี่โนราของนายควน ทวนยก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพลงขึ้นปี เป็นเพลงแรกที่ใช้บรรเลง เพื่อเป็นการลองเสียงหรือทดสอบเสียงปี เป็นเพลงที่มีสำเนียงทำนองเป็นเพลงพื้นบ้านภาคใต้

2. เพลงพัชรา ถือว่าเป็นเพลงครู ถ้าเปรียบในดนตรีไทยก็คือเพลงสาธุการ และคนที่เล่นได้จะต้องต่อจากครูเท่านั้น

3. เพลงจิวี่ เป็นเพลงทั่วไปลักษณะทำนองคล้ายกับทางภาคกลาง

4. เพลงชักใบ เป็นเพลงทั่วไป ลักษณะทำนองเป็นสำเนียงทางภาคใต้

5. เพลงชะนีร้องไห้ เป็นเพลงทั่วไป ลักษณะทำนองคล้ายกับทางภาคกลาง

วรวิศรา ศรีชัย (2549: 250 - 251) ได้แบ่งโนรา ออกเป็น 5 ประเภท ตามรูปแบบการแสดงที่แตกต่างกันและมีลักษณะเด่นดังนี้

1. โนราโรงครู เป็นโนราเพื่อประกอบพิธีกรรม มีจุดมุ่งหมายคือ เพื่อบูชาครูโนรา ผูกผ้าใหญ่และแก้บน โนราโรงครูใหญ่ทำพิธี 3 วัน เข้าโรงวันพุธ และออกจากโรงวันศุกร์ บทร้องกลอนที่สำคัญของการแสดงโนราโรงครู คือ บทกาศครู บทชุมนุมเทวดา บทบูชาครูหมอบ บทส่งครู เป็นต้น

2. โนราเพื่อความบันเทิง เน้นความสนุกสนาน อดดีลาการรำรำของโนรา

3. โนราแขก นำรูปแบบการแสดงมะโย่ง ของชาวไทยมุสลิมมาใช้ในการแสดง บทร้องและเจรจาใช้ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูถิ่นร่วมกัน

4. โนราโกลน เน้นความตลกขบขัน ใช้ภาษาหยาบโหลเพื่อความสนุกสนาน การรำการร้องเลียนแบบโนราทุกอย่าง (ปัจจุบันนี้ไม่มีคณะรุ่นใหม่สืบทอดโนราโกลนแล้ว)

5. โนราประยุกต์ เป็นการแสดงโนราที่นำเพลงลูกทุ่งมาประกอบการแสดง โดยต่อช่วงทำยโนรา ซึ่งเป็นการแสดงที่ได้รับอิทธิพลจากความนิยมในเพลงลูกทุ่ง มีนักดนตรีและนักเต้นเพิ่มสีสันในการแสดง

นภสมน นิจนิรันดร์ (2550: 186 - 187) ได้กล่าวว่า พิธีโนราโรงครู มีหน้าที่สำคัญในการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของข้อผูกพันทางเครือญาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อปลอบโยนเพิ่มขวัญกำลังใจให้กับสมาชิกในสังคม การประทับทรงของตายายโนราซึ่งเปลี่ยนจากร่างคนธรรมดาเป็นร่างของเทพผู้มีอำนาจวิเศษ รวมทั้งการแสดงที่เกิดขึ้นในพิธี ล้วนแต่มีจุดประสงค์ของการสร้างความสัมพันธ์ของเครือญาติได้ เป็นเครื่องมือให้สมาชิกในสังคมมีความเคารพต่อผู้อาวุโส รู้จักการตอบแทนบุญคุณปลูกฝังค่านิยมในการยึดมั่นคำสัญญา มีความเอื้อเฟื้อ รู้จักให้อภัย พิธีโนราโรงครู จึงเป็นพิธีกรรมทางความเชื่อที่เป็นความเชื่อทางพุทธศาสนาระดับชาวบ้าน มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับชีวิตของลูกหลานตายายโนราตั้งแต่เกิดกระทั่งตาย ภายใต้วความเชื่อเรื่องตายายโนรา และระบบเครือญาติในสายตระกูลเป็นสำคัญ โนรายังมีการปรับตัวเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง การปรับตัวของโนรา ในยุคโลกาภิวัตน์สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) การปรับตัวและเปลี่ยนแปลง

ของคณะที่เป็นธุรกิจอย่างเต็มรูปแบบ ได้แก่ โนราหางเครื่อง 2) ลักษณะของการผสมผสานที่นำโนราไปผสมผสานกับศาสตร์หรือวิชาอื่นๆ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิก ได้แก่ โนราเพื่อสุขภาพ อาทิ โนราบำบัด หรือโนราบูรณาการ เป็นต้น 3) กลุ่มที่ปฏิเสธสิ่งแปลกใหม่ อนุรักษ์ไว้ซึ่งของเก่าตามแบบฉบับเดิมไม่เห็นด้วยกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ ทั้งสิ้น ซึ่งสอดคล้องกับ อภินันท์ รัชชนิม (2550: 256 - 2557) ได้กล่าวถึง ความเชื่อและพิธีกรรมเกี่ยวกับโนราโรงครู เป็นการแสดงออกทางด้านพฤติกรรม ที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา คือ การบริจาคหรือการให้ทานจะทำให้ผู้ให้และผู้รับมีความสุขสบาย ซึ่งเชื่อว่าหากมีการทำพิธีเช่นไหว้บูชา ครูหมอนโนราจะดลบันดาลให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าในทางกลับกันหากประพฤติตัวไม่ดี ลบหลู่ดูหมิ่น ครูหมอนโนราก็จะบันดาลให้ชีวิตประสบความเดือดร้อน ในรูปแบบของพิธีโนราโรงครู จะมีความแตกต่างไปตามความสามารถของโนราใหญ่ เช่น การประกอบพิธีกรรมสามารถเข้าถึง อารมณ์ น้ำเสียง และสีหน้า สามารถเรียกน้ำตาความสงสาร จากผู้ชมหรือผู้เข้าร่วมพิธีกรรมได้ ซึ่งเป็นการแสดงออกทางอารมณ์ที่ถูกกำกับโดยพิธีกรรม นอกจากนี้พิธีกรรมยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงคนในสังคมให้มีลักษณะเป็นแบบเดียวกัน รวมถึงการแสดงออกในเรื่องของความกตัญญูต่เวที ต่อผู้ล่วงลับไปแล้ว เมื่อมีการเชิญวิญญาณปู่ย่าตายาย ก็จะถามเรื่องความเป็นอยู่ ว่าสบายดีหรือไม่ เป็นการพบญาติกันทั้งคนที่มีชีวิตอยู่และคนที่ตายไปแล้วเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีของคนในครอบครัว และในกลุ่มชุมชน

จารุวัฒน์ นวลโย (2552: 34 - 116) ได้กล่าวถึง พิธีกรรมโนราโรงครู มีผู้ประกอบพิธี คือ โนราใหญ่หรือโนราอุปัชฌาย์ 1 คน โนราคู่สวด 2 คน โนราช่วยพิธี 3 คน โนราผู้ที่จะครอบเทริด 1 คน และพราน 1 คน ใช้เวลาในการประกอบพิธีกรรมทั้งหมด 3 วัน โดยเริ่มจากวันพุธและไปสิ้นสุดพิธีในวันศุกร์ พิธีวันแรกประกอบด้วย การรับขันหมาก การยกเครื่อง การเดินทางไปถึงที่การแสดง การทักโรงโนรา และการเข้าโรงโนรา พิธีวันที่สองประกอบด้วย การตั้งเครื่อง การเบิกโรง การโหมโรง การภาศครู การรำคล้องหงส์ การรำแหงเข้ พิธีวันที่สามประกอบด้วย การลาโรง การถอดเก็บเครื่องแต่งกาย การออกจากโรง การเดินทางกลับ ดนตรีที่ใช้ในพิธีกรรม มีทั้งเพลงไทยเดิม และเพลงเก่าๆ ที่จำต่อกันมา จังหวะหน้าทับที่ใช้มีทั้งหมด 8 ประเภท ได้แก่ หน้าทับขึ้นเครื่อง หน้าทับถอนบท หน้าทับเชิด หน้าทับนาต 2 ชั้น หน้าทับนาตชั้นเดียว หน้าทับสอนรำ หน้าทับสอดสร้อย และหน้าทับท่าครู

วลีภรณ์ เลิศไกร (2551: 65 - 66) ได้กล่าวว่า บทบาทและหน้าที่ของโนรามีผลต่อสังคม ดังนี้

1. เป็นเครื่องนันทนาการของสังคมชาวบ้าน เพราะมีดนตรีและการแสดงที่มีท่วงทำนองลีลาครั้นเครง มีเนื้อหาสนุกสนาน

2. เป็นสื่อทางวิญญาณระหว่างชาวบ้านกับสิ่งเร้นลับเหนือธรรมชาติ ชาวบ้านส่วนใหญ่ในภาคใต้มีความเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ครูหมอน และอำนาจเร้นลับอื่นๆ ซึ่งมีผลอิทธิพลต่อการดำรงชีวิต โดยให้ศิลปินพื้นบ้านเป็นสื่อกลางในการช่วยเหลือ

3. เป็นเครื่องควบคุมให้ศิลปินพื้นบ้านส่วนใหญ่มีความสำนึก ว่าการเป็นศิลปินที่ดีต้องรักษาเสริมสร้างสิ่งดีงามให้แก่สังคม โดยเฉพาะการสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ให้แก่ผู้ชม

4. เป็นสื่อมวลชนชาวบ้าน โนราเป็นส่วนหนึ่งของการทำหน้าที่เป็นเครื่องช่วยสื่อสารข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ความเคลื่อนไหวทางสังคม บอกข่าวสารได้ทุกประเภท โดยโนราสามารถนำมาพูดผ่านตัวละครอื่นๆ ได้เช่น ตัวตลก เพื่อช่วยในการนำเสนอเรื่องราว

5. เป็นสื่อประสานความสัมพันธ์ทางสังคม โดยเฉพาะโนราจะเป็นสื่อชาวบ้าน ให้มีโอกาสได้พบปะกัน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มคน

นภดล ทิพย์รัตน์ (2544: 116- 125) ได้กล่าวถึงลักษณะวงดนตรีในคณะหนังตะลุงคณะจรัส ชูชื่น สรุปได้ดังนี้ คณะจรัส ชูชื่น เป็นคณะหนังตะลุงของโครงการจัดตั้งสถาบันวัฒนธรรมศึกษากัลยาณิวัฒนา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีการผสมผสานกันระหว่างเครื่องดนตรีพื้นเมือง คือ ปี่ ทับ ซอด้วง กับเครื่องดนตรีจากภาคกลาง คือ ซออู้ ฉิ่ง และเครื่องดนตรีจากชาติตะวันตก คือ คีย์บอร์ด กีตาร์ไฟฟ้า กีตาร์เบส อัลโตแซกโซโฟน และกลองชุด เครื่องดนตรีที่นำมาบรรเลงร่วมกันนี้ทำให่วงดนตรีหนังตะลุงมีขนาดใหญ่ขึ้น ที่สำคัญมีการนำไฟฟ้าและเครื่องขยายเสียงเข้ามาช่วยในการกระจายเสียง เพื่อความคมชัดของเสียงมากขึ้น เพลงที่ใช้บรรเลงนั้นจะเป็นเพลงพื้นเมืองภาคใต้ และเพลงไทยเดิมภาคกลาง

ปาริชาติ กันตะเพชร (2549: 78 - 81) ได้กล่าวถึงพิธีกรรมของละครชาตรี คณะปทุมศิลป์ สรุปได้ดังนี้

- พิธีทำโรง เป็นการอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ครูอาจารย์ และบรรพบุรุษ ให้มาชุมนุมอวยพรเพื่อความเป็นสิริมงคล โดยเริ่มจากปลุกโรง ในสมัยก่อนจะชิงผ้าทำหลังคาด้วยเสา 4 ต้น และมีเสากลางโรง มีกึ่งมะยมผูกไว้ที่เสากลางโรง และโรงแสดงต้องไม่หันหน้าไปทางทิศตะวันตก ในปัจจุบันมีศาลาที่แสดงประจำ หรือถ้ามีการรับงานนอกสถานที่ ทางเจ้าภาพจะเป็นผู้เตรียมจัดหาที่แสดงไว้ให้เรียบร้อย

- บูชาครู เป็นการแสดงความเคารพ ระลึกถึงพระคุณครู ช่วยให้ศิษย์ประสบความสำเร็จและขอขมาหากมีสิ่งใดผิดพลาดในการแสดง โดยมีศิษย์พ่อแก่ เป็นสิ่งบูชา เปรียบเสมือนผู้ประสาทวิชาความรู้ทางด้านดนตรี และการละคร

- โหมโรง เป็นการประโคมดนตรีก่อนมีการแสดง เพื่อเตรียมความพร้อมเพื่อบูชาครู และเพื่อประกาศว่าการแสดงจะเริ่มต้นขึ้นแล้ว

- ร้องเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นการเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้มารับสินบน ต้องประกาศสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เราได้บนไว้ รวมถึงเครื่องสังเวทย์ให้ครบถ้วน โดยให้ผู้แสดงที่เป็นตัวพระร้องนำในวรรคแรกส่วนผู้แสดงคนอื่นๆ จะร้องรับในวรรคหลัง เพลงที่นิยมร้องเป็นเพลงง่าย ๆ เพื่อสะดวกในการจำ และการร้อง

- จำถวายมือ เป็นการจำถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ นิยมให้ผู้แสดงประมาณ 5 – 6 คน การแสดงแต่ละครั้ง อาจมีเจ้าภาพต้องการแก้สินบนแก้จำถวายมือ โดยทางคณะจะจำถวายมือเป็นยก คือ ไม่มีการแสดงละคร ซึ่งการถวายมือเป็นพิธีกรรมส่วนหนึ่งก่อนเริ่มการแสดง

- ประกาศโรง แบ่งเป็น ภาคเช้า เป็นการร้องเพื่อบูชาสรรเสริญพระคุณมารดา บิดา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อความเป็นสิริมงคล โดยใช้ทำนองเพลงกรับและร้องคำพริต ซึ่งจะประกอบไปด้วยบทประกาศพระคุณครู และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ , บทครูสอนและบทสอนรำ บทสรรเสริญคุณบิดามารดา ส่วนในภาคบ่าย เป็นการร้องเบิกโรง หรือร้องหน้าบทก่อนเริ่มการแสดง บทร้องนั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของละครชาตรี ร้องเพื่อขอความรักและความสงสารจากผู้ชม ให้สนใจ

- จำซัดชาตรี เป็นการจำบูชาครูก่อนการแสดง เปรียบเสมือนเพลงครู ผู้รำนั้นต้องได้รับการถ่ายทอดมาโดยตรง และจะต้องบริกรรมคาถาขณะรำ

- พิธีลาเครื่องสังเวद्य เป็นพิธีหลังจากปิดการแสดงในภาคเช้า เริ่มจากการกล่าวปิดการแสดง หลังจากนั้นจะลาเครื่องสังเวद्य

- ปิดการแสดง และพิธีลาโรง เป็นการปิดการแสดงในภาคบ่าย ตัวละครที่เป็นตัวพระเอกหรือตัวตลกจะกล่าวตัดบทในเรื่องนั้นๆ เพื่อปิดการแสดง

ดนตรีของละครชาตรี คณะปทุมศิลป์ อ. เมือง จ.เพชรบุรี ประกอบด้วย

- เครื่องดนตรี คือ ปี่ 1 เล้า ระนาดเอก 1 รวง ตะโพน 1 โป่ กลองตุ๊ก 1 คู่ โทน 1 คู่ ฉิ่ง ฉาบ กรับ หรือกรับไม้ไผ่

- เพลงที่ใช้ประกอบการแสดง แบ่งได้ 2 ประเภท คือ 1. เพลงบรรเลง ใช้ประกอบการแสดงละครชาตรี ได้แก่ เพลงหน้าพาทย์ เพลงเกร็ด เพลงรับร้อง 2. เพลงขับร้อง คือ เพลงที่ผู้แสดงจะเป็นคนร้อง และลูกคู่ร้องรับ ในการร้องรับของลูกคู่จะรับ 1 วรรค หรือรับทั้งคำกลอน ขึ้นอยู่กับประเภทของเพลง

ธีระศักดิ์ มาเพ็ชร (2552: 89 - 94) ได้กล่าวถึงดนตรีประกอบการแสดงหุ่นกระบอกอีสาน กรณีศึกษาคณะเพชรเรือ อำเภอนหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า การแสดงหุ่นกระบอกอีสานแต่เดิมเป็นการแสดงหนังตะลุง ได้มีการปรับเปลี่ยนโดยนำแบบอย่างตัวหุ่นกระบอกของภาคกลาง และรูปแบบการแสดงให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมของชาวอีสาน โดยประยุกต์การแสดงหมอลำและการแสดงหนังตะลุงของภาคอีสานเข้าด้วยกัน เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงในการแสดงหุ่นกระบอกอีสาน ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านอีสาน และเครื่องดนตรีสากล ได้แก่ แคน พิณ ซอด้วง ฉิ่ง ฉาบเล็ก กลองชุด กลองทอม กีตาร์และกีตาร์เบส เพลงบรรเลงประกอบการโหมโรง มี 3 เพลง ได้แก่ เพลงหงษ์ทองคะนองลำ เพลงคันสนีย์หนีขี้ และเพลงฉันทนาที่รัก ด้านการแสดงมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ เรื่องที่ใช้แสดงตัวหุ่นผู้เชิด ผู้พากย์ ดนตรีประกอบการแสดง เวทีแสดง และโอกาสที่ใช้แสดง ส่วนขั้นตอนการแสดง ได้แก่ การเตรียมพร้อม การไหว้ครู การโหมโรง การร้องเพลง การเต้นโชว์ การออกกรูบ การดำเนินเรื่อง และการจบ

สิทธิพร โสภณ (2554: 209-213) ได้กล่าวถึง พิธีรำเจ้า ว่าเป็นพิธีที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความเคารพต่อเจ้าพ่อหนุ่มเกษแก้วชัยฤทธิ์ โดยจัดในวัน ขึ้น 1 ค่ำ เดือน 6 ของทุกๆ ปี ตามความเชื่อที่ว่า เจ้าพ่อหนุ่มเกษแก้วชัยฤทธิ์ จะคอยดูแลและคอยปกป้องอันตราย ให้กับคนในหมู่บ้าน รูปแบบของพิธีรำเจ้า คือ 1. อัญเชิญเจ้าพ่อหนุ่มลงประทับร่างทรง 2. ยกถาดเครื่องสังเวศ 3. เสกกล้วย 4. รำไปไม้ 5. รำดาบ 6. ตีไก่ เพลงที่ใช้ประกอบพิธีรำเจ้า ได้แก่ 1. เพลงเชิญ 2. เพลงยกถาด 3. เพลงหาบกล้วย 4. เพลงรำไปไม้ 5. เพลงรำดาบ 6. เพลงตีไก่ บรรเลงโดยคณะสมจิตรศิลป์ ซึ่งเป็นคณะเป็พาทย์มอญคณะเดียวที่อยู่ในเกาะเกร็ด

จุฑาศิริ ยอดวิเศษ (2550: 257 - 258) ได้กล่าวถึง ดนตรีนาเสปโบราณ ในชุมชนบ้านคร้ว ว่า มีอยู่เพียง 1 วงเท่านั้น ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของชาวบ้านชุมชนบ้านคร้ว เป็นดนตรีที่ไม่ซับซ้อน มีเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในวง คือ กลองตุฟ กลองบองโก แทมบูริน ลูกแซก ฉิ่ง กลองคองกา การเริ่มบทเพลงขึ้นอยู่กับผู้นำว่าจะขึ้นเพลงใด ลูกคู่ในวงก็จะร้องตาม พร้อมทั้งปรบมือให้จังหวะไปด้วย การร้องแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ชายกับหญิง ไม่มีการประสานเสียง บางช่วงจังหวะของเพลงร้องด้วยการ ล้อ - รับ ระหว่างหญิง - ชาย ขณะบรรเลงจะนั่งล้อมวงแยกหญิง - ชาย เพลงนาเสปโบราณ ชาวชุมชนบ้านคร้วจะใช้ร้องเฉพาะงานมงคลของชาวมุสลิมเท่านั้น มีเพลงที่ใช้ร้องทั้งหมด 15 เพลง เนื้อร้องมีทั้ง ภาษาอาหรับ ภาษามลายู และมี 1 เพลงที่ใช้ภาษาไทย โดยมีเนื้อหากล่าวถึงการลา และขอให้พระเจ้าอวยพร ซึ่งใช้เป็นเพลงสุดท้ายก่อนจะจบการแสดง นักดนตรีจะแต่งกายแบบชาวมุสลิมภาคใต้

ณัฐพงศ์ บันดอนตอง (2553: 119 - 120) ได้กล่าวถึง วงดนตรีวงปาดเมือง คณะวัดเชียงยืน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีเครื่องดนตรี ดังนี้ ฆ้องวงใหญ่ ฆ้องวงเล็ก ปาดเอกหรือระนาดเอก ปาดทุ้มหรือระนาดทุ้ม ปาดเหล็กหรือระนาดเอกเหล็ก แนน้อย แนนหลวง กลองเท่งตึง กลองปั้ง ฉิ่ง สิ่งสว่าหรือฉาบ ไม้ฆานาบ กระโหลกหรือเกราะ ลักษณะการบรรเลงจะประกอบพิธีกรรมเกี่ยวกับงานศพ และสามารถบรรเลงเพลงประกอบพิธีกรรมการพินิจศพ ผีเม็ง ได้ถูกต้องครบถ้วน ทั้งนี้ในเพลงแต่ละจะสืบทอดกันมาแบบปากต่อปาก (มุขปาฐะ) เพลงที่ใช้บรรเลงเป็นหลักในการประกอบพิธีกรรม ได้แก่ 1. เพลงโหมโรง 2. เพลงพินิจกินน้ำมะพร้าว 3. เพลงพินิจห้อยผ้า 4. เพลงผีกุลา 5. เพลงมวย 6. เพลงลูกกุยเวศ 7. เพลงแห่กลางหรือเพลงปราสาทไหว 8. เพลงแห่กลางและเพลงแห่เล็กน้อย 9. เพลงฉัตร นอกจากนี้ยังบรรเลงเพลงตามสมัยนิยมเพื่อประกอบตามความเหมาะสม

ทิพย์สุดา ญาณโกมุท (2547: 165 - 169) ได้กล่าวถึง พิธีเสนตัวของชาวไทยสงดำ ว่าเกิดจากความเชื่อของชาวไทยสงดำ ดังนี้ 1. ถ้าฝันไม่ดี หรือมีเคราะห์ ต้องทำพิธีเสนตัว 2. การเจ็บไข้ได้ป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ ต้องทำพิธีเสนตัว 3. เป็นการทำบุญเสริมความเป็นสิริมงคลให้กับชีวิต (ต้องมีอายุ 60 ปีขึ้นไป) มักจะทำพิธีในเดือน 4, 6, 7, 8 ก่อนเข้าพรรษา และเดือน 12 เครื่องดนตรีที่ใช้ในพิธีเสนตัว คือ ปีไม้แมน 2 ขนาด ได้แก่ ปีเล็ก กับปีใหญ่ ทำมาจากไม้เหียงที่ใช้ทำแคน ดนตรีมีบทบาท

สำคัญมากในขณะที่ทำพิธีเสนตัวต้องมีเสียงปี่เป่าตลอดเวลาไม่ให้เสียงปี่ขาดหายไป เพราะเสียงของปี่จะเป็นสื่อกลางให้ความรู้สึกของชาวไทยสงดำ ระวังนี้ถึงบ้านเกิดของตนที่ได้ย้ายถิ่นฐานมาจากประเทศเวียดนาม การขึ้นต้นและการจบบทเพลง จะเป็นลักษณะของการเกริ่นนำ รูปแบบของเพลงเป็นเพลงท่อนเดียว บรรเลงกลับไปกลับมา ไม่สลับซับซ้อน กลุ่มเสียงที่ใช้ในบทเพลงจะเป็นกลุ่มเสียง 5 เสียง

ภาวัช หลวงสุนทร (2553: 60 - 62) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นตอนการแสดงละครชาตรี คณะ ส. ลูกเพชร พิณจนาภูศิลป์ ดังนี้ การแสดงละครชาตรีของคณะนี้จะไม่ใช้เวทีและไม่มีฉากสำหรับใช้ในการแสดง เมื่อถึงเวลา 08.00 น. ผู้แสดงทุกคนจะมาพร้อมกันที่วัดเพชรสมุทรวรวิหาร เพื่อเตรียมแต่งหน้าแต่งตัว เวลา 08.45 น. หัวหน้าคณะจะเป็นผู้ทำพิธีไหว้ครู เพื่อเป็นการบูชาครูและเพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่นักแสดงทุกคน เวลา 09.00 น. เมื่อไหว้ครูเสร็จแล้ว นักดนตรีจะบรรเลงเพลงใหม่โรงหลังจากที่ใหม่โรงเสร็จแล้ว ผู้แสดงละครจะทำการร้องประกาศหน้าบท เมื่อร้องจบนักดนตรีจะบรรเลงเพลงจังหวะชั้นเดียว จากนั้นก็จะเป็นการรำถวายมือ นักดนตรีจะบรรเลงเพลงซ้ำเพลงเร็วและลงด้วยเพลงลา ต่อด้วยการบรรเลงเพลงวา เพื่อให้นักแสดงเริ่มทำการจับเรื่อง ในการจับเรื่องนั้นจะมีการร้องเพลง 2 ชั้น ร้องรับสลับกันกับดนตรี หลังจากนั้นจะทำการพูดโต้ตอบกันระหว่างตัวผู้แสดง ดำเนินเรื่องต่อไปเรื่อยๆ นักดนตรีจะต้องคอยดูตัวแสดงในแต่ลำตัวว่าตัวแสดงตัวไหนออกมาเพื่อที่จะได้บรรเลงเพลงให้เข้ากับเนื้อเรื่องที่แสดง เมื่อจบการจับเรื่อง นักดนตรีจะบรรเลงเพลงกราวรำ และนักแสดงจะกล่าวขอบคุณและอวยพรให้กับเจ้าภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาเรื่อง การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมเอกสารและตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสภาพพื้นฐานโดยทั่วไปของชุมชน ด้วยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์ พร้อมทั้งบันทึกเสียง บันทึกภาพ โดยทำการศึกษาจากเหตุการณ์จริง เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รวบรวมไว้ มาจัดเรียบเรียงเป็นการศึกษาค้นคว้า โดยผู้วิจัยมีแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ชั้นเก็บรวบรวมข้อมูล

1.1 ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น จากแหล่งความรู้ต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย

- 1.1.1 หอสมุดแห่งชาติ ท่าวาสุกรี
- 1.1.2 หอสมุดพุทธระหม่อมสิรินธร หอสมุดแห่งชาติ
- 1.1.3 หอสมุดแห่งชาติเขตลาดกระบังเฉลิมพระเกียรติ
- 1.1.4 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
- 1.1.5 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
- 1.1.6 หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- 1.1.7 หอสมุดคุณหญิงหลง มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- 1.1.8 หอสมุดสถาบันทักษิณคดีศึกษา

1.2 ชั้นรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีการดังนี้

1.2.1 การสังเกต โดยไม่มีส่วนร่วม และมีส่วนร่วม การบรรเลงเพลงประกอบโนรา ของ คณะครูวันดี อรุณรัตน์ และเก็บข้อมูลโดยการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการดำเนินการ คือ กล้องถ่ายภาพนิ่ง เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพเคลื่อนไหว

1.2.2 การสัมภาษณ์ โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างจากบุคคลที่เกี่ยวข้องดังนี้

- นายวันดี	อรุณรัตน์	ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง
- นายสุวิทย์	อรุณรัตน์	นักดนตรี
- นายสมหวัง	อรุณรัตน์	นักดนตรี
- นายจำเริญ	ไชยสงคราม	นักดนตรี
- นายจำลอง	แก้วมณี	นักดนตรี

- นายธारा	สุมน	นักดนตรี
- นายเจิม	สุมน	นักดนตรี, นักแสดงโนรา
- นายเต็ม	อรุณรัตนา	นักดนตรี, นักแสดงโนรา
- นางเหรียญ	จตุรงค์	นักดนตรี, นักแสดงโนรา
- นางสุนีย์	สุมน	นักดนตรี, นักแสดงโนรา
- นางชิน	แก้วมณี	นักดนตรี, นักแสดงโนรา
- นายพวง	แสงณรงค์	นักดนตรี, นักแสดงโนรา

2. ชั้นศึกษาข้อมูล

2.1 เรียบเรียงเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการสังเกต จดบันทึก การบันทึกเสียง การบันทึกภาพนิ่ง การบันทึกภาพเคลื่อนไหว จากการแสดงและการสัมภาษณ์

2.2 ศึกษาข้อมูลการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา รูปแบบการใช้เพลงประกอบการแสดง บันทึกโน้ตเพลงเป็นโน้ตสากล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปิ้ง ประเทศมาเลเซีย ดังนี้

3.1 ประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปิ้ง ประเทศมาเลเซีย

3.1.1 ประวัติครูวันดี อรุณรัตนา และครอบครัว

3.1.2 ประวัติการศึกษาโดยทั่วไป

3.1.3 ประวัติการศึกษาด้านการแสดงโนรา

3.1.4 บทบาททางสังคม

3.2 การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปิ้ง ประเทศมาเลเซีย

3.2.1 ความสำคัญและโอกาสในการแสดงโนรา

3.2.2 ประวัตินักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตนา

3.2.3 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา

3.2.4 เครื่องแต่งกายของนักแสดงโนรา

3.2.5 การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา

3.2.6 พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา

3.2.7 บันทึกบทร้อง บทเพลง และหน้าที่ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา

- บทร้อง
- บทเพลง
- หน้าทับ

4. ขั้นตอนการนำเสนอข้อมูล

- 4.1 เรียบเรียงอธิบายข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์
- 4.2 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไปของประเทศมาเลเซีย

ประเทศมาเลเซีย หรือชื่อเรียกอย่างเป็นทางการว่า ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) ภาษาท้องถิ่นเรียกว่า เปอร์เซกูตัน (Persekutuan) ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนแรกคือ คาบสมุทรมลายู (Peninsular Malaysia) ส่วนที่สอง คือ ทางเหนือของเกาะบอร์เนียว (The Island of Borneo)

มาเลเซียเป็นชาติที่มีพลเมืองผสมผสานหลายเผ่าพันธุ์ เผ่าพันธุ์ที่สำคัญ คือ ชาวมาเลย์ ชาวจีน และชาวอินเดีย อีกทั้งยังมีชนเผ่าดั้งเดิมหลายเผ่าในรัฐซาบฮาร์และรัฐซาราวัก ในประวัติศาสตร์ของมาเลเซียเต็มไปด้วยอำนาจอิทธิพลของต่างชาติทั้งนี้เพราะตั้งอยู่ในทำเลที่เป็นจุดยุทธศาสตร์ระหว่างมหาสมุทรอินเดียและทะเลจีนใต้ จึงกลายเป็นแหล่งรวมของพ่อค้าและนักท่องเที่ยว เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยเครื่องเทศจึงเป็นที่ดึงดูดความสนใจของชาติล่าอาณานิคม และในที่สุดมะละกาก็ตกอยู่ใต้การยึดครองครอบครองของชาติล่าอาณานิคม เช่น โปรตุเกส ต่อมาฮอลันดาก็เข้ามาครอบครองแทนที่โปรตุเกสและในที่สุดก็ตกเป็นของอังกฤษและอยู่ภายใต้การยึดครองของอังกฤษจนถึงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง และจากการต่อสู้เรียกร้องเอกราชของประชาชน อังกฤษจึงยอมคืนเอกราชให้กับมาเลเซียเมื่อวันที่ 31 สิงหาคม พ.ศ. 2500 ในปัจจุบันมาเลเซีย มีการค้นพบแหล่งปิโตรเลียมในประเทศ ทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม สามารถสร้างความเป็นเอกภาพได้อย่างชัดเจน และมุ่งจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วให้สำเร็จภายในปี พ.ศ. 2563 มีแผนพัฒนาต่อเนื่องเป็นแนวทางพัฒนาประเทศจนถึงปี พ.ศ. 2600

พื้นที่

ประเทศมาเลเซีย หรือ สหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) มีพื้นที่ประมาณ 329,750 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 64 เปอร์เซ็นต์ของประเทศไทย) ตั้งอยู่ในเขตเส้นศูนย์สูตร ระหว่างละติจูดที่ 2 30 องศาเหนือ ลองจิจูดที่ 112 30 องศาตะวันออก แบ่งเป็นพื้นดิน 328,550 ตารางกิโลเมตร และพื้นน้ำ 1,200 ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตประเทศมาเลเซีย แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1. อาณาเขตของมาเลเซียตะวันตก

- ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับประเทศไทย
- ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับประเทศสิงคโปร์
- ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดกับทะเลจีนใต้
- ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับทะเลอันดามัน

2. อาณาเขตของมาเลเซียตะวันออก

- ทิศเหนือ มีอาณาเขตติดกับประเทศบรูไนดารุสซาลาม และทะเลจีนใต้
- ทิศใต้ มีอาณาเขตติดกับประเทศอินโดนีเซีย
- ทิศตะวันออก มีอาณาเขตติดต่อกับทะเลเซลีเบส
- ทิศตะวันตก มีอาณาเขตติดกับทะเลจีนใต้

เมืองหลวง

เมืองหลวงของประเทศมาเลเซีย คือ กรุงกัวลาลัมเปอร์ (Kuala Lumpur) ออกเสียงตามภาษามลายูว่า กัวลาลูมปูร์ โดยทั่วไปมักจะเรียกย่อๆ ว่า KL

วันชาติ

13 สิงหาคม ของทุกปี

ประชากร

มีจำนวนประชากรประมาณ 28,728,607 ล้านคน (ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554)

ภาษาราชการ

ภาษามลายู

ศาสนา

ชาวมาเลเซียส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม 60.4 เปอร์เซ็นต์ ศาสนาพุทธ 19.2 เปอร์เซ็นต์ ศาสนาคริสต์ 11.6 เปอร์เซ็นต์ ฮินดู 6.3 เปอร์เซ็นต์ อื่นๆ 2.5 เปอร์เซ็นต์ และศาสนาประจำเผ่าของชนเผ่าส่วนน้อยในประเทศ เช่น ศาสนาของกลุ่มชาวเงาะปาซาไก

พระบรมราช

สมเด็จพระราชาธิบดีสุลต่าน มุฮตาดซีมุ บิลลาฮ์ อับดุล ฮาลิม มุฮซัซม ซาฮ์ อิบนี อัลมาร์ฮูม
สุลต่าน บาดีร ซาฮ์ ทรงเป็นสมเด็จพระราชาธิบดีองค์ที่ 5 แห่งมาเลเซีย

สกุลเงิน

สกุลเงินของประเทศมาเลเซีย เรียกว่า เงินริงกิต (RM) ริงกิตมาเลเซีย (Ringgit Malaysia)
หรือที่ชาวบ้านมักเรียกว่า ดอลลาร์มาเลเซีย อัตราแลกเปลี่ยน 1 RM = 10.34 บาท (ข้อมูลเมื่อเดือน
กุมภาพันธ์ 2556)

ทรัพยากรสำคัญ

ยางพารา น้ำมันปาล์ม น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ ไม้สัก

เศรษฐกิจ

เนื่องจากประเทศมาเลเซีย เคยอยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษ ชาวมาเลเซียจึงได้รับการ
พัฒนาทางเทคโนโลยีและการศึกษาแบบตะวันตก ทำให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้นและมีพื้นฐานในด้าน
เศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่ดี ส่งผลให้มีการขยายตลาดและการลงทุนเพื่อรองรับผลิตผลทาง
อุตสาหกรรม มาเลเซียได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่ส่งเสริมการปลูกยางพาราอย่างเป็นระบบ มีการทำวิจัย
พัฒนาคุณภาพยางพารา จนเป็นประเทศที่ผลิตยางพาราที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน ปัจจุบันมาเลเซีย
ติดอันดับเป็นประเทศที่ผลิตยางพารา รายใหญ่ของโลก รองจากอินโดนีเซียและไทย ปาล์มเป็นพืช
เศรษฐกิจที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของมาเลเซีย มีคุณค่าทั้งทางโภชนาการและอุตสาหกรรม

สินค้าส่งออกที่สำคัญ

อุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติเหลว เพอร์นิเจอร์ ยาง น้ำมันปาล์ม
ไม้ซุง เนื้อมะพร้าวแห้ง ปอมะนิลา โกโก้

ตลาดส่งออก

สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น จีน ไทย ฮองกง

สินค้านำเข้า

ชิ้นส่วนอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรอุตสาหกรรม สินค้าแปรรูป สินค้าอาหาร

ตลาดน้ำเช้า

ญี่ปุ่น จีน สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ไต้หวัน ไทย

วัฒนธรรม

1. **ด้านเครื่องแต่งกาย** ประจำชาติของชาวมาเลเซียที่เป็นทางการ ชุดผู้ชาย ที่ศรีษะจะสวมหมวกแขกกำมะหยี่สีดำ ภาษามลายูเรียกว่า ซองโก๊ะ (Songkok) หรือถ้าเป็นแบบพิธีการจะสวมผ้าพันเป็นรูปมงกุฎสวมทับไปบนหมวกอีกชั้นหนึ่ง เสื้อผู้ชายเป็นแขนยาว มีทั้งแบบคอกลมและคอจีน ส่วนด้านล่างจะเลือกใส่กางเกงหรือถุงโสร่งก็ได้ ถ้าใส่กางเกงต้องมีผ้าพัน หรือมองดูคล้ายโสร่งสั้น จากบริเวณสะดือถึงบริเวณเข่า ภาษามลายู เรียกผ้าพันว่า ซัมปิน (Sampin) เป็นผ้าไหม อาจมีดินทอง ทั้งเสื้อและกางเกงลวดลายสีล้วนเดียวกันทั้งชุด พกพา กริช ซึ่งถือว่าเป็นอาวุธประจำกายที่ต้องติดตัวอยู่ตลอดเวลา โดยเหน็บเข้าข้างเอว การแต่งกายแบบนี้สำหรับชาวมาเลเซียถือว่าสุภาพมาก มักจะแต่งไปในงานพิธี ผู้หญิง ชาวมาเลเซียที่เป็นมุสลิม ตามหลักความเชื่อทางศาสนาที่ว่า “ห้ามผมของหญิงสาวต้องแสงแดด” เมื่อออกนอกบ้าน ผู้หญิงมาเลเซียจึงต้องคลุมศรีษะด้วยผ้า สวมเสื้อแขนยาว ชายเสื้อยาวลงมาถึงเข่า ส่วนกระโปรง จะยาวลงมาคลุมตาตุ่ม ไม่ผ่าข้าง ชาวมาลายูเรียกชื่อชุดนี้ว่า ตุดง (Tudung)

2. **ด้านอาหาร** ของชาวมาเลเซียแบบดั้งเดิม คล้ายกับอาหารของคนไทยดั้งเดิม มีข้าว ปลา น้ำพริก ผักสด แต่เนื่องจากสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกัน จึงมีความนิยมด้านโภชนาการที่ต่างกัน ในบางพื้นที่มีการใช้สมุนไพร เครื่องเทศ พริก ปungรสเน้นรสชาติเผ็ดร้อน และมักจะใช้ผงกะหรี่ เป็นส่วนผสม ไม่ว่าจะเป็นคนอินเดีย คนจีน หรือคนมาเลเซียชอบทานอาหารที่มีผงกะหรี่ ที่สำคัญอาหารมาเลเซียส่วนใหญ่เรียกได้ว่าเป็นอาหารมุสลิม เพราะไม่ใช้เนื้อหมู เนื้อสัตว์ที่นิยมบริโภคส่วนใหญ่จึงเป็น เนื้อไก่ เนื้อวัว เนื้อแพะ เนื้อแกะ และอาหารทะเล ข้าว เป็นอาหารจานหลักในทุกมื้อของอาหารมาเลเซีย

3. ด้านประเพณี

ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม

- เทศกาลตรุษจีน

เทศกาลตรุษจีนในมาเลเซีย เป็นเทศกาลปีใหม่ของชาวจีน จะมีการทำความสะอาดอาคารบ้านเรือน ประดับตกแต่งด้วยสิ่งสวยงาม มีการเชิดสิงโตบริเวณศาลเจ้าของจีน การกราบไหว้ขอพรเทพเจ้าอย่างเนืองแน่น โดยเฉพาะในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงของประเทศ จะคึกคักเป็นพิเศษ เพราะมีชาวจีนประกอบธุรกิจการค้าอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก

- ประเพณีไทพู่ซั่ม

มาเลเซียเป็นประเทศหนึ่งในอาเซียนที่มีชาวฮินดูอาศัยอยู่ค่อนข้างมาก ชาวฮินดูมีประเพณีที่สำคัญคือ ไทพู่ซั่ม เป็นวันที่ชาวฮินดูพากันมาประกอบพิธีกรรมสำนึกบาปที่ตนเองได้กระทำลงไป มีการลงโทษหรือทำร้ายตนเอง โดยใช้ของแหลมที่มแทงตนเอง ประเพณีนี้จัดขึ้นที่ ถ้ำบาตูใน กรุงกัวลาลัมเปอร์ และรัฐปีนัง

ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน

- เทศกาลว่าวนานาชาติ

เป็นการแข่งขันว่าวจากนานาชาติ ซึ่งว่าวแต่ละตัวมีสีสันและรูปแบบสวยงามแปลกตา มีหลากหลายขนาดตั้งแต่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดใหญ่ สร้างความตื่นตาตื่นใจให้แก่ผู้เข้าชม จัดขึ้นที่หาดตุมปัต เมืองกลันตัน

- เทศกาลซาบารี

เป็นการรวมตัวของชนเผ่าต่างๆ มากกว่า 30 ชนเผ่า ซึ่งในงานจะมีการจัดแสดงวัฒนธรรมประเพณีในชนเผ่าของตน เพื่อให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตน ที่สั่งสมและสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ จัดขึ้นเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ในรัฐซาบารี

- เทศกาลกาไว

เป็นการเฉลิมฉลองหลังการเก็บเกี่ยวข้าวของชาวนา เป็นงานรื่นเริงภายในงานจะมีการเต้นรำเลี้ยงอาหารและเครื่องดื่มตุวะกั (เหล้าหมักจากข้าว) กันอย่างอึกทึกครึกโครม

ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน

- วันชาติ

ตรงกับวันที่ 31 สิงหาคม ซึ่งเป็นวันที่มาเลเซีย ได้รับเอกราชจากประเทศอังกฤษ ชาวมาเลเซียได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองอย่างครึกครื้น มีการตั้งริ้วขบวนพาเหรด แห่ไปตามถนนสายสำคัญในกรุงกัวลาลัมเปอร์

- เทศกาลขนมไหว้พระจันทร์และเทศกาลโคม

เป็นงานเทศกาลเฉลิมฉลองในชัยชนะของชาวจีนโบราณที่มีต่ออาณาจักรมองโกล (คริสต์ศตวรรษที่ 14) ซึ่งเป็นอาณาจักรที่ยิ่งใหญ่ตั้งอยู่บริเวณทะเลทรายโกบี หรือประเทศมองโกเลีย ในปัจจุบัน มีการขยายอำนาจกว้างไกลที่สุดในประวัติศาสตร์โลก โดยเฉพาะในช่วง พ.ศ. 1749 ภายใต้อำนาจของเจงกิสข่าน แผ่อำนาจครอบคลุมทั้งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไปจนถึงยุโรปตะวันออก ในวันสำคัญนี้ชาวจีนในมาเลเซียจะทำขนมไหว้พระจันทร์เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ครั้งนั้น พร้อมกับมีการแห่ขบวนโคมไฟอย่างสวยงาม

ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม

- ประเพณีดีปาวาลี

เป็นเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ของชาวฮินดู เพื่อบูชาพระนางลักษมีเทวี ซึ่งเป็นพระชายาของพระนารายณ์ และเป็นเทพธิดาแห่งความร่ำรวยมั่งคั่ง ในช่วงวันสำคัญดังกล่าวตรงกับวันพระจันทร์เต็มดวงราวกลางเดือนตุลาคม ชาวฮินดูจึงมีการบูชาดวงจันทร์ เสมือนเป็นสัญลักษณ์ของพระนางลักษมีเทวี

- เทศกาลฮารีรายา

วันฮารีรายาถือเป็นวันสำคัญในรอบปีของผู้นับถือศาสนาอิสลาม วันสำคัญนี้กำหนดขึ้นจากการเฝ้าสังเกตดวงจันทร์บนท้องฟ้าของชาวมุสลิมในวันสุดท้ายของการถือศีลอดในเดือนรอมฎอนทางรัฐบาลจะประกาศให้ชาวมุสลิมรับรู้อย่างเป็นทางการ และมาเลเซียให้วันนี้เป็นวันหยุดราชการติดต่อกันหลายวัน ในวันฮารีรายา ชาวมุสลิมจะพากันไปละหมาดที่มัสยิด หลังจากนั้นจะเดินทางไปยังกูโบร์ เพื่อสวดมนต์ขอพรให้กับญาติพี่น้องบรรพบุรุษผู้วายชนม์ หลังจากนั้นจะออกซากาดหรือทำทานแก่ผู้ยากไร้ โดยเฉพาะเด็กกำพร้า หลังจากนั้นก็จะออกเดินทางท่องเที่ยวไปเยี่ยมบ้านญาติมิตรที่เคอพูนับถือ

รัฐต่างๆ ของประเทศมาเลเซีย

ในปัจจุบันประเทศมาเลเซีย หรือ สหพันธรัฐมาเลเซีย (Federation of Malaysia) ประกอบด้วยรัฐ 13 รัฐ คือ รัฐซาบารห์ รัฐซาราวัก รัฐเปรัก รัฐปาหัง รัฐสลังงอร์ รัฐไทรบุรี รัฐเคดาห์ รัฐเนกรีเซมบิลัน รัฐยะโฮร์ รัฐกลันตัน รัฐตรังกานู รัฐมะละกา และรัฐปีนัง

รัฐปีนัง (Penang) ประกอบด้วยส่วนที่เป็นแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ บัตเตอร์เวิร์ธ (Butterworth) หรือ เซอเบอริง เปอราย (Seberang Perai) และเกาะปีนัง (Pulau Penang) โดยตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมาเลเซีย ห่างจากอำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ประเทศไทย ประมาณ 160 กิโลเมตร พื้นที่ 285 ตารางกิโลเมตร โดยมีความหนาแน่นของประชากร ประมาณ 1404.9 คน/ตารางกิโลเมตร

อาณาเขตรัฐปีนัง ผังบัตเตอร์เวิร์ธ (Butterworth)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ รัฐเคดาห์

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ รัฐเปรัก

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน

ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปรัก

อาณาเขตรัฐปีนัง ผังเกาะปีนัง (Pulau Penang)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน

ทิศใต้ ติดต่อกับ ทะเลอันดามัน

ชื่อเมืองหลวง

จอร์จทาวน์ (Georgetown) เป็นเมืองหลวงของรัฐปีนัง

ประชากร

มีจำนวนประชากร 1.5 ล้านคน (ข้อมูลเมื่อมิถุนายน 2550) ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน โดยมีชาวมาเลเซีย ชาวจีน ชาวอินเดีย และชนชาติอื่นๆ อยู่ร่วมกัน

ภูมิอากาศ

ร้อนชื้นแบบใกล้เขตศูนย์สูตร แบ่งออกเป็น 2 ฤดู คือ

- ฤดูมรสุม (เดือนพฤษภาคม – กันยายน) อุณหภูมิเฉลี่ย 28 – 34 องศาเซลเซียส
- ฤดูร้อน มีฝนตกชุก (เดือนตุลาคม – กุมภาพันธ์) ช่วงอากาศร้อน 24 – 32 องศาเซลเซียส

ภาษาราชการ

ภาษาฮาร์มาเลเซีย (Bahasa Malaysia) เป็นภาษาราชการ ภาษาจีนฮกเกี้ยน เป็นภาษาท้องถิ่นที่ใช้ไปควบคู่กับภาษาฮาร์มาเลเซีย ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้

ศาสนา

ศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลาม ศาสนาฮินดู และศาสนาคริสต์

หน่วยเงิน

ดอลลาร์มาเลเซีย (Ringgit Malaysia : RM 1 = 10.28 บาท (ข้อมูลเมื่อเดือนเมษายน 2555)

เมืองสำคัญต่าง ๆ

จอร์จทาวน์ (Georgetown)

เป็นเมืองหลวงและเป็นศูนย์กลางที่สำคัญทางด้านเศรษฐกิจ และด้านการพัฒนา มีประชากรอยู่อย่างหนาแน่นที่สุด ทางฝั่งตะวันออกของเกาะปีนัง

บัตเตอร์เวิร์ธ (Butterworth)

เป็นเมืองท่าและศูนย์กลางธุรกิจทางแผ่นดินใหญ่และเป็นส่วนที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่น รวมทั้งเป็นจุดที่เชื่อมต่อกับเกาะปีนังด้วย โดยสามารถข้ามไป – มาได้ทั้งสะพานปีนังและทางเรือเฟอร์รี่

การเดินทาง

1. ทางเครื่องบิน มีสายการบินหลายสายให้บริการบินเส้นทางภายในและภายนอกประเทศ เช่น แอร์เอเชีย (Air Asia) สายการบินไทย มาเลเซียแอร์ไลน์ (Malaysia Airlines) สายการบินไฟร์ฟลาย (Firefly) และสายการบินต่างประเทศอื่นๆ สนามบินนานาชาติที่เกาะปีนัง มีชื่อว่า สนามบินนานาชาติบายันเลอปาส ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของเกาะปีนัง โดยอยู่ห่างจาก จอร์จทาวน์ (Georgetown) ประมาณ 16 กิโลเมตร

2. ทางรถยนต์ กฎจราจรในรัฐปีนังใช้รถยนต์พวงมาลัยขวา มีถนนเชื่อมต่อกันทั่วทุกเมือง มีถนนไฮเวย์เชื่อมถนนใหญ่หลายสาย มีป้ายกำกับเป็นภาษาอังกฤษ เกาะปีนังเชื่อมติดต่อกับแผ่นดินใหญ่โดยสะพานปีนัง (Penang Bridge) ซึ่งมีความยาว 13.5 กิโลเมตร โดยจะเสียค่าผ่านทางเข้าเกาะปีนัง ครั้งละ 7 ริงกิตมาเลเซีย (โดยไม่เสียค่าผ่านทางขาออกจากเกาะปีนัง)

- รถประจำทางระหว่างเมืองทั้งแบบรถโดยสารธรรมดา และแบบรถโค้ช รถโดยสารประจำทางในเมือง เปิดให้บริการตั้งแต่ 06.00 น. – 20.00 น. บางเส้นทางเปิดบริการตลอด 24 ชั่วโมง ค่าโดยสารเริ่มต้นที่ราคา 1 ริงกิตมาเลเซีย

- รถแท็กซี่ มีบริการอยู่ทั่วไป เก็บค่าโดยสารโดยใช้วิธีการต่อรองราคา (ไม่ใช่มิเตอร์) ราคาเริ่มต้นอยู่ที่ 10 ริงกิตมาเลเซีย

- การเช่ารถยนต์ขับขี่ มีบริษัทให้เช่ารถยนต์ให้บริการเฉพาะรถยนต์ที่ผลิตในประเทศมาเลเซียเท่านั้น ทั้งนี้ผู้เช่ารถยนต์เพื่อขับขี่จะต้องมีใบขับขี่สากล

3. ทางรถไฟ สามารถเดินทางโดยรถไฟในภาคเหนือของประเทศมาเลเซีย ที่สถานีบัตเตอร์เวิร์ธ

สถานกงสุลใหญ่ ณ รัฐปีนัง

สถานกงสุลใหญ่ ณ รัฐปีนัง เป็นหน่วยงานของกระทรวงการต่างประเทศ ปัจจุบันมีอายุ 149 ปี ในปี พ.ศ. 2555 ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 1 ถนนตุนกูอับดุลราห์มาน เขตปูเลาติกุส รัฐปีนัง (Royal Thai Consulate – General, Penang, No. 1, Jalan Tunku Abdul Rahman, Pulau Tikus) ติดต่อได้ในเวลาราชการ ตั้งแต่ วันจันทร์ – วันศุกร์ เวลา 09.00 น. – 12.00 น. และ 14.00 น. – 16.00 น. หมายเลขโทรศัพท์ 04 – 226 – 8029 หมายเลขโทรสาร 04 – 226 – 2533 กรณีเร่งด่วน หมายเลขโทรศัพท์ 04 – 228 – 6784 สถานกงสุลใหญ่ ณ รัฐปีนัง มีหน้าที่ในการให้บริการ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับงานกงสุลในด้านต่างๆ แก่คนไทยทุกคนที่อาศัยอยู่ในมาเลเซีย หรือเดินทางมาท่องเที่ยวในภาคเหนือของประเทศมาเลเซีย

รวมทั้งบุคคลต่างชาต้อื่น ๆ ที่สนใจเกี่ยวกับประเทศไทย หรือประสงค์จะเดินทางไปเยือนประเทศไทย นอกจากนี้ยังดูแลความปลอดภัยและอำนวยความสะดวกให้แก่คนไทยที่ได้รับความเดือดร้อนในประเทศไทยมาเลเซีย รวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทย โดยสถานกงสุลใหญ่ ณ รัฐปีนัง มีอาณาเขตครอบคลุมพื้นที่ รัฐเคดาห์ รัฐเปอร์ลิส และตอนบนของรัฐเปรัก

ภาพประกอบ 1 แผนที่เกาะปีนัง (Pulau Penang)

ที่มา: มาเลเซีย (สำนักพิมพ์หน้าต่างสู่โลกกว้าง).

ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบล

1. ด้านศาสนา

- 1.1 วัดไชยมังคลาราม (Wat Chaiyamangalaram Thai Buddhist Temple)
- 1.2 วัดพม่า (Wat Burmese Buddhist Temple)
- 1.3 วัดคริสต์ (Academy Priscillie Balet)

2. ด้านการศึกษา

- 2.1 โรงเรียนเอสเอ็ม ปูเลาติกุส (S.M. Convent Pulau Tikus)
- 2.2 โรงเรียนเอสเอ็มเค ปูเลาติกุส (S.M.K. Convent Pulau Tikus)
- 2.3 โรงเรียนเอสเค ศรี ไอน์ (S.K.Sri Inai)

3. ด้านสาธารณสุข

- 3.1 โรงพยาบาลปีนัง (Penang Hospital)
- 3.2 โรงพยาบาลกลีนากอส (Glenagles Hospital)
- 3.3 โรงพยาบาลเอ็ดเวนติส (Adventist Hospital)

4. ด้านหน่วยงานราชการ

- 4.1 สถานีตำรวจปูเลาติกุส (Police Station Pulau Tikus)
- 4.2 ที่ทำการไปรษณีย์ (Post Office)

5. ด้านการท่องเที่ยว

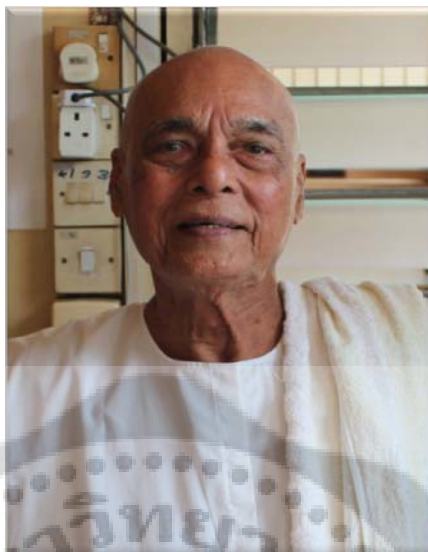
- 5.1 สวนวอเตอร์ฮิล (Waterhill Garden)
- 5.2 ห้างสรรพสินค้าพลาซ่าปูเลาติกุส (Plaza Pulau Tikus)
- 5.4 ห้างสรรพสินค้าบันดาร์ บารู (Bandar Baru)
- 5.5 ห้างสรรพสินค้าเกอร์นีย์ พารากอน มอลล์ (Gurney Paragon Mall)

6. ด้านพลังงาน

- 6.1 ปิ๊มน้ำมันเอสโซ่ (Esso)
- 6.2 ปิ๊มน้ำมันเชลล์ (Shell)

1. ประวัติและผลงานของครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

1.1 ประวัติครูวันดี อรุณรัตน์ และครอบครัว

ภาพประกอบ 2 ครูวันดี อรุณรัตน์

ครูวันดี อรุณรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2466 ตรงกับวันจันทร์ แรม 6 ค่ำ เดือนยี่ ปีกอ ปัจจุบันอายุ 90 ปี เป็นบุรุษชายเพียงคนเดียว ของนายจันทร์ดี อรุณรัตน์ และนางเอียด อรุณรัตน์ ศาสนา พุทธ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ มาเลย์พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 248 บี ถนนเบอร์มา ตำบลปูเลาติกูส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย (248 B Burma Road Pulau Tikus Penang Malaysia 10350)

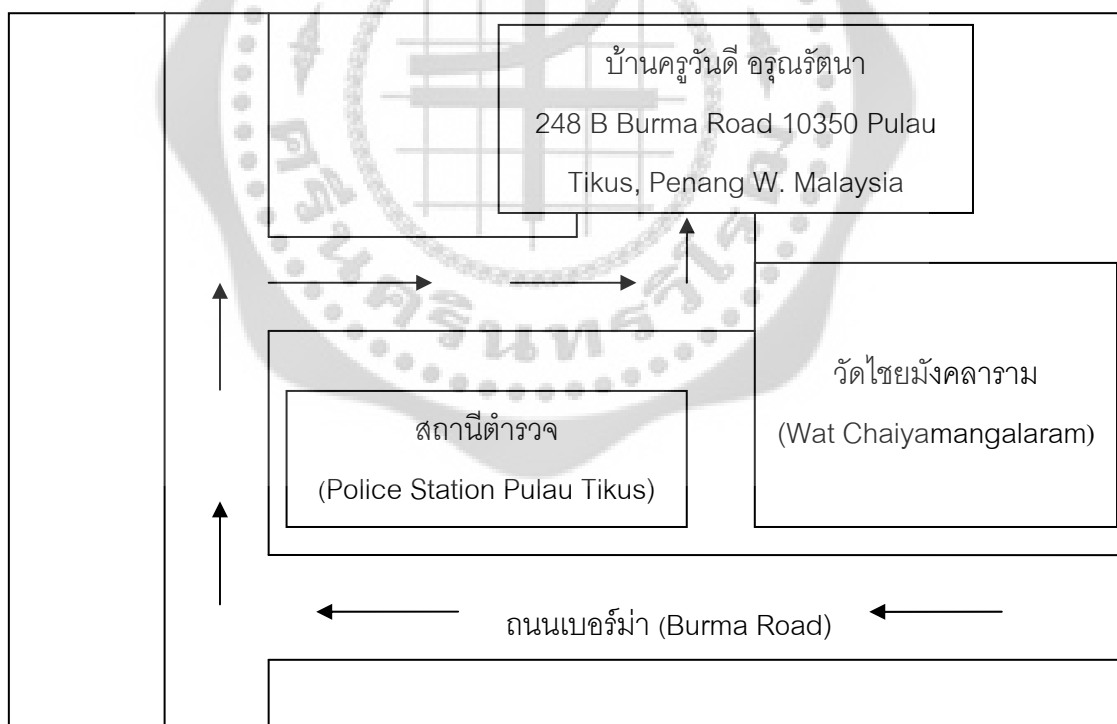
ถิ่นฐานเดิมของคุณพ่อจันทร์ดี อรุณรัตน์ อยู่ที่ หมู่บ้านป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา ประเทศไทย ถิ่นฐานเดิมของคุณแม่เอียด อรุณรัตน์ อยู่ที่จังหวัดสงขลา ประเทศไทย สาเหตุที่นายจันทร์ดี อรุณรัตน์ กับนางเอียด อรุณรัตน์ เดินทางมาจากประเทศไทย มาตั้งถิ่นฐานที่รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย นั้นไม่ได้บอกเล่าให้ครูวันดีรับรู้ เพียงแต่บอกเล่าว่าตนกับภรรยาเดินทางมาโดยขี่ช้างและสลัดกับการเดินเท้า เข้ามาที่ประเทศมาเลเซีย ทางตอนเหนือของรัฐไทรบุรี และเดินทางต่อด้วยเรือข้ามฝาก มาถึงยังเกาะปีนัง ซึ่งสมัยนั้นเรียกเกาะปีนัง ว่า เกาะหมาก โดยประกอบอาชีพเปิดร้านขายยาแผนโบราณ

ครูวันดี อรุณรัตน์ ถึงแม้ว่าจะมีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศมาเลเซีย แต่ท่านได้รับการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา ให้ดำเนินวิถีชีวิตเรียบง่ายตามแบบแผนของไทย และสืบสาน อนุรักษ์ ศิลปวัฒนธรรมไทย ปัจจุบันครูวันดี อรุณรัตน์ พักอาศัยอยู่กับบุตรชายและบุตรสาวที่บ้านเลขที่ 248 B Burma Road, 10350, Pulau Tikus, Penang W. Malaysia เป็นชุมชนที่มีคนไทยอาศัยอยู่ และอยู่ติดกับกำแพงวัดไชยมังคลาราม (Wat Chaiyamangalaram Thai Buddhist Temple)

การเดินทางไปบ้านครูวันดี อรุณรัตน์ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทางด้วยกัน โดยที่เข้าใจง่ายและสะดวกที่สุดมีดังต่อไปนี้

1. การเดินทางด้วยรถโดยสารประจำทาง เริ่มต้นที่ท่าเรือเฟอร์รี่เกาะปีนัง โดยขึ้นรถโดยสารประจำทาง สาย 101 หรือ 102 ให้บอกกับคนขับรถโดยสารว่าจะลงที่ป้ายปูเลาติกุส (Pulau Tikus) โดยเสียอัตราค่าโดยสารคนละ 2 ริงกิต เมื่อถึงป้ายปูเลาติกุส ลงจากรถเดินข้ามถนน จะเห็นสถานีตำรวจปูเลาติกุส (Police Station Pulau Tikus) ทางด้านขวาของสถานีตำรวจจะมีซอยเล็กๆ เดินเข้าไปในซอยประมาณ 100 เมตร จะพบบ้านของครูวันดี อรุณรัตน์ อยู่ทางด้านซ้ายมือ

2. การเดินทางด้วยรถยนต์ เริ่มต้นที่ท่าเรือบัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth) ขึ้นรถยนต์ขึ้นเรือเฟอร์รี่ โดยจะเสียค่าโดยสารเรือเฟอร์รี่ข้ามไปยังเกาะปีนัง ราคา 7 ริงกิต เมื่อถึงเกาะปีนังแล้วขับรถเลี้ยวขวามุ่งตรงสู่วัดไชยมังคลาราม (Wat Chaiyamangalaram Thai Buddhist Temple) ผ่านหน้าวัดพอสุดทางเลี้ยวขวา จะเห็นสถานีตำรวจปูเลาติกุส (Police Station Pulau Tikus) ทางด้านขวาของสถานีตำรวจจะมีซอยเล็กๆ ขึ้นรถยนต์เข้าไปในซอยประมาณ 100 เมตร จะพบบ้านของครูวันดี อรุณรัตน์ อยู่ทางด้านซ้ายมือ

ภาพประกอบ 3 แผนที่บ้านครูวันดี อรุณรัตน์

1.2 ประวัติครอบครัว

ครูวันดี อรุณรัตน์ สมรสกับ คุณสมจิตร อรุณรัตน์ มีบุตรธิดา 4 คน ดังนี้

1. นางสาวหนูปิ่น อรุณรัตน์ อายุ 63 ปี ประกอบอาชีพ แม่บ้าน
2. นายวิญญา อรุณรัตน์ อายุ 60 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
3. นางสาวสมใจ อรุณรัตน์ (ถึงแก่กรรม)
4. นายบุญเหลือ อรุณรัตน์ อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท

ครูวันดี อรุณรัตน์ สมรสกับ คุณบี แซ่ตัน (ภรรยาคนที่ 2) มีบุตรธิดา 8 คน ดังนี้

1. นายปฐลิม อรุณรัตน์ (ถึงแก่กรรม)
2. นายสุวิทย์ อรุณรัตน์ อายุ 62 ปี ประกอบอาชีพ นักดนตรี
3. นายประวิง อรุณรัตน์ อายุ 61 ปี ประกอบอาชีพ นักดนตรี
4. นางสาวสไบ อรุณรัตน์ อายุ 60 ปี ประกอบอาชีพ แม่บ้าน
5. นายสมหวัง อรุณรัตน์ อายุ 59 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
6. นายธวัช อรุณรัตน์ (ถึงแก่กรรม)
7. นายบุญมา อรุณรัตน์ อายุ 56 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานธนาคาร
8. นางสาวเล็ก อรุณรัตน์ อายุ 52 ปี ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

ครูวันดี อรุณรัตน์ นอกจากท่านจะประกอบอาชีพเปิดขายยาแผนโบราณ สืบทอดกิจการต่อจากนายจันทร์ดี อรุณรัตน์ ผู้เป็นบิดา เพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ครูวันดีได้อบรมสั่งสอนบุตรทุกคน ตามวัฒนธรรมและประเพณีไทย ด้วยการให้บุตรทุกคนสามารถพูด อ่าน เขียนภาษาไทย และสามารถใช้อักษรไทยในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังมีความรู้ความสามารถด้านดนตรี ที่ได้เพียรฝึกฝนเรียนรู้ด้วยตนเอง และได้สังเกตหรือขอคำชี้แนะจากนักดนตรีที่ได้มาทำการแสดงในงานประเพณีต่างๆ ที่วัดไชยมงคลาราม หรือสถานที่ใกล้เคียง เพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านทักษะดนตรี จนสามารถถ่ายทอดความรู้ทักษะด้านดนตรีให้แก่บุตรทุกคนที่สนใจได้เรียนและฝึกซ้อมบรรเลงดนตรีร่วมกันในครอบครัว ในช่วงหลังเลิกเรียนของทุกๆ วัน เพื่อเสริมสร้างความผูกพัน ความสามัคคี ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ผลจากการฝึกซ้อมดนตรีหลังเลิกเรียนทุกๆ วัน ส่งผลทำให้เกิดความชำนาญและเพิ่มประสบการณ์การบรรเลงดนตรีเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จนสามารถนำมาประกอบเป็นอาชีพได้ ซึ่งจะเห็นได้จากบุตรชายทั้ง 3 คน คือ

1. นายสุวิทย์ อรุณรัตน์ บุตรชายคนที่ 2 ประกอบอาชีพนักดนตรี (กีตาร์ไฟฟ้า)
2. นายประวิง อรุณรัตน์ บุตรชายคนที่ 3 ประกอบอาชีพนักดนตรี (กีตาร์เบส)
3. นายสมหวัง อรุณรัตน์ บุตรชายคนที่ 5 ประกอบอาชีพนักดนตรี (เปียโน)

1.3 ประวัติการศึกษาโดยทั่วไป

ครูวันดี อรุณรัตนา เริ่มเข้าศึกษาเรียนอ่าน เขียนภาษาไทย ตั้งแต่ อายุ 10 ปี (พ.ศ. 2476) ที่ วัดไชยมังคลาราม ซึ่งเป็นวัดไทยใกล้บ้านที่ ถนนเบอร์มา ตำบลปูเลาติกุส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย โดยมีครูผู้สอนคือ พระอาจารย์ชুম ตำแหน่งสมภาร จะเริ่มเรียนหลังจากที่พระอาจารย์ฉันเข้าเสร็จ หรือ ฉันเพลเสร็จ จนถึง 16.00 นาฬิกา ของทุกวัน เรียนจนถึงอายุ 12 ปี

ภาพประกอบ 4 วัดไชยมังคลาราม

วิธีการเรียนการสอนภาษาไทย ที่พระอาจารย์ชুম ได้เป็นครูผู้สอนให้แก่ครูวันดี อรุณรัตนา คือ เริ่มจากการใช้ชอล์คเขียนบนกระดานชนวน ฝึกคัดตัวอักษรภาษาไทยตั้งแต่ ก – ฮ และสระต่างๆ จากนั้นฝึกการคัดเลขไทย จนเกิดความชำนาญสามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

ประวัติวัดไทยไชยมังคลาราม (Wat Chaiyamangalaram Thai Buddhist Temple) ตั้งอยู่เลขที่ 17 ถนนเบอร์มา เขตปูเลาติกุส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย เป็นวัดเก่าแก่ สร้างโดยบริษัทอินเดียตะวันออก (East India Company) ซึ่งเป็นบริษัทการค้าของอังกฤษในนามของสมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย เมื่อพ.ศ. 2388 ภายในอุโบสถมีพระพุทธรูปไสยาสน์ (พระนอน) มีขนาดยาวที่สุดในประเทศมาเลเซีย โดยมีความยาว 108 ฟุต สร้างเมื่อปี พ.ศ. 2500 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้เสด็จประพาสและพระราชทานนามว่า พระพุทธชัยมงคล เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2505 ศิลปะของวัดไชยมังคลาราม นั้นเป็นการผสมผสานระหว่างศิลปะไทย พม่า และจีนเข้าด้วยกัน ซึ่งทำให้วัดแห่งนี้มีสีสันสวยงามสะดุดตา เป็นศูนย์รวมทางจิตใจของคนไทยในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ซึ่งจะมีการจัดกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาให้กับคนไทยและผู้ที่ยึดถือศาสนาพุทธได้มีโอกาสเข้าร่วมทำบุญและปฏิบัติธรรม เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา วันออกพรรษานอกจากวันสำคัญทางศาสนาทางวัดได้มีการจัดกิจกรรมเพื่อสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีไทยอีกด้วย เช่น วันสงกรานต์ วันลอยกระทง เป็นต้น

ภาพประกอบ 5 พระพุทธชัยมงคล

หลังจากอายุ 12 ปี ได้ศึกษาวิชาแพทย์แผนโบราณ เกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านจากบิดา ยาแผนโบราณส่วนใหญ่ที่ได้เรียนจากบิดา เช่น ยาธาตุ ยาเขียว ยาบำรุงธาตุ ยาแก้ไข้ ฯลฯ ในการเรียนรู้ครูวันดี อรุณรัตนา ต้องเรียนรู้สรรพคุณของสมุนไพรพื้นบ้านด้วย เช่น กะเพรา มีรสเผ็ด แก้ปวดท้อง ท้องขึ้น แก้ลมตามทรวง กระเทียม หัวกระเทียมแก้เสมหะและลม แก้เชื้อโรคพอกกลาก เกळ็อน แก้ไข้ ลักปิด แก้ริดสีดวง แก้สะอึก น้ำที่บีบจากหัวกระเทียมเป็นยาฆ่าเชื้อโรค ขับเหงื่อ ขับปัสสาวะ สามารถใช้ใส่แผลภายนอกที่มีหนอง ข้าวสาร น้ำข้าวข้าว มีรสเย็น ถอนลำแดง ถอนพิษร้อนภายใน แก้อักเสบ อาการบวมต่างๆ งา ส่วนที่ใช้ทำยาคือเมล็ด โดยนำมาบีบน้ำมันออกเรียกว่าน้ำมันงา ซึ่งน้ำมันงาใช้ปรุงกับตัวยาอื่นๆ เป็นยานวดมีสรรพคุณ แก้เคล็ด แก้ฟกช้ำปวดบวม จันทน์ ลูกจันทน์มีกลิ่นหอมรสฝาด แก้ลม แก้เสมหะ เป็นต้น

หลังจากที่ครูวันดี อรุณรัตนา ได้ศึกษาวิชาแพทย์แผนโบราณ เกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านจากบิดา สามารถนำเอาความรู้ทั้งหมดนั้นมาปรุงยาแผนโบราณสามารถประกอบเป็นอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว สืบต่อกิจการร้านขายยาแผนโบราณจากผู้เป็นบิดา

1.4 ประวัติการศึกษาด้านการแสดงโนรา

เมื่ออายุ 13 ปี ได้เริ่มเรียนโนรากับครูตั้ง (ไม่ทราบนามสกุล) ที่หมู่บ้านตารูวัง รัฐไทรบุรี ครูตั้งแต่เดิมเป็นนักแสดงโนรา และหนังตะลุง ที่มีชื่อเสียงทำการแสดงที่รัฐไทรบุรี และพื้นที่ใกล้เคียง เริ่มเรียนได้ไม่นาน ครูวันดี อรุณรัตนา เกิดอาการล้มป่วยจึงต้องขออนุญาตครูตั้ง ลากลับไปรักษาตัวที่บ้าน

ภาพประกอบ 6 ครูสีนาค ชุมถีนสงคราม

เมื่ออายุ 14 ปี ครูวันดี อรุณรัตนา ได้เรียนโนรากับครูสีนาค ชุมถีนสงคราม ซึ่งท่านเดินทางมาจากจังหวัดพัทลุง ประเทศไทย และได้เข้ามาอยู่อาศัยที่ รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย จากคำบอกเล่าของครูวันดี อรุณรัตนา ว่าก่อนที่จะเริ่มเรียนโนรากับครูสีนาค ตนเองในวัยเด็กช่วงอายุประมาณ 13 ปี ได้ล้มป่วยลงอย่างหนัก คุณพ่อให้ท่านยาแผนโบราณ อาการก็ยังไม่ดีขึ้นเจ็บป่วยอยู่ตลอดเวลา ไปหาหมอแผนปัจจุบันก็รักษาไม่หาย ต่อมาเมื่อคุณพ่อจันทร์ดี อรุณรัตนา ได้รู้จักสนิทสนมกับครูสีนาค จึงเอ่ยปากขอให้คุณครูสีนาค ช่วยรักษา และถ้ารักษาหายจะยกลูกชายของตนให้ไปเป็นลูกศิษย์เพื่อฝึกเรียนรำโนรา ด้วยความเชื่อประกอบกับวิธีการรักษาทำให้ครูวันดี มีสุขภาพแข็งแรงดีขึ้น เมื่อหายจากการเจ็บป่วย ได้ทำตามคำมั่นสัญญาของคุณพ่อ ฝากตัวขอเป็นลูกศิษย์เพื่อเรียนโนรากับครูสีนาค ชุมถีนสงคราม

การเรียนการสอนของครูสีนาค ชุมถีนสงคราม เป็นแบบมุขปาฐะ ครูจะเป็นต้นแบบศิษย์จะเป็นผู้ทำตามแบบ ในการฝึกหัดนั้นจะต้องเรียนโนราทุกวัน ส่วนใหญ่ใช้เวลาฝึกในช่วงเช้า และต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกหัดนาน การรำโนรามีลักษณะแตกต่างไปจากการแสดงละครรำประเภทอื่น ในการฝึกหัดโนรานั้นต้องใช้ทักษะและความพยายามในการฝึกหัด ครูสีนาค ชุมถีนสงคราม ได้ถ่ายทอดความรู้ในด้านการแสดงโนราให้แก่ครูวันดี อรุณรัตนา นั้นเริ่มจาก

1. คัดนิ้วมือ ผู้เรียนเป็นผู้ฝึกด้วยตนเอง วิธีที่ 1 เริ่มจากใช้นิ้วทั้งสองคว่ำประสานด้านเดียวกันให้ปลายนิ้วมือชนกันและค่อยๆ เลื่อนนิ้วมือทั้ง 8 นิ้ว (ยกเว้นนิ้วหัวแม่มือ) ให้ปลายนิ้วมาอยู่ระหว่างบริเวณโคนนิ้วของมือตรงกันข้าม แล้วใช้นิ้วมือทั้งสองทาบบริเวณอกของตนให้สนิทอย่าให้เคลื่อนที่ แล้วค่อยๆ กดบริเวณข้อมือทั้งสองให้ชนกัน วิธีที่ 2 ใช้นิ้วมือประสานกันอีกครั้ง แต่ขยับปลายนิ้วทั้ง 8 นิ้วของมือทั้งสองข้างขึ้นมาอยู่บริเวณหลังฝ่ามือให้มากที่สุด แล้วเอามือทั้งสองข้างทาบหน้าอกของตนเองให้สนิทเหมือนเดิม แล้วค่อยๆ กดบริเวณข้อมือให้ชนกัน

2. การตัดฝ่ามือ เริ่มจากครูจะค่อยๆ บีบนิ้วโดยใช้นิ้วหัวแม่มือกดลงบริเวณฝ่ามือที่ละข้าง โดยรอบของผู้เรียน หลังจากนั้นครูจะใช้แขนของผู้ฝึกวางอยู่ระหว่างเข่าทั้งสองของครู โดยใช้เข่าหนีบ ข้อศอกไว้และใช้มือรวมนิ้วทั้ง 5 นิ้ว ของผู้เรียนเพื่อให้ฝ่ามือหงายกดปลายนิ้วลงมาให้ต่ำมากที่สุด จนถึงบริเวณหลังแขนและกดค้างไว้

3. การตัดข้อมือ ผู้เรียนนั่งขัดสมาธิใช้เท้าขวาวางทับเท้าซ้าย และให้สอคมมือทั้งสองข้างเข้าไปวางใต้ขา จากด้านในออกไปด้านนอกโดยให้มือทั้งสองข้างวางชิดกัน ปลายนิ้วและฝ่ามือ วางแนบสนิทกับพื้นหันปลายมือออกไปด้านหลังของลำตัว พร้อมกับส่งแขนทั้งสองข้างให้ตั้งและยกกันให้ลอยสูงขึ้นมาด้านหน้าประมาณ 4 – 5 นิ้ว กดลงหลังมือขณะที่ฝ่ามือทั้งสองกดลงที่พื้น เพื่อให้น้ำหนักขา และน้ำหนักตัวทั้งหมดกดลงไปที่ยอดข้อมือและฝ่ามือ

4. การตัดแขน ผู้เรียนนั่งยองลงกับพื้นเต็มเท้า ยกเข่าทั้งสองข้างสูงขึ้น ใช้ปลายนิ้วมือทั้งสองประสานกัน เขี่ยฝ่ามือและแขนให้ตั้งลงไปด้านหลัง ให้แขนและมือที่ประสานกันอยู่ระหว่างเข่าที่อ ทั้งสองข้าง ให้ตำแหน่งข้อศอกอยู่ตรงบริเวณเข่า ค่อยๆ ขยับเข่าทั้งสองข้างเข้ามาให้ชิดกันโดยกด บริเวณท้องแขนให้แอ่นโค้งและชนกัน หรือเข้าหาใกล้กันให้มากที่สุด

5. การตัดขา ก่อนเริ่มทำการตัดขา จะต้องมีการนวดขาและลำตัว โดยให้ผู้เรียนนอนหงาย หรือคว่ำแล้วครูจะใช้สันเท้า กดนวดไปตามขาที่ละขา เริ่มจากสะเอว ลงไปจนถึงปลายเท้าและนวด กลับขึ้นมาจนถึงบริเวณสะเอวอีกครั้ง ทำสลับกันทั้งขาขวาและขาซ้าย หลังจากนั้นให้ผู้เรียนยืนตรงขา ชิดกันทั้งสองข้าง แล้วก้มศีรษะลงมายังปลายเท้า ให้บริเวณใบหน้าลงต่ำให้มากที่สุด ใช้ลำตัวบริเวณ หน้าอกติดกับเข่าและขาด้านหน้าทั้ง 2 ข้าง

การฝึกขับบทครั้งแรกตามการสอนของครูสีนาค ชุมณีสงคราม จะเริ่มสอนจากกลอนบท คุณครู บทครูสอน บทสอนรำ ฯลฯ จากนั้นจึงฝึกการรำทำบทต่างๆ

การเรียนโนรานั้นครูวันดี อรุณรัตน์ต้องเดินทางไป – กลับทุกวัน ในบางวันที่มีงานแสดง ติดต่อกันหลายวันก็ต้องติดตามไปช่วยคุณครูสีนาค ชุมณีสงคราม เพื่อเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง บางครั้งอาจจะได้ช่วยบรรเลงเครื่องดนตรีประเภทเครื่องประกอบจังหวะ ทำให้ได้มีโอกาสคลุกคลีกับ นักดนตรี และบุคคลอื่นภายในคณะโนราซึ่งนอกจากการฝึกหัดเรียนโนราแล้ว ครูวันดี อรุณรัตน์ ต้อง เรียนวิชายาแผนโบราณจากคุณพ่อ เพื่อรับช่วงต่อดูแลกิจการร้านขายยาแผนโบราณของครอบครัวต่อไป

เมื่อมีงานเทศกาลต่างๆ เกิดขึ้นบนเกาะป็นัง หรือพื้นที่ใกล้เคียง ก็จะมีเจ้าภาพมาติดต่อกับ คุณพ่อจันทร์ดี เพื่อให้ช่วยติดต่อประสานงานกับครูสีนาค ชุมณีสงคราม เมื่อตกลงกันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ครูสีนาค และคณะก็จะไปทำการแสดงโนรา ตามที่ตกลงกันไว้ พร้อมทั้งครูวันดี ผู้เป็นศิษย์คอย ติดตามไปช่วยทำการแสดงทุกครั้ง การแสดงโนราในสมัยนั้นเป็นที่นิยม และยอมรับของสังคมมาเลเซีย เป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของภาคเอกชน หรือหน่วยงานของรัฐบาลมาเลเซีย ก็จะต้องหา คณะโนราไปทำการแสดง โดยเฉพาะที่วัดไชยมงคลาราม หรือที่คนในท้องถิ่นเรียกว่า “วัดพระนอน”

เมื่ออายุ 26 ปี (พ.ศ. 2492) ก่อตั้งคณะโนราเป็นของตนเองขึ้น โดยใช้ชื่อว่า เพิ่ม เสือพราน โนราวันดี ปีนัง ซึ่งในการก่อตั้งคณะโนรา ครูวันดี อรุณรัตน์ มีแรงคลไจมาจากความชอบ ความสนใจ ในศิลปะการแสดงด้านนี้ และต้องการที่จะอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่ต่อไป สาเหตุที่ใช้ชื่อ เพิ่ม เสือพราน โนราวันดี ปีนัง นั้น เป็นการทำบอกรับทนายว่าใครรับบทบาทแสดงเป็นตัวละครใด จากชื่อของคณะนี้ สามารถบอกได้ว่า นายเพิ่ม รับบทบาทในการแสดงเป็นพราน และ ครูวันดี อรุณรัตน์ รับบทบาทในการแสดงเป็นโนราใหญ่ ปีนัง เป็นชื่อรัฐหนึ่งในประเทศมาเลเซีย ซึ่งเป็นที่ตั้งถิ่นฐานของคณะนี้ เพื่อเป็นการบอกกล่าวประชาสัมพันธ์ให้กับผู้อื่นให้รับรู้ และติดตามคอยรับชมการแสดงโนรา

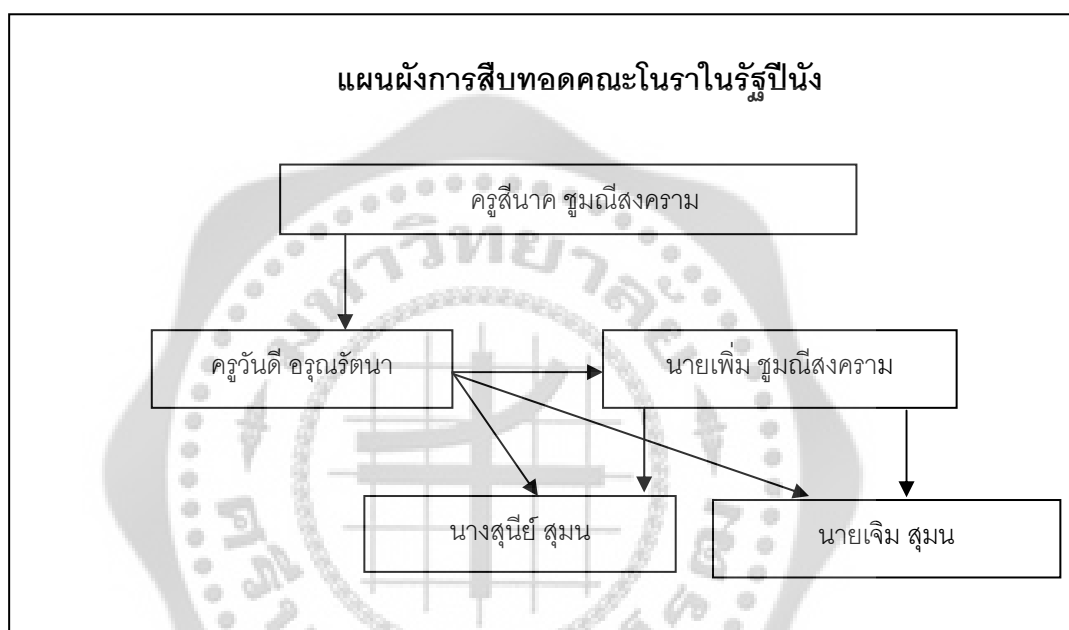
งานแสดงโนราคณะครูวันดี อรุณรัตน์ มีเจ้าภาพทางงานอยู่เป็นประจำ ต่อมาเมื่อครูอายุได้ประมาณ 80 ปี เป็นช่วงที่ครูเริ่มอ่อนแรงประกอบกับอาการป่วยด้วยโรคชรา ครูจึงตัดสินใจยกคณะโนรา รวมทั้งอุปกรณ์และฉากที่ใช้ในการแสดงโนรา ให้กับนายเพิ่ม ชุมณีสงคราม ผู้เป็นบุตรชายของครู สีนาค ชุมณีสงคราม รับช่วงต่อและดูแลกิจการงานแสดงของคณะ ซึ่งครูวันดี อรุณรัตน์ รับหน้าที่เป็นเพียงที่ปรึกษาของคณะ ให้คำชี้แนะด้านการแสดงเพื่อมิให้ความรู้ที่ตนมีอยู่ด้านการแสดงโนราสูญหายไป และคอยประสานงานติดต่อรับงานแสดงให้อยู่เป็นประจำ

งานแสดงโนราครั้งสุดท้ายที่ครูวันดี อรุณรัตน์ ได้ทำการแสดงโนราด้วยตนเอง (อายุ 79 ปี) คือ งานรำแก้บน เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2545 ณ วัดไชยมังคลาราม รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ซึ่งครูได้บนกับหลวงพ่อดั่งและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดไชยมังคลาราม เมื่อสำเร็จตามความตั้งใจ ครูจึงทำการแก้บนด้วยการรำโนรา

ภาพประกอบ 7 ครูวันดี อรุณรัตน์ รำโนราในงานแก้บน

ต่อมา นายเพิ่ม ชุมถีสงคราม ได้ล้มป่วยลงด้วยโรคเบาหวานและเสียชีวิต ภาระหน้าที่ของหัวหน้าคณะโนรา จึงได้เป็นมรดกตกทอดมาสู่นางสุนีย์ สุมน และนายเจิม สุมน ผู้เป็นบุตรสาว และบุตรชาย รับช่วงต่อจากผู้เป็นบิดา ทั้งนี้หน้าที่ของที่ปรึกษาและให้คำชี้แนะด้านการแสดงโนรา ยังคงเป็นของครูวันดี อรุณรัตน์ ที่สำคัญหน้าที่ในการบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงโนราและรับบทการแสดงเป็นตัวพราวน คือ นายสมหวัง อรุณรัตน์ ผู้บรรเลงปี่ นายสุวิทย์ อรุณรัตน์ ผู้บรรเลงกลองตุ๊ก และรับบทเป็นตัวพราวน นายดุสิต อรุณรัตน์ ผู้บรรเลงกลองตุ๊ก และรับบทเป็นตัวพราวน

ภาพประกอบ 8 แผนผังการสืบทอดคณะโนราในรัฐปีนัง

ปัจจุบันเนื่องจากสภาพสังคมเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ในประเทศมาเลเซีย ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้นักเรียนหรือผู้ที่สนใจในการฝึกหัดโนรามีน้อยลง ซึ่งส่วนใหญ่จะอาศัยช่วงเวลาปิดภาคเรียน จึงจะสามารถมาเรียนฝึกหัดโนรา ทำให้เวลาการเรียนการสอนโนรานั้นค่อนข้างน้อยขาดความต่อเนื่อง

1.5 บทบาททางสังคม

จากการศึกษาบทบาททางสังคมของครูวันดี อรุณรัตน์ ปรากฏว่า ครูวันดี อรุณรัตน์ เป็นบุคคลผู้หนึ่งที่มีการดำเนินวิถีชีวิตเรียบง่ายตามแบบแผนของไทย สืบสานอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทย เป็นผู้นำนักแสดงมโนราคณะสุดท้ายที่รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย มีประสบการณ์ในด้านการแสดงโนรา

จนเป็นที่ยอมรับของทุกคน ที่สำคัญครูวันดี อรุณรัตน์ ได้รับการคัดเลือกจาก Penang Heritage Trust (PHT) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ยกย่องให้ครูวันดี อรุณรัตน์ เป็นผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรมทางศิลปะแห่งเกาะปีนัง (Heritage Treasures Award Winner 2007) ด้านการแสดงโนรา ซึ่งรางวัลของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกคือ 1. ประกาศเกียรติคุณ และประกาศนียบัตร 2. เงินสด 2,000 ริงกิต หรือประมาณ 20,000 บาท ต่อปีตลอดชีวิต การได้รับเกียรติในครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นการยอมรับและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยในสายตาของชาวต่างชาติ

ภาพประกอบ 9 ครูวันดี อรุณรัตน์ ถ่ายรูปร่วมกับผู้ที่ได้รับรางวัลในปีเดียวกัน

ในงานหรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะป็นงานของชาวบ้าน ชุมชน หรืองานของหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน โดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ครูวันดี อรุณรัตน์ จะเข้าไปร่วมงานเสมอมิได้ขาด ในบางครั้งถึงแม้ว่าท่านจะมีกิจธุระส่วนตัว ท่านก็ยอมเสียสละเพื่อเข้าร่วมงานด้วยความเต็มใจอยู่เสมอ ซึ่งบทบาททางสังคมในแต่ละเรื่องปรากฏได้ดังนี้

1.5.1 บทบาทของคณะโนราครูวันดี อรุณรัตน์ ที่มีต่อชุมชน

ครูวันดี อรุณรัตน์ ได้ชื่อว่าเป็นผู้นุรักษ์ พัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นบ้านภาคใต้ ด้านการแสดงโนรา ท่านได้รับเชิญให้เข้าร่วมทำการแสดงโนราในงานสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนอยู่เสมอ เช่น งานทำบุญ งานประจำปี งานแก้บน งานกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนา อีกทั้งยังเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของคนไทยในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ที่ได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมไทย – มาเลเซีย ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2520 ณ วัดไชยมังคลาราม

ภาพประกอบ 10 ผู้ร่วมก่อตั้งสมาคมไทย – มาเลเซีย

แถวหน้า (ซ้ายไปขวา) คุณไสว ในรัก คุณประพันธ์ เสนาะเสน คุณไอริน เอ็นดินวิน
พระครูแดง (เจ้าอาวาส) คุณเจริญ อินทชาติ คุณสงคราม อาเปา คุณจรัล (ไม่ทราบนามสกุล)

แถวหลัง (ซ้ายไปขวา) คุณสากล (ไม่ทราบนามสกุล) ครูวันดี อรุณรัตนา คุณลิ้ม ลิ้มสุวรรณ
ร.ต.สนิท (ไม่ทราบนามสกุล) คุณนิน ศาลารัก คุณทองทวี เฉลิมสุวรรณ คุณบุญเลิศ (ไม่ทราบนามสกุล)
คุณเพิ่ม (ไม่ทราบนามสกุล) คุณหญิง โอนิพัทธ์ คุณเสียง ลิ้มสวัสดิ์

นอกจากนี้ได้ประกอบพิธีไหว้ครูประจำปี เพื่อการบูชาครูหมอนิรชา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เพื่อ
เสริมสร้างความเป็นศิริมงคลในชีวิต ให้แก่นักดนตรี นักแสดงนิรชา และบุคคลทั่วไปในชุมชน ซึ่งยังคง
รักษาวัฒนธรรมที่ดีงามมาจนถึงปัจจุบัน

ภาพประกอบ 11 พิธีไหว้ครูนิรชาประจำปี

1.5.2 บทบาทของคณะโนราครูวันดี อรุณรัตน์ ที่มีต่อวัด

วัดไทยไชยมังคลาราม เป็นวัดไทยที่มีชื่อเสียงในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย วิถีชีวิตของคนไทยที่อาศัยอยู่รอบๆ บริเวณวัดอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เมื่อมีงานประเพณีหรือพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานประจำปี งานทอดกฐิน งานบวช งานเทศน์มหาชาติ ฯลฯ ครูวันดี อรุณรัตน์ ได้รับอาสาเป็นคณะกรรมการคนไทยของทางวัด คอยให้ความช่วยเหลือดูแลการจัดงานประเพณีต่างๆ และได้ช่วยทำการแสดงดนตรี หรือการแสดงโนรา ให้กับทางวัดอยู่เป็นประจำ

ภาพประกอบ 12 ครูวันดี อรุณรัตน์ บรรเลงระนาดเอก ในประเพณีวันลอยกระทง

1.5.3 บทบาทของคณะโนราครูวันดี อรุณรัตน์ ที่มีต่อสถานศึกษา

ครูวันดี อรุณรัตน์ เป็นผู้ที่มีบทบาททางการศึกษาของบุคคลในท้องถิ่นและบุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจในการศึกษาเรียนรู้ด้านการแสดงโนรา ดังจะเห็นได้จากสถานศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้เชิญครูวันดี อรุณรัตน์ และคณะ ให้ไปเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ด้านการแสดงโนราให้กับนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มผู้สนใจ เช่น วันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ครูวันดี อรุณรัตน์ ได้รับเกียรติจาก นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชามนุษย์และสังคม ภาคสมทบ (พมส. 7) ภาควิชาสารัตถศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มาสัมภาษณ์เรื่องชาวไทยในปีนัง ณ วัดไทยไชยมังคลาราม รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

ภาพประกอบ 13 ครูวันดี อรุณรัตน์ ได้รับเกียรติเป็นวิทยากรท้องถิ่น

2. การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์ ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปักษ์ ประเทศมาเลเซีย

2.1 ความสำคัญและโอกาสในการแสดงโนรา

ในรัฐปักษ์ ประเทศมาเลเซีย คณะโนรามักจะมีโอกาสทำการแสดงโนราที่วัดและศาลเจ้า ทั้งนี้เนื่องจากวัดและศาลเจ้า เป็นศูนย์กลางทางจิตใจของคนในชุมชนมาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ทำให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนมักจะกระทำกันที่วัด และศาลเจ้า ซึ่งการที่คณะโนราเข้าไปแสดงที่วัดและศาลเจ้า ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับงานบุญเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นงานบุญที่เป็นงานเทศกาลจัดขึ้นเป็นประจำทุกปี หรืองานบุญที่เป็นงานจร เมื่อเจ้าภาพได้ทำการติดต่อทางคณะโนราจึงได้มีส่วนร่วมเข้าไปจัดการแสดงอยู่ตลอดเป็นประจำ

ภาพประกอบ 14 การแสดงโนรา

นอกจากวัดและศาลเจ้าที่คณะโนราควัฒน์ อรุณรัตน์า ยังมีการแสดงในโอกาสอื่น ๆ ดังสรุปได้ดังนี้

- แสดงตามคำเชิญของหน่วยงานราชการ เช่น สถานกงสุล โรงเรียน
- แสดงตามงานแก้บน
- แสดงในงานเทศกาลต่าง ๆ ของคนไทย
- แสดงในงานพิธีต่าง ๆ ของคนไทย
- แสดงตามคำเชิญของภาคเอกชนและงานส่วนบุคคล
- งานอื่น ๆ ตามโอกาสอันเหมาะสม

เมื่อเจ้าภาพมาติดต่อหาคณะโนราให้ไปทำการแสดงทางคณะโนราจะจัดเตรียมชื่อ ที่อยู่ของนักแสดงโนรา นักดนตรี และบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้กับเจ้าภาพ เพื่อให้ทางฝ่ายเจ้าภาพได้ไปจัดทำเอกสารพร้อมกับแนบรายชื่อพร้อมที่อยู่ของนักแสดง เพื่อทำการขออนุญาตจากหน่วยงานต่างๆ ทางราชการของประเทศมาเลเซีย ดังนี้

1. สถานีตำรวจท้องถิ่น
2. กรมแรงงาน
3. สถานีดับเพลิง
4. โรงพยาบาลหรือสาธารณสุข

ทั้งนี้ในการทำการแสดงโนราทุกครั้ง ต้องทำการขออนุญาตจากหน่วยงานราชการของประเทศมาเลเซีย ให้เรียบร้อยก่อน หากเจ้าภาพไม่สามารถจัดทำเอกสารขออนุญาตทำการแสดงโนราทางคณะโนราจะไม่ไปทำการแสดง

ภาพประกอบ 15 สถานีตำรวจปูเลาติกูส

2.2 ข้อมูลนักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตน์

นักดนตรีและนักแสดงโนราในคณะของครูวันดี อรุณรัตน์ มีทั้งหมดประมาณ 13 คน มีอายุตั้งแต่ 20 จนถึงอายุ 90 ปี โดยมีทั้งที่อาศัยอยู่ที่บ้านและอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง นักดนตรีในคณะบางคนสามารถรำโนราได้และผู้แสดงโนราทุกคนก็สามารถบรรเลงดนตรีได้อีกด้วย ซึ่งทุกคนในวงโนราจะมีงานประจำอยู่แล้ว แต่ทุกคนสามารถรวมตัวกันเพื่อร่วมแสดงโนราในงานต่างๆ ได้

ตาราง 1 ช่วงอายุนักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตน์

ชื่อ - นามสกุล	อายุ	ตำแหน่ง
นายสุวิทย์ อรุณรัตน์	63 ปี	นักดนตรี
นายสมหวัง อรุณรัตน์	60 ปี	นักดนตรี
นายจำลอง แก้วมณี	54 ปี	นักดนตรี
นายจำเริญ ไชยสงคราม	48 ปี	นักดนตรี
นายดุสิต อรุณรัตน์	38 ปี	นักดนตรี
นายธारा สุมน	20 ปี	นักดนตรี
นายวันดี อรุณรัตน์	90 ปี	นักแสดงโนรา
นายพวง แสงณรงค์	60 ปี	นักแสดงโนรา
นางชิน แก้วมณี	53 ปี	นักแสดงโนรา
นางเหรียญ จตุรงค์	50 ปี	นักแสดงโนรา
นายเจิม สุมน	48 ปี	นักแสดงโนรา
นายเต็ม ชุมณีสงคราม	44 ปี	นักแสดงโนรา
นางสุนีย์ สุมน	42 ปี	นักแสดงโนรา

จากการศึกษาพบว่านักดนตรีและนักแสดงทั้งหมดมี 13 คน ส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย 10 คน และเป็นผู้หญิง 3 คน มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี จำนวน 1 คน มีอายุระหว่าง 30- 39 ปี จำนวน 1 คน มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 4 คน มีอายุระหว่าง 50 - 59 ปี จำนวน 3 คน มีอายุระหว่าง 60 - 69 ปี จำนวน 3 คน และมีอายุระหว่าง 90 - 99 ปี จำนวน 1 คน โดยนักดนตรีและนักแสดงโนราทั้งหมดมีดังนี้

- ข้อมูลนักดนตรี

ภาพประกอบ 16 นายสุวิทย์ อรุณรัตน์

ชื่อ สุวิทย์ อรุณรัตน์

ชื่อเล่น วิทย์

เกิด วันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2493

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน 248 บี ถนนเบอร์มา ตำบลปูเลาติกูส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย 10350

(248 B Burma Road Pulau Tikus Penang Malaysia 10350)

อาชีพหลัก นักดนตรี (กีตาร์ไฟฟ้า)

อาชีพรอง นักดนตรี นักแสดงตัวพรวาน

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูวันดี อรุณรัตน์ ตั้งแต่อายุ 15 ปี ถึง 17 ปี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - บรรเลงกลองตุ๊ก

- นักแสดงตัวพรวาน

ภาพประกอบ 17 นายสมหวัง อรุณรัตน์

ชื่อ สมหวัง อรุณรัตน์

ชื่อเล่น หวัง

เกิด วันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2496

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน 153 หมู่บ้านคูบัง เชน็อก ตำบลโคดิง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 06000
(153 Kampong Kubang Chenok Mukim Koding Kedah Malaysia 06000)

อาชีพหลัก พนักงานบริษัท

อาชีพรอง นักดนตรี

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูวันดี อรุณรัตน์ ตั้งแต่อายุ 7 ปี ถึง 9 ปี
- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเปลียน (ไม่ทราบนามสกุล) ตั้งแต่อายุ 27 ปี ถึง 30 ปี
- เริ่มเรียนดนตรีกับครูแจ้ (ไม่ทราบนามสกุล) ตั้งแต่อายุ 40 ปี ถึง 41 ปี
- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - บรรเลงปี่โนรา

ภาพประกอบ 18 นายจำลอง แก้วมณี

ชื่อ จำลอง แก้วมณี

ชื่อเล่น ปาว

เกิด วันที่ 20 มิถุนายน พ.ศ. 2502

ศาสนา พุทธ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ มาเลย์

ที่อยู่ปัจจุบัน 8 หมู่บ้านดาโต๊ะ ซายด์ อาหมัด ตำบลเพนดัง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 10600

(8 Kampong Dato Syed Ahmad Pendang Kedah Malaysia 10600)

อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา

อาชีพรอง นักดนตรี

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูรูปลอด แก้วมณี ตั้งแต่อายุ 9 ปี ถึง 21 ปี
- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเพิ่ม ชุมณีสงคราม ตั้งแต่อายุ 25 ปี ถึง 30 ปี
- ครูพักลักจำ

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูรูปลอด แก้วมณี ตั้งแต่อายุ 9 ปี ถึง 21 ปี
- เริ่มเรียนโนรากับครูเพิ่ม ชุมณีสงคราม ตั้งแต่อายุ 25 ปี ถึง 30 ปี

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - บรรเลงทับ

ภาพประกอบ 19 นายจำเริญ ไชยสงคราม

ชื่อ จำเริญ ไชยสงคราม

ชื่อเล่น จำเริญ

เกิด วันที่ 6 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2508

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลย์

ที่อยู่ปัจจุบัน 24 หมู่บ้านวัด ปาดัง เปเลียง ตำบลปาดัง เปเลียง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 06750
(24 Kampung watt Padang Peliang Mukim Padang Peliang Kedah Malaysia 06750)

อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา

อาชีพรอง นักดนตรี

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเพิ่ม ชุมฉวีสงคราม ตั้งแต่อายุ 17 ปี ถึง 27 ปี
- ครูพักลักจำ

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูเพิ่ม ชุมฉวีสงคราม ตั้งแต่อายุ 17 ปี ถึง 27 ปี

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - บรรเลงคีย์บอร์ด

ภาพประกอบ 20 นายดุสิต อรุณรัตน์

ชื่อ ดุสิต อรุณรัตน์

ชื่อเล่น สิต

เกิด วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2518

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลย์

ที่อยู่ปัจจุบัน 17 ถนนทามาน เซจาตี อินดาห์ ตำบลสุโหง ปัตตานี รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย
08000 (17 Lorang Taman Sejati Indah Sungai Petani, Kedah Malaysia
08000)

อาชีพหลัก ค้าขาย (ทำอาหาร)

อาชีพรอง นักดนตรี นักแสดงโนรา

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูวันดี อรุณรัตน์ ตั้งแต่อายุ 21 ปี ถึง 23 ปี
- ครูพักลักจำ

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูเจิม สุม่น ตั้งแต่อายุ 34 ปี ถึง 37 ปี

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - บรรเลงกลองตุ๊ก

- นักแสดงตัวพรวาน

ภาพประกอบ 21 นายธรา สุ่มน

ชื่อ ธรา สุ่มน

ชื่อเล่น ลีออน

เกิด วันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2536

ศาสนา พุทธ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสุไหง ปูยู เขตบัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย
13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia
13020)

อาชีพหลัก นักเรียน

อาชีพรอง โทน

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเจิม สุ่มน ตั้งแต่อายุ 12 ปี ถึง ปัจจุบัน

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - บรรเลงทับ, โหม่ง

- ข้อมูลนักแสดงโนรา

ภาพประกอบ 22 ครูวันดี อรุณรัตน์

ชื่อ วันดี อรุณรัตน์

ชื่อเล่น หนูวัน

เกิด วันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2466

ศาสนา พุทธ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน 248 บี ถนนเบอร์มา ตำบลปูเลาติกูส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย 10350 (248 B Burma Road Pulau Tikus Penang Malaysia 10350)

อาชีพหลัก แพทย์แผนโบราณ

อาชีพรอง นักแสดงโนรา

การศึกษา เรียนอ่านเขียนภาษาไทยที่วัดไชยมังคลาราม

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูสีนาค ชุมถีนีสงคราม ตั้งแต่อายุ 14 ปี ถึง 25 ปี

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูสีนาค ชุมถีนีสงคราม ตั้งแต่อายุ 14 ปี ถึง 25 ปี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - นักแสดงโนรา

ภาพประกอบ 23 นายพง แสงณรงค์

ชื่อ พง แสงณรงค์

ชื่อเล่น พง

เกิด วันที่ 9 ธันวาคม พ.ศ. 2496

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน 188 หมู่บ้านโมหาราจา เลละ ตำบลไทเป็ง รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
(188 Kampong Moharaja Lela Taiping Perak, Malaysia)

อาชีพหลัก รับจ้าง

อาชีพรอง นักแสดงตัวพรวาน

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูเพิ่ม ชุมถีสงคราม ตั้งแต่อายุ 28 ปี ถึง 30 ปี

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเพิ่ม ชุมถีสงคราม ตั้งแต่อายุ 28 ปี ถึง 30 ปี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - แต่งตัวนักแสดง

- นักแสดงตัวพรวาน

ภาพประกอบ 24 นางชิน แก้วมณี

ชื่อ ชิน แก้วมณี

ชื่อเล่น ชิน

เกิด วันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2503

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน 8 หมู่บ้านดาโต๊ะ ซายด์ อาหมัด ตำบลเพ็นดัง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 10600
(8 Kampong Dato Syed Ahmad Pendang Kedah Malaysia 10600)

อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา

อาชีพรอง นักแสดงโนรา

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูพุ่ม (ไม่ทราบนามสกุล) ตั้งแต่อายุ 17 ปี ถึง 28 ปี
- เริ่มเรียนโนรากับครูเพิ่ม ชุมณีสงคราม ตั้งแต่อายุ 30 ปี ถึง 32 ปี

การศึกษาด้านดนตรี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - นักแสดงโนรา

- บรรเลงแตระ

ภาพประกอบ 25 นางเหรียญ จตุรงค์

ชื่อ เหรียญ จตุรงค์

ชื่อเล่น เหรียญ

เกิด วันที่ 8 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2506

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลย์

ที่อยู่ปัจจุบัน 24 หมู่บ้านวัด ปาดัง เปเลียง ตำบลปาดัง เปเลียง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 06750
(24 Kampung watt Padang Peliang Mukim Padang Peliang Kedah Malaysia 06750)

อาชีพหลัก ทำสวนยางพารา

อาชีพรอง นักแสดงโนรา

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูพุ่ม (ไม่ทราบนามสกุล) ตั้งแต่อายุ 9 ปี ถึง 21 ปี

การศึกษาด้านดนตรี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - นักแสดงโนรา

- บรรเลงฆาบเหล็ก

ภาพประกอบ 26 นายเจิม สุมาน

ชื่อ เจิม สุมาน

ชื่อเล่น เจิม

เกิด วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2508

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสุไหง ปูยู เขตบัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย
13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia
13020)

อาชีพหลัก พนักงานโรงงานอุตสาหกรรม

อาชีพรอง นักแสดงโนรา

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูเพิ่ม ชุมถ์สงคราม ตั้งแต่อายุ 17 ปี ถึง 27 ปี

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเพิ่ม ชุมถ์สงคราม ตั้งแต่อายุ 17 ปี ถึง 27 ปี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - นักแสดงโนรา

- บรรเลงทับ

ภาพประกอบ 27 นายเต็ม ชุมณีสงคราม

ชื่อ เต็ม ชุมณีสงคราม

ชื่อเล่น เต็ม

เกิด วันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2512

ศาสนา อิสลาม **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสุไหง ปูยู เขตบัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย
13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia
13020)

อาชีพหลัก ธุรกิจส่วนตัว

อาชีพรอง นักแสดงโนรา

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูเต็ม ชุมณีสงคราม ตั้งแต่อายุ 14 ปี ถึง 20 ปี

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - นักแสดงตัวพราวน

ภาพประกอบ 28 นางสาวสุนีย์ สุนมน

ชื่อ สุนีย์ สุนมน

ชื่อเล่น นี

เกิด วันที่ 9 สิงหาคม พ.ศ. 2514

ศาสนา พุทธ **เชื้อชาติ** ไทย **สัญชาติ** มาเลเซีย

ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสุโหง ปูยู เขตบัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย
13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia
13020)

อาชีพหลัก แม่บ้าน

อาชีพรอง นักแสดงโนรา

การศึกษา จบการศึกษาระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3

การศึกษาด้านการแสดงโนรา

- เริ่มเรียนโนรากับครูเพิ่ม ชุมถีสงคราม ตั้งแต่อายุ 12 ปี ถึง 25 ปี

การศึกษาด้านดนตรี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูเพิ่ม ชุมถีสงคราม ตั้งแต่อายุ 11 ปี ถึง 15 ปี

- เริ่มเรียนดนตรีกับครูวิช อรุณรัตนา ตั้งแต่อายุ 15 ปี ถึง 17 ปี

- ครูพักลักจำ

หน้าที่รับผิดชอบในการแสดงโนรา - นักแสดงโนรา

- บรรเลงซอคู่

2.3 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโนรานั้นส่วนใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของภาคใต้ ซึ่งเครื่องดนตรีต่างๆ ภายในวง จะต้องคำนึงถึงจังหวะทับเป็นสำคัญ นอกจากนี้ผู้บรรเลงทับ ก็จะต้องบรรเลงไปตามลักษณะท่ารำของนักแสดงโนรา ในคณะโนราของครูวันดี อรุณรัตน์า ได้นำเครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา มีทั้งหมด 8 เครื่อง โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ประเภทเครื่องตี ได้แก่ ทับ กลองตุ๊ก ฆ้องคู่ แตรระ ประเภทเครื่องเป่า ได้แก่ ปี่โนรา
2. เครื่องดนตรีไทย ประเภทเครื่องตี ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบเล็ก
3. เครื่องดนตรีสากล ประเภทลิ่มนิ้ว ได้แก่ คีย์บอร์ด

ตาราง 2 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา ในคณะครูวันดี อรุณรัตน์า

ชื่อเครื่องดนตรี	จำนวน
ทับ (โทน)	1 คู่
กลองตุ๊ก	1 ใบ
ปี่	2 เล้า
ฆ้องคู่	1 ราง
ฉิ่ง	2 คู่
แตรระ (กรับ)	2 คู่
ฉาบเล็ก	2 คู่
คีย์บอร์ด	2 เครื่อง

จากตารางเครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา ในคณะครูวันดี อรุณรัตน์า แสดงให้เห็นจำนวนของเครื่องดนตรีต่างๆ ที่ใช้สำหรับประกอบการแสดง ซึ่งนอกจากเครื่องดนตรีพื้นบ้านของประเทศไทยแล้วยังมีการนำวัฒนธรรมดนตรีจากต่างชาติ คือ คีย์บอร์ด เข้ามาร่วมบรรเลงเพื่อประกอบการแสดงโนรา ซึ่งเครื่องดนตรีทั้งหมดได้ซื้อมาจากประเทศไทย และได้ใช้บรรเลงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน

1. ทับ (โทน)

ภาพประกอบ 29 ทับ

รูปร่างลักษณะ

ทับ เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองทางภาคใต้ ของประเทศไทย เป็นกลองซึ่งหนังหน้าเดียว มีลักษณะคล้ายโพนมโหรีตอนปลายบานออกเป็นดอกลำโพง ประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ (1) ทุ่นกลอง นิยมทำด้วยไม้ขนุน ชุดเป็นรูปโพนมโหรีมีลักษณะคล้ายกลองยาว แต่มีขนาดเล็กและสั้นกว่า ความยาวของ ทุ่นกลอง วัดจากหน้ากลองส่วนบน จนถึงส่วนท้าย มีความยาวประมาณ 45 เซนติเมตร (2) หน้ากลอง นิยมใช้หนังค่าง หนังวัว หนังควาย และหนังแพะ ในการซึ่งหน้ากลอง บางแห่งสามารถใช้พลาสติกซึ่ง หน้ากลอง เป็นวัสดุทดแทนได้ โดยคุณสมบัติของพลาสติกจะซึ่งได้ดีกว่าหนังสัตว์ เพราะโอกาสของ หน้าหน้ากลองหย่อนนั้นจะมีน้อย ใช้สายโยงแรงเสียงสมัยก่อนนิยมใช้หนังเรียบ ในปัจจุบันใช้สายเอ็น หรือเชือกแทนเพื่อซึ่งหน้าหน้ากลองให้ตึง ตามความต้องการของผู้บรรเลง หน้าหน้ากลองมีเส้นผ่าน ศูนย์กลางประมาณ 18 เซนติเมตร

วิธีการบรรเลง

ทับ เป็นเครื่องดนตรีที่ต้องใช้มือตี ทำหน้าที่ควบคุมการเปลี่ยนจังหวะให้มีความช้า หรือเร็ว ตามลีลาท่าทางของผู้รำโนรา รวมถึงเป็นผู้นำให้กับผู้บรรเลงเครื่องดนตรีชนิดอื่น ซึ่งจะต้องคอยฟัง จังหวะจากทับ ทั้งยังสามารถใช้ตีประกอบการแสดงหนังตะลุง โดยการใช้นิ้วมือตีสองลูกสลับกันกับการใช้มือตีหนึ่งตีอีกมือหนึ่งคอยปิด - เปิดท้ายของทับ ซึ่งเรียกว่า “ลำโพง” เพื่อให้เกิดเสียงตาม ต้องการ ทับใบที่มีเสียงสูง เรียกว่า “ลูกฉับ” หรือ “ลูกปะ” ทับใบที่มีเสียงต่ำ เรียกว่า “ลูกเทิง” ทั้งนี้ผู้ที่ จะตีทับได้ดีนั้น จะต้องมีความชำนาญ คือ สายตาดี รู้ลีลาท่ารำของคนในคณะแต่ละคน และจะต้องผ่านการฝึกฝนการรำโนรา มาก่อน

วิธีการบำรุงรักษา

ใส่กลองหรือลึงไม้ เพื่อป้องกันการกระแทก ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาดก่อน - หลังการบรรเลง ไม่เก็บในที่ชื้นเพราะอาจจะทำให้หน้าหน้ากลองเกิดความหย่อน

2. กลองตุ๊ก

ภาพประกอบ 30 กลองตุ๊ก

รูปร่างลักษณะ

กลองตุ๊ก เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองทางภาคใต้ ของประเทศไทย ใช้ประกอบการแสดงโนราห์ ร่วมกับทับ มีรูปร่างลักษณะคล้ายกับกลองทัดทุกอย่าง แต่มีขนาดเล็กกว่ามาก ประกอบด้วย (1) หุ่นกลอง นิยมทำจากไม้แก่นเนื้อแข็ง กลึงและคว้านข้างในจนเป็นโพรง ความยาวของหุ่นกลอง วัดจากหน้ากลองส่วนบน จนถึงส่วนท้าย มีความยาวประมาณ 33 เซนติเมตร (2) หน้าหน้ากลอง นิยมทำด้วยหนังของลูกวัว หรือลูกควาย มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 23 เซนติเมตร (3) หมุด ทำด้วยโลหะใช้สำหรับตอกยึดหน้าหน้ากลองให้ตึง (4) ขาตั้งกลอง ทำด้วยไม้ไผ่เหลาทั้ง 2 ข้าง ใช้สอดติดกับหน้าหน้ากลองเพื่อให้หน้ากลองเอียงตะแคงหันมาทางด้านผู้บรรเลง มีไม้ตี 2 อัน ทำด้วยไม้เหลาให้มีขนาดเหมาะสมมือ มีความยาวประมาณ 36 เซนติเมตร

วิธีการบรรเลง

โดยการใช้ไม้ตี 2 อัน กลองตุ๊ก 2 ใบ หรือกลองตุ๊ก สามารถใช้บรรเลงร่วมในวงปี่พาทย์ประกอบการแสดงละครชาตรี กลองตุ๊กทำหน้าที่เสริมเน้นจังหวะให้สอดคล้องควบคู่ไปกับเสียงทับ

วิธีการเก็บรักษา

ใส่กล่องหรือลังไม้ เพื่อป้องกันการกระแทก ใช้ผ้าเช็ดทำความสะอาดก่อน – หลัง การบรรเลง ไม่เก็บในที่ชื้นเพราะอาจจะทำให้หน้าหน้ากลองเกิดความหย่อน ไม้ที่ตีตีไม่ควรจะมีปลายแหลม เพราะอาจจะทำให้หน้าหน้ากลองฉีกขาดได้

3. ปี่โนรา

ภาพประกอบ 31 ปี่โนรา

ภาพประกอบ 32 ลิ้นปี่

รูปร่างลักษณะ

ปี่โนรา เป็นเครื่องดนตรีพื้นเมืองทางภาคใต้ ของประเทศไทย ประกอบด้วยส่วนประกอบสำคัญ คือ เล่าปี่ และกำพวดปี่ เล่าปี่ นิยมทำจากไม้เนื้อแข็ง เช่น ไม้ชิงชัน ไม้พยุง โดยนำมากลึง คว้าน รูให้มีความกลมตลอดทั้งเลา บริเวณหัวและท้ายกลึงให้บานออก ตรงกลางป่อง มีขนาดยาวประมาณ 42 เซนติเมตร ทางหัวที่ใช้ใส่ลิ้นปี่เจาะเป็นช่องกลมให้พอดีกับขนาดกำพวด ตอนกลางเจาะรูสำหรับ ปิด และเปิดนิ้ว ทั้งหมด 6 รู ความห่างของแต่ละรูนับจากด้านบนลงไปด้านล่าง รูที่ 1 ถึง รูที่ 2 ห่างกัน ประมาณ 3 เซนติเมตร รูที่ 2 ถึง รูที่ 3 ห่างกันประมาณ 6 เซนติเมตร รูที่ 3 ถึง รูที่ 4 ห่างกันประมาณ 3 เซนติเมตร รูที่ 4 ถึง รูที่ 5 ห่างกันประมาณ 3 เซนติเมตร รูที่ 5 ถึง รูที่ 6 ห่างกันประมาณ 3 เซนติเมตร ลิ้นปี่ทำด้วยใบตาลพับตัดตกแต่งให้ตอนหัวกลมมน กำพวดปี่ แกนทำจากทองเหลืองพันด้วยด้าย มีความยาวประมาณ 5 เซนติเมตร

วิธีการบรรเลง

ปี่โนรา เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้ที่มีความสำคัญในการบรรเลงทำนองเพลงต่างๆ ที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา ก่อนการบรรเลงต้องนำลิ้นปี่ที่ติดอยู่กับกำพวดปี่ไปแช่น้ำเพื่อให้ใบตาลมีความอ่อนตัว สามารถเกิดการสั่นสะเทือนได้ดีเมื่อเป่าลมผ่าน สำหรับเล่าปี่นำมาดูดน้ำเข้ามาทางท่อภายใน และปล่อยออกทำสลับกันไป ประมาณ 3 – 5 ครั้ง เพื่อให้เล่าปี่มีความชุ่มชื้น จากนั้นนำกำพวดปี่ มาใส่กับเล่าปี่ และนำฝ่ามาพันรอบๆ ระหว่างกำพวดปี่ที่เสียบรูตรงปากปี่เพื่อป้องกันไม่ให้ลมรั่วออก เมื่อเป่าลมผ่านลิ้นปี่ลมจะปะทะกับใบตาล ทำให้ใบตาลเกิดการสั่นสะเทือน ทำให้เกิดเสียงผ่านเข้าไปใน

กำพวดปีส่งผ่านไปยังเลาปี ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวขยายเสียง การทำให้เกิดเสียงต่างๆ ต้องอาศัยความยาวของเลาปี เส้นผ่านศูนย์กลางของรูนิ้ว การปิดเปิดนิ้ว ตลอดจนความแรงของลมที่เป่าผ่านเข้าไปในท่อ เพื่อให้เกิดระดับเสียงต่างๆ ตามความต้องการของผู้บรรเลง

วิธีการดูแลรักษา

เลาปี เมื่อเลิกจากการบรรเลงเช็ดด้วยผ้าแห้ง และเก็บใส่ถุงผ้าเพื่อป้องกันการกระแทก กำพวดปี (ลิ้นปี) แชน้ำทิ้งไว้สักพักหนึ่ง จากนั้นใช้ไม้ปลายแหลมเขี่ยสิ่งสกปรกออก และเก็บใส่กล่อง

4. ฉิ่ง

ภาพประกอบ 33 ฉิ่ง

รูปร่างลักษณะ

ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ใช้กำกับจังหวะในการประกอบการแสดงโนรา ทำด้วยทองเหลือง หล่อหน้าปากผายกลม มีลักษณะเว้าตรงกลาง บริเวณปากฉิ่ง คล้ายกับถ้วยชา หรือฝานมครก ฉิ่งชุดหนึ่งมี 2 ฝา มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางจากขอบข้างหนึ่งไปสุดขอบอีกข้างหนึ่งประมาณ 6 เซนติเมตร เจาะรูตรงกลางสำหรับใช้เชือกร้อยเข้าเป็นคู่ เพื่อเพิ่มความสะดวกในการบรรเลง

วิธีการบรรเลง

ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่มีความสำคัญในการให้จังหวะ สามารถทำได้ 2 เสียง คือ เสียงฉิ่ง เกิดจากการตีแล้วเปิดมือเสียงจะดังกังวานยาวดัง “ฉิ่ง” และเสียง “ฉับ” เกิดจากการตีแล้วปิดมือให้เอาฝาคู่กระทบและประกบกันไว้จะได้ยินเสียงดังสั้นๆ ดัง “ฉับ” ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีที่ใช้คู่กับโหม่ง บางคณะใช้คนตีฉิ่งพร้อมกับตีฆ้องคู่ โดยนำฉิ่งเสียบไว้กับขอบกล่องของฆ้องคู่ที่ด้านซ้ายและผู้บรรเลงจะใช้ฉิ่งอีกฝาตี พร้อมกับใช้มืออีกข้างถือไม้ตีไว้สำหรับตีฆ้องคู่ บรรเลงจังหวะสลับควบคู่กัน

วิธีการเก็บรักษา

ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาด เก็บใส่กล่อง

5. ซ็องคู้

ภาพประกอบ 34 ซ็องคู้

รูปร่างลักษณะ

ซ็องคู้ เป็นเครื่องดนตรีใช้ประกอบจังหวะทางภาคใต้ ของประเทศไทย ประกอบด้วย (1) ลูกซ็อง จำนวน 2 ลูก มีขนาดที่แตกต่างกันเล็กน้อย หล่อด้วยเนื้อโลหะหนามิปุ้มตรงกลาง ต่ำลงมาเรียกว่า “ฉัตร” ตรงกลางขอบฉัตรด้านซ้ายเจาะรูขอบข้างละ 2 รู โดยเจาะฝั่งตรงข้ามให้เท่ากัน ร้อยเชือกหรือหนังผูกตรึงไว้กับรางไม้สีเหลี่ยมผืนผ้า โดยให้ปุ้มซ็องหงายขึ้นด้านบน ด้านใต้ลูกซ็องมีซี่ผึ้งผสมตะกั่วติดอยู่เพื่อถ่วงเสียงให้ได้ตามต้องการ ซ็องลูกที่ 1 มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 12 เซนติเมตร มีเสียงสูง ซ็องลูกที่ 2 มีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 14 เซนติเมตร มีเสียงต่ำ และ (2) รางซ็อง ทำจากไม้เนื้อแข็งหรือไม้อัด ประกอบกันเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างประมาณ 30 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 50 เซนติเมตร มีความยาวประมาณ 18 เซนติเมตร มีช่องว่างสำหรับใช้วางลูกซ็องโดยใช้เชือกผูกลูกซ็องให้ยึดติดกับราง ไม้ที่ใช้ตีพันด้วยขี้ยางพารา พันด้วยผ้าเป็นรูปวงกลมมีเส้นผ่านศูนย์กลางยาวประมาณ 5 เซนติเมตร

วิธีการบรรเลง

เครื่องดนตรีเครื่องอื่นจะใช้ผู้บรรเลงเพียงคนเดียวต่อเครื่องดนตรีหนึ่งเครื่อง แต่ในการบรรเลงซ็องคู้ผู้บรรเลงจะต้องตีซ็องคู้ด้วยมือซ้ายตีสลับกัน 2 เสียง และจะตีฉิ่งด้วยมือขวาประกอบควบคู่กันไป ช่วยเสริมจังหวะให้การขับกลอนหรือขับร้องมีความไพเราะน่าฟัง เพราะนักแสดงโนราจะต้องขับร้องให้มีความกลมกลืนกับเสียงซ็องคู้

วิธีการเก็บรักษา

ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาด ปิดฝากล่องจากนั้นเก็บเข้าที่

6. แตรระ (กรับ)

ภาพประกอบ 35 แตรระ (กรับ)

รูปร่างลักษณะ

แตรระ เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี คล้ายคลึงกับกรับของทางภาคกลางแต่มีขนาดใหญ่กว่า ทำจากไม้ไผ่ที่มีความแก่จัด นำมาผ่าตอกแต่งให้มีขนาดพอเหมาะกับมือจับ มีความยาวประมาณ 47 เซนติเมตร มีความกว้างประมาณ 5 เซนติเมตร และมีความหนาประมาณ 2 เซนติเมตร แตรระชุดหนึ่ง มีไม้ไผ่ 2 อัน

วิธีการบรรเลง

ใช้มือถือแตรระข้างละ 1 อัน ตีกระทบกันด้านแบนเป็นคู่ กระทบกันบนผิวไม้ให้เป็นจังหวะใช้ดี กำกับจังหวะในการประกอบการแสดงโนรา และใช้เป็นจังหวะขับของฉิ่งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

วิธีการเก็บรักษา

ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาด จากนั้นเก็บเข้าที่

7. ฉาบเล็ก

ภาพประกอบ 36 ฉาบเล็ก

รูปร่างลักษณะ

ฉาบเล็ก เป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ใช้ตีกำกับจังหวะ ทำด้วยโลหะหล่อหนาเป็นรูปวงกลม รูปร่างลักษณะคล้ายฉิ่ง แต่มีความบางแบนและมีความกว้างมากกว่าฉิ่ง ตรงกลางของฉาบมีปุ่มกลม นูนขึ้นมา ขอบแบนราบแผ่ออกไปโดยรอบ ฉาบเล็กชุดหนึ่งมี 2 ฝา เจาะรูร้อยเชือกเข้าเป็นคู่ ฉาบมีเส้น ผ่านศูนย์กลางจากขอบข้างหนึ่งไปสุดขอบอีกข้างหนึ่งประมาณ 12.5 เซนติเมตร

วิธีการบรรเลง

โดยการตีกระทบกันให้เกิดเสียงเป็นจังหวะ เพื่อสร้างสีสันในวงโนรา

วิธีการเก็บรักษา

ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาด จากนั้นเก็บเข้าที่

8. คีย์บอร์ด

ภาพประกอบ 37 คีย์บอร์ด

รูปร่างลักษณะ

คีย์บอร์ด เป็นเครื่องดนตรีสากล ประเภทลิ้นนิ้ว ซึ่งในขณะนี้ได้ออกใช้คีย์บอร์ดสำหรับ ประกอบการแสดง แบบ 61 คีย์ มีความกว้างประมาณ 40 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 95 เซนติเมตร มีปุ่มปรับ – เปลี่ยนระดับเสียงอยู่ทางด้านบน และมีลำโพงทางด้านขวา และด้านซ้าย

วิธีการบรรเลง

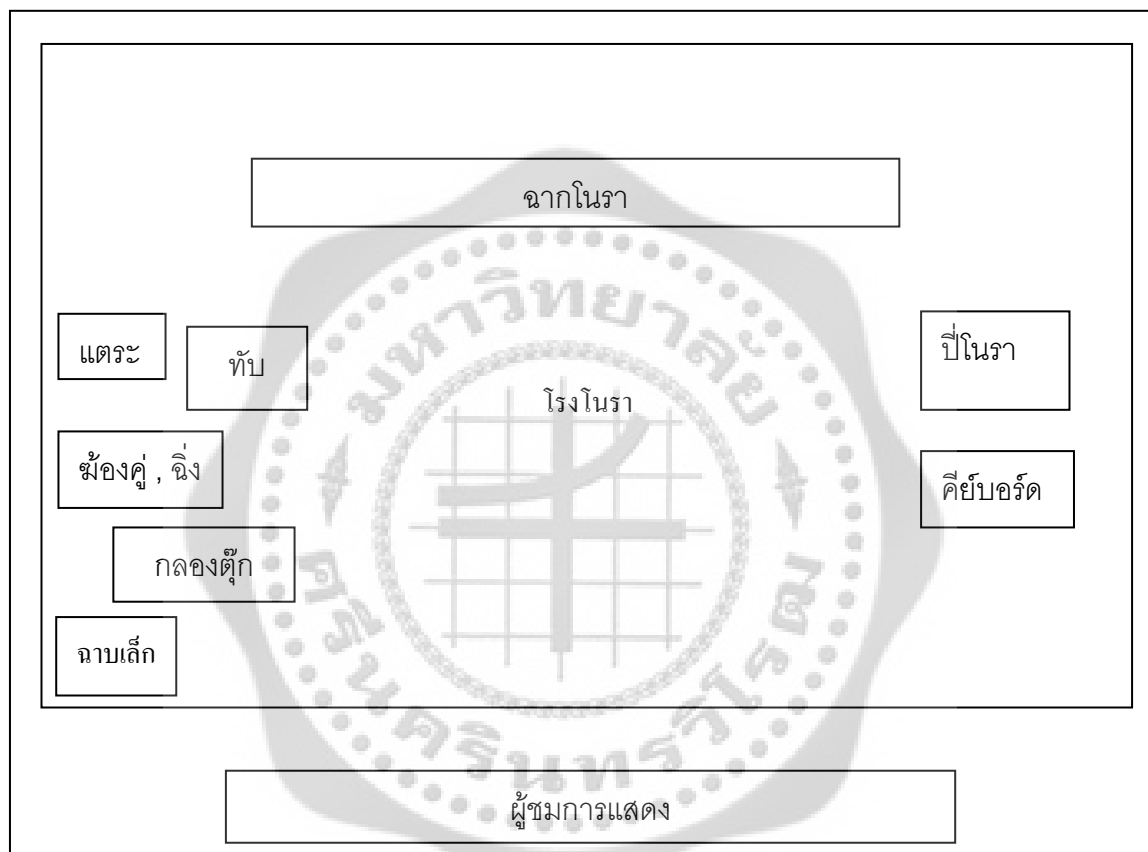
คีย์บอร์ด ทำหน้าที่ในการบรรเลงทำนองเพลงในการประกอบการแสดงโนรา ซึ่งแต่เดิมนั้นจะใช้ทำนองเพลงจากเสียงปี่โนราเพียงอย่างเดียว ต่อมาได้มีการเพิ่มคีย์บอร์ดเข้ามาช่วยเสริมในการบรรเลง เพื่อช่วยให้เสียงของทำนองเพลงไม่ขาดหายไป เหตุเพราะในการดำเนินทำนองเพลง แต่เดิมนั้นผู้เป่าปี่ ต้องใช้กำลังลมในการบรรเลงมาก ทำให้บางช่วงของเพลงอาจมีเสียงของทำนองเพลงขาดหายไป

วิธีการเก็บรักษา

ใช้ผ้าแห้งเช็ดทำความสะอาด ม้วนสายไฟให้เป็นระเบียบจากนั้นเก็บใส่กล่อง

รูปแบบของวง

รูปแบบของวงดนตรีที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา ได้กำหนดการวางตำแหน่งของเครื่องดนตรีโดยแยกกลุ่มเครื่องดำเนินทำนองรวมไว้ด้านหนึ่งของโรงโนรา และกลุ่มเครื่องประกอบจังหวะไว้อีกด้านหนึ่งของโรงโนรา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับในบางสถานที่ที่อาจจะมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของเครื่องดนตรี ซึ่งผู้บรรเลงดนตรีจะดูความเหมาะสมของสถานที่เป็นหลัก

ภาพประกอบ 38 แผนผังการจัดวางเครื่องดนตรีประกอบการแสดง

เห็นได้ว่าการจัดวางรูปแบบของวงดนตรีประกอบการแสดงโนราในขณะนี้ ได้แยกเครื่องดำเนินทำนอง กับเครื่องประกอบจังหวะอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้บรรเลงดนตรี ในขณะที่บรรเลงประกอบการแสดง สามารถมองเห็นตัวนักแสดงโนราได้อย่างชัดเจน

การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะการบรรเลงให้เข้ากับนักแสดงโนรา นักดนตรีในคณะจะต้องมีประสบการณ์ และมีความสนิทมลลुकคลีอยู่กับการแสดงโนราเป็นระยะเวลานาน จึงจะสามารถบรรเลงดนตรีได้ไม่ติดขัดถูกต้องไพเราะ เพื่อให้การแสดงโนราเป็นที่ประทับใจของผู้ชม

2.4 เครื่องแต่งกายของนักแสดงโนรา

เครื่องแต่งกายของโนราเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการแสดงโนรา ในยุคแรกการแต่งกายจะเป็นแบบง่าย ๆ โดยเครื่องแต่งกายนั้นทำมาจากเปลือกหอย ลูกบิด ไม้ร้อยเป็นเครื่องแต่งกาย ซึ่งการแต่งกายจะนำเอาของพื้นบ้านมาประดิษฐ์เป็นเครื่องแต่งกายเกือบทั้งหมด ถ้าจะพิจารณาตามตำนาน จะเห็นได้ว่าเครื่องแต่งกายของโนรานั้นมีความคล้ายกันกับเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ เช่น มีเทริด สั้งวาล ปีกนกแอ่น ทับทรวง หางหงส์ ผ้าถุง สนับเพลลา หน้าผ้า ผ้าห้อยข้าง กำไลต้นแขน กำไลข้อมือ และเล็บ ตามคำบอกเล่าโนราดั้งเดิมจะไม่สวมเสื้อ

ต่อมาเมื่อผู้หญิงแสดงจึงมีการสวมเสื้อและเพิ่มลูกบิดเข้ามาด้วย สำหรับเทริดนั้นใช้สำหรับโนราใหญ่สวมเท่านั้น ส่วนโนราธรรมดาหรือโนราหน้าแกละนั้นจะไม่สวมเทริด การแต่งกายของโนรายังคล้ายกันกับกินนอน กินรี ที่เห็นได้ชัดเจน คือ หางหงส์ของโนรา เป็นส่วนที่จำลองมาจากปีกของกินรี และเล็บของโนรา ที่น่าจะจำลองมาจากเล็บของกินรีเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีเครื่องแต่งกายอีกอย่างหนึ่งคือ “หน้าพราน” ซึ่งเป็นหน้ากากของผู้ที่แสดงตัวพรานประจำคณะ ถือว่าเป็นเครื่องแต่งกายที่มีความศักดิ์สิทธิ์ เครื่องแต่งกายโนรา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. ประเภทเครื่องนุ่งห่ม 2. ประเภทเครื่องประดับ 3. ประเภทเครื่องศาสตราวุธ

2.4.1 ประเภทเครื่องนุ่งห่ม

ประเภทเครื่องนุ่งห่ม หมายถึง เครื่องแต่งกายหรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ปกปิดร่างกายของผู้แสดง ซึ่งประกอบด้วย เสื้อ สนับเพลลา หน้าผ้า ผ้าห้อยหน้า โจงกระเบน

2.4.1.1 เสื้อ

ภาพประกอบ 39 เสื้อ

ในสมัยโบราณผู้แสดงโนราจะไม่ค่อยนิยมใส่เสื้อไว้ข้างใน แต่ในปัจจุบันได้มีการใส่เสื้อซับไว้ข้างใน เหตุเพราะในปัจจุบันผู้แสดงโนรามีทั้งผู้หญิงและผู้ชาย ลักษณะเสื้อที่ใช้นิยมใช้สีขาวหรือสีอื่นๆ ที่เป็นสีพื้นจะใช้เนื้อผ้าแบบใดก็ได้ เช่น ผ้าทอด้วยใยสังเคราะห์หรือที่เรียกว่า ผ้าโพลีเอสเตอร์ ผ้าใยดี ลักษณะของเสื้อจะเป็นเสื้อแขนกุด คอกกลม

2.4.1.2 สนับเพลลา

ภาพประกอบ 40 สนับเพลลา

สนับเพลลา เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เหน็บเพลลา หรือหน้าเพลลา ซึ่งสนับเพลลา มีลักษณะเป็นกางเกงทรงกระบอก มีความยาวครึ่งน่อง นิยมปักปลายขาด้วยดิน หรือร้อยด้วยลูกปัดทำเป็นลวดลายต่างๆ โนราในบางคณะมีสนับเพลลาเป็นกางเกงทรงกระบอก แต่มีปลายรัดตรงโคนขา เวลาใส่ก็เอาสนับเพลลารัดไว้กับโคนขา

2.4.1.3 หน้าผ้า

ภาพประกอบ 41 หน้าผ้า

หน้าผ้า เป็นเครื่องประกอบอย่างหนึ่งของเครื่องแต่งกายโนรา เทียบได้กับชายไหว ถ้าเป็นของนายโรงหรือโนราใหญ่ จะทำด้วยผ้าแล้วร้อยลูกปัดทาบเป็นลวดลาย ถ้าเป็นของนางรำหรือโนราเด็ก อาจจะใช้ผ้าสีต่างๆ สำหรับคาดห้อย ในสมัยโบราณหน้าผ้าจะทำด้วยผ้าแล้วร้อยด้วยลูกปัดทาบเป็นลวดลาย แต่ในปัจจุบันโนราบางคนะได้มีการนำลูกปัดเม็ดใหญ่ๆ มีสีสันสวยงามมาร้อยแทนลูกปัดเม็ดเล็ก ทั้งยังมีการนำริบบิ้นสีต่างๆ มาเย็บทาบกันไขว้ไปมาเพื่อให้เกิดความสวยงาม

2.4.1.4 ผ้าห้อยหน้า

ภาพประกอบ 42 ผ้าห้อยหน้า

ผ้าห้อยหน้า เป็นเครื่องประกอบอย่างหนึ่งของเครื่องแต่งกายโนรา จะใช้ห้อยคู่กับหน้าผ้า โดยจะคาดทับผ้านุ่งบริเวณด้านหน้า ผ้าห้อยหน้า เป็นผ้าสีต่างๆ ที่คาดห้อยคล้ายชายแครง โดยปกตินิยมใช้ผ้าเจียะ หรือผ้าโปร่งบางสีสด แต่ละผืนจะเหน็บห้อยลงทั้งด้านขวา และด้านซ้ายของหน้าผ้า

2.4.1.5 โจงกระเบน

ภาพประกอบ 43 โจงกระเบน

โจงกระเบน เป็นเครื่องแต่งกายประเภทเครื่องนุ่งห่ม นุ่งพับชายแล้วไปรี้งหนีบไว้ข้างข้างหลัง ปล่อยปลายชายผ้าให้ห้อยลงมาคล้ายกับหางกระเบน หรือเรียกกันว่า นุ่งโจงกระเบน ใช้นุ่งหลังจากที่โนราใส่สนับเพลมาแล้ว ก็ต้องนุ่งผ้านุ่งทับ ซึ่งในสมัยโบราณนั้นจะใช้ผ้านุ่ง ที่มีลวดลายและสีเป็นแบบพื้นๆ แต่ในปัจจุบันโนราในบางคณะมีการนำผ้านุ่งมาตัดเป็นรูปคล้ายกางเกงขาสั้น เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการแต่งกาย

2.4.2 ประเภทเครื่องประดับ

เครื่องประดับถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญในการแสดงโนรา เพื่อให้เกิดความสวยงามสะดุดตา เครื่องประดับที่พบในคณะโนรารัฐปิ่น ประกอบด้วย เทริด กำไลต้นแขน กำไลข้อมือ ทับทรวง เล็บปิ่นแหง่ ปีกนกแอ่น ปีก หน้าพราน และหน้าทาสี ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.4.2.1 เทริด

ภาพประกอบ 44 เทริด

เทริด เป็นเครื่องประดับที่สำคัญมากในการแสดงโนรา เป็นเครื่องประดับศรีษะ ลักษณะคล้ายมงกุฎ มีครอบหน้า นิยมทำจากไม้ที่มีชื่อเป็นมงคลทั้งหมด เช่น ไม้ขนุน หมายถึง การได้รับการสนับสนุน ไม้รัก หมายถึง เพื่อให้คนรักคนชอบ และไม้ทองหลวง หมายถึง จะมีเงินทองไหลมาเทมา ผู้ที่สวมเทริดออกมารำยังเป็นสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงสถานภาพของศิลปินโนราที่ได้ผ่านการทำพิธีครอบเทริดมาแล้ว แสดงให้เห็นถึงการเป็นโนราที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่เป็นนายโรงหรือโนราใหญ่ได้ โนราบางคนเชื่อว่า เทริด มีศักดิ์เทียบเท่ากับมงกุฎ เพราะเป็นเครื่องทรงของกษัตริย์สมัยก่อน

2.4.2.2 ปั้งคอบ

ภาพประกอบ 45 ปั้งคอบ

ปั้งคอบ เป็นเครื่องแต่งกายที่สำคัญของโนราใหญ่ เป็นการใช้ลูกบิดหลากหลายสี ร้อยให้เป็นลวดลายต่างๆ ในแต่ละคณะโนราจะมีความแตกต่างกันออกไปทั้งสี สัน รูปแบบ และขนาด แล้วแต่คณะจะคิด แต่ให้อยู่ในรูปแบบหลัก คือ ให้เป็นรูปแบบสามเหลี่ยม 2 ชั้น สำหรับสวมห้อยคอทั้ง ด้านหน้าและด้านหลัง ด้านละ 1 ชั้น

2.4.2.3 กำไลข้อมือ

ภาพประกอบ 46 กำไลข้อมือ

กำไลข้อมือ ในสมัยโบราณนิยมทำด้วยทองเหลือง เป็นเครื่องประดับที่ใช้สวม ข้อมือข้างละหลายๆ วง ในปัจจุบันผู้แสดงโนรานิยมสวมกำไลข้อมือที่ทำด้วยเงิน เพื่อสร้างความสวยงาม อีกทั้งในขณะแสดงเมื่อผู้แสดงโนรารำยา หรือปรับเปลี่ยนท่ารำจะได้ยินเสียงกำไลข้อมือกระทบกันทำให้เกิดเสียงดังเป็นจังหวะสร้างความเร้าใจยิ่งขึ้น

2.4.2.4 สายบ่า

ภาพประกอบ 47 สายบ่า

สายบ่า เป็นเครื่องแต่งกายของโนราที่ร้อยด้วยลูกปัดที่นิยมใช้สีของลูกปัดที่มีความแตกต่างกันเป็นลวดลาย เพื่อความสวยงามสะดุดตา เป็นรูปสามเหลี่ยม 2 ชั้น ใช้สำหรับสวมหรือพาดทับบนบ่าทั้ง 2 ข้าง ทั้งด้านซ้าย และด้านขวา

2.4.2.5 ปีกนกแอ่น

ภาพประกอบ 48 ปีกนกแอ่น

ปีกนกแอ่น เป็นเครื่องประดับที่มักทำด้วยแผ่นเงินรูปคล้ายนกนางแอ่นกางปีก ใช้แขวนติดกับสังวาลบริเวณชายโครงข้างละอัน ใช้ประกอบการแต่งกายของนายโรงหรือโนราใหญ่

2.4.2.6 เล็บ

ภาพประกอบ 49 เล็บ

เล็บ เป็นเครื่องประดับที่ผู้แสดงโนราใช้สวมนิ้วมือข้างละ 4 นิ้ว ยกเว้นนิ้วหัวแม่มือ มักทำด้วยทองเหลืองหรือเงิน เป็นรูปกรวยปลายเล็บงอนขึ้นโค้งสวยงามคล้ายเล็บกินรี และประดับด้วยลูกปัดเล็กๆ ตรงปลายเล็บ ซึ่งสีลูกปัดนั้นแล้วแต่คณะจะเป็นผู้เลือกใช้ เพื่อให้เกิดความสวยงามในขณะที่ยุ้รำกรีดนิ้ว

2.4.2.7 ปีกหางหงส์

ภาพประกอบ 50 ปีกหางหงส์

ปีกหางหงส์ หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “หางหงส์” นิยมทำด้วยเขาควายเป็นหรือโลหะ เป็นรูปคล้ายปีกนก ปลายปีกงอนขึ้น มีพู่ทำด้วยด้ายสีต่างๆ ติดไว้เหนือปลายปีก ใช้ลูกปัดร้อยเป็นลวดลาย คู่คล้ายขนของนก ใช้สำหรับสวมคาดทับผ้านุ่งตรงระดับสะเอว ปล่อยปลายปีกไปข้างหลังคล้ายหางกินรี ซึ่งหางหงส์สามารถบ่งบอกสถานภาพความเป็นโนราผู้น้อยหรือโนราอาวุโสได้ โดยจะดู

ได้จากหางหงส์ของศิลปินโนราคนใดเป็นหางหงส์สีขาว (ปกติจะเป็นสีดำ) แสดงว่าทำจากเขาควางฝือก จัดเป็นของหายาก ดังนั้นโนราที่มีหางหงส์ที่ทำจากเขาควางสีขาวมักเป็นระดับหัวหน้าคณะ หรือเป็นโนราชั้นครู เช่น ชุนอุปถัมภ์ภักธกร และโนรายก ชูบัว เป็นต้น

2.4.2.8 หน้าพราน

ภาพประกอบ 51 หน้าพราน

หน้าพราน เป็นหน้ากากที่ใช้ในการแสดงบทของตัวตลก ทำด้วยไม้พุด ไม้รัก ไม้ยอ โดยมีความเชื่อว่า ไม้พุดจะทำให้พุดแก่ ไม้รักจะทำให้คนรักใคร่ ไม้ยอจะทำให้คนยินยอม นำไม้มาแกะเป็นรูปใบหน้าคน นิยมทำให้จมูกยาว แก้มป่อง เจาะรูตรงส่วนตา และจมูก มีแต่ฟันบน ไม่มีฟันล่าง ซึ่งนิยมเหลียมด้วยเงิน หรือทอง และใช้ขนห่าน หรือขนนก มาทำเป็นเส้นผมแต่ในปัจจุบันนิยมใช้ไหมแทนขนเหล่านี้

2.4.2.9 หน้าทาสี

ภาพประกอบ 52 หน้าทาสี

หน้าทาสี เป็นหน้ากากของตัวตลกหญิง ทำเป็นหน้าผู้หญิง นิยมทาสีเนื้อ หรือขาว ตบแต่งด้วยการระบายสีขอบตาสีฟ้า ทาแก้มสีชมพู และทาลิปสติก

หน้าพราน และหน้าทาสี ใช้ในการปกปิดใบหน้า เพื่อไม่ให้ผู้ชมเห็นใบหน้าแท้จริงของผู้แสดง ในการออกพราน สมัยก่อนผู้แสดงจะนุ่งผ้ายาว ซึ่งเป็นผ้าพื้นไม่สวมเสื้อ แต่ในปัจจุบัน มีการสวมเสื้อเพื่อความเรียบร้อย เดิมนั้นเป็นตัวละครในเรื่องพระสุธน มโนราห์ เมื่อโนรานำเรื่องพระสุธน มโนราห์มาเล่น เมื่อถึงตอนกินรีเล่นน้ำในสระ ผู้เล่นเป็นพรานก็จะสวมหน้าพราน พร้อมทั้งถือเชือกปวงออกมาเพื่อคล้องกินรี การเล่นโนราตอนนี้เรียกว่า “จับเรื่องออกพราน” ต่อมาภายหลัง แม้โนราจะแสดงเรื่องอื่นๆ ก็ต้องมีการออกพราน มาร่วมเล่นด้วยกันเสมอ ผู้ออกพรานจะต้องแสดงกิริยาท่าทางให้มีความตลกขบขัน แสดงลักษณะตัวให้คดๆ งอๆ เข้มหน้าท้องให้ดูพิกล เวลาเดินนวยนาด จะมีการเล่นแขนเล่นไหล่ มีการขี้มือขี้ไม้ เวลาแสดงจะมีการใช้เสียงให้เพี้ยนไปจากธรรมดา เป็นที่สร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้ชม หน้าพราน ถือได้ว่ามีความสำคัญมาก ในพิธีโนราโรงครู โนราจะนำหน้าพรานมาบูชา เพราะเชื่อกันว่า หน้าพราน เป็นสัญลักษณ์ตัวแทนครุหมอบโนรา

2.4.3 ประเภทเครื่องศาสตราวุธ

นอกจากเครื่องแต่งกาย กับเครื่องประดับแล้ว โนรายังมีเครื่องประกอบการแสดงอื่นๆ ที่ใช้ในการประกอบการแสดงเพื่อให้ครบกระบวนการด้านพิธีกรรม และด้านความบันเทิงอีกหลายอย่าง ได้แก่ พระขรรค์ ไม้หวาย ไม้เท้า มีดพร้า และกระบอง

2.4.3.1 พระขรรค์

ภาพประกอบ 53 พระขรรค์

พระขรรค์ ทำด้วยไม้ที่เป็นไม้มงคล เช่น ไม้ชัยพฤกษ์ ไม้ต้นรัก ไม้ยอ มีความยาวประมาณ 50 เซนติเมตร นำมาปลุกเสกก่อนที่จะนำไปใช้ประกอบพิธีกรรม ถือเป็นวัตถุมงคลอย่างหนึ่งของคณะโนรา เป็นอุปกรณ์สำคัญที่ใช้ในการรำบูชาครู เพื่อการแก้บนหรือการทำพิธีครอบมือให้ศิษย์ ในการแสดงโนรานั้น เมื่อใดที่โนราถือพระขรรค์จะเป็นการบอกให้เข้าใจว่า กำลังจะทำการ “จับเรื่อง” โดยโนราจะถือ พระขรรค์ แสดงบทบาทสมมติตนเองว่ารับบทแสดงเป็นพระมหากษัตริย์

2.4.3.2 ไม้หวาย

ภาพประกอบ 54 ไม้หวาย

ไม้หวาย นิยมใช้หวายแฉ้งผ่า เพราะมีความเหนียวและคงทน มีขนาดพอเหมาะจะจับถนัดมือ ไม้หวายมีความยาวประมาณ 60 เซนติเมตร จากนั้นนำมาปลุกเสกเพื่อให้เป็นหวายครู ต้องวางไว้ที่สูงเสมอ ห้ามข้ามเพราะเป็นความเชื่อว่าจะทำให้อาคมเสื่อม เป็นเครื่องประกอบใช้สำหรับรำประกอบพิธีไสยศาสตร์ของโนรา ซึ่งในการแข่งขันหรือมีการประชันกับคณะโนราอื่นๆ ใช้เพื่อข่มขวัญฝ่ายตรงข้าม และเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้กับคณะโนราของตนเอง ในสมัยโบราณใช้ในการขับไล่ภูตผีปีศาจไม่ให้เข้ามาในโรงโนรา อีกทั้งยังใช้ในการแสดงจับเรื่อง โดยอาจจะใช้ตีไปที่พรวาน เพื่อสร้างความสนุกสนานให้กับผู้ชม

2.4.3.3 ไม้เท้า

ภาพประกอบ 55 ไม้เท้า

ไม้เท้า ทำจากไม้เนื้อแข็ง มีความยาวประมาณ 70 เซนติเมตร ใช้ในการแสดงจับเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่นักแสดงตัวพรวานหรือทาสีจะเป็นผู้ใช้ไม้เท้าโดยรับบทเป็นคนแก่หรือผู้สูงอายุ

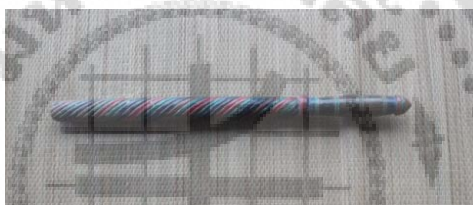
2.4.3.4 มีดพร้า

ภาพประกอบ 56 มีดพร้า

มีดพร้า ทำจากไม้ มีความยาวประมาณ 57 เซนติเมตร ใช้ในการแสดงจับเรื่อง ซึ่งส่วนใหญ่นักแสดงตัวพรวานหรือทาสีจะเป็นผู้ใช้ไม้เท้าโดยรับทเป็นคนแก่หรือผู้สูงอายุ

2.4.3.5 กระบอง

ภาพประกอบ 57 กระบอง

กระบอง ทำจากไม้ มีความยาวประมาณ 55 เซนติเมตร นักแสดงตัวพรวานหรือทาสีจะเป็นผู้ใช้ใช้ในการแสดงจับเรื่องที่มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับตัวแสดงยักษ์

2.5 การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา

ภาพประกอบ 58 รถที่ใช้บรรทุกฉากและอุปกรณ์ในการแสดงโนรา

ในการเคลื่อนย้ายฉากสำหรับการจัดเตรียมการแสดงโนรา จะใช้รถบรรทุก 4 ล้อ เป็นพาหนะ เพื่อใช้ขนฉาก อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการประกอบการแสดงโนรา รวมถึงให้นักแสดงใช้โดยสารในการเดินทาง ซึ่งทางคณะโนราจะติดต่oprะสานงานกับเจ้าของรถ ไว้ล่วงหน้าเพื่อที่จะเดินทางไปติดตั้งประกอบฉากก่อนที่จะถึงเวลาทำการแสดง และจะมารับกลับเมื่อจบการแสดง นักแสดงบางคนอาจจะอาศัยร่วมเดินทางไปด้วย หรือถ้าสะดวกก็จะเดินทางไปด้วยตนเองให้ถึงที่หมายก่อนเวลาทำการแสดง เพื่อช่วยกันประกอบฉาก

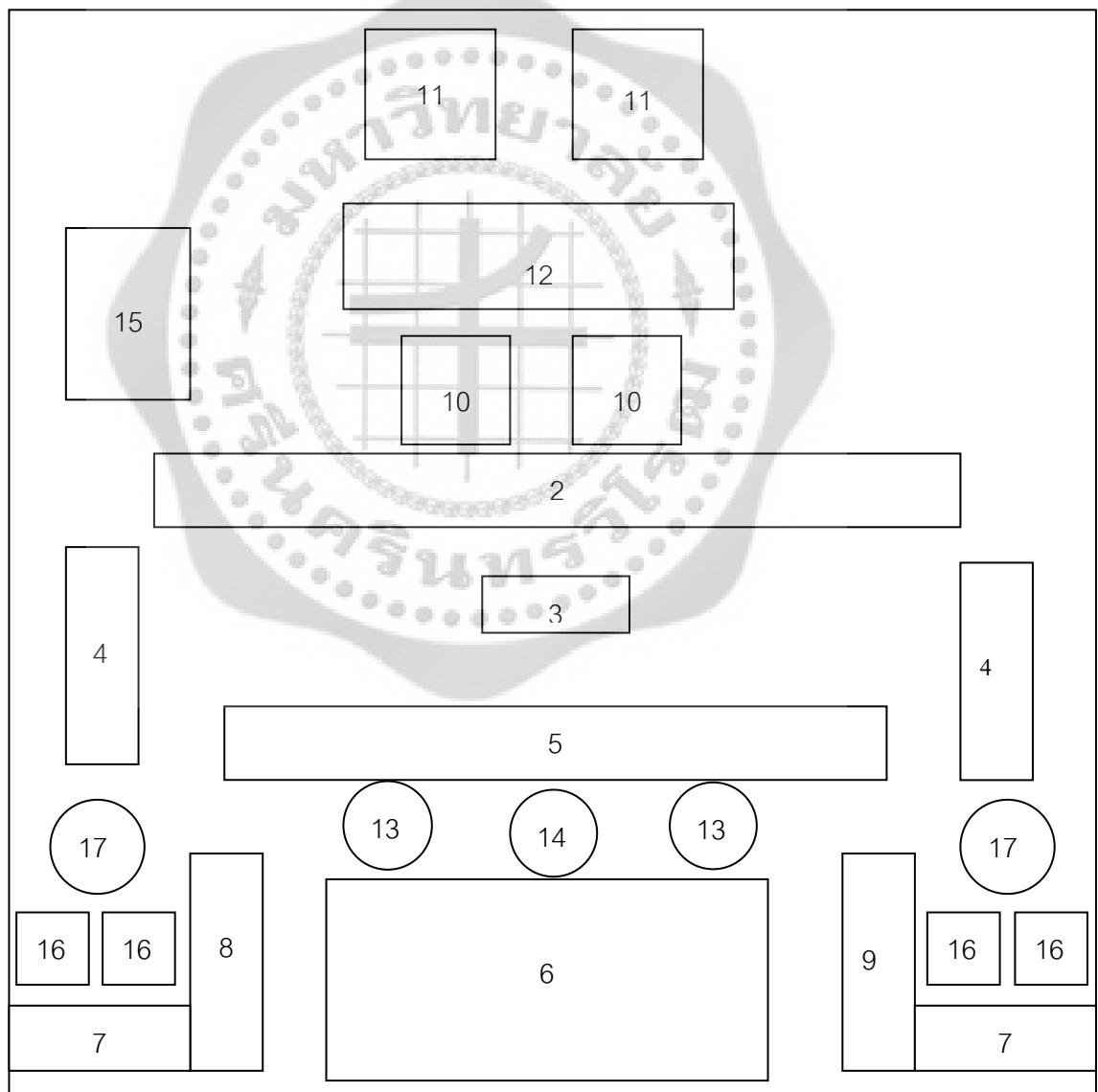

ภาพประกอบ 59 โรงโนรา

2.5.1 โรงโนรา

ในการเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนราของคณะครูวันดี อรุณรัตน์ ในช่วงแรก ที่ได้ทำการแสดงจะไปทำการแสดงในสถานที่ต่างๆ ตามที่ได้ตกลงกันกับเจ้าภาพ ลักษณะโรงโนรา แบบเดิมปลูกโดยไม่ยกพื้น ปลูกเสาทั้ง 4 ด้วยไม้ที่ค่อนข้างแข็งแรง ใช้ไม้เนื้อแข็งเป็นโครงสร้างคานหลังคา เพื่อสามารถนำวัสดุมาปูหลังคาได้ ซึ่งส่วนมากจะใช้ใบจากปูหลังคา มุงหลังคาจากชายด้านล่างขึ้นไปหาด้านบนให้บรรจบกันทั้งสองด้านของหลังคา เป็นทรงเพิงหมาแหงน ด้านข้างของโรงทั้งสองปล่อยโล่งไม่กั้นฝาเพื่อให้ผู้ชมสามารถดูได้ 3 ด้าน แต่จะใช้ไม้ไผ่ทั้งลำ หรือไม้กิ่งขนาดเดียวกัน กั้นเขตตาม แนวเสาทั้ง 3 ด้าน ให้สูงจากพื้นประมาณ 1 ฟุต เพื่อกั้นผู้ชม พื้นโรงโนราปูด้วยเสื่อ ซึ่งลักษณะโรงโนราแบบเดิม จะมีอุปสรรคในการทำการแสดงโนรามาก เช่น เวลาที่นักแสดงจะเปลี่ยนเสื้อผ้าเครื่องแต่งตัว หรือเวลาที่จะทำธุระส่วนตัวต่างๆ ดูแล้วไม่เหมาะสม ไม่ค่อยจะมิดชิด ช่วงที่มีฝนตก โรงโนราในลักษณะนี้ ไม่สามารถกันฝนได้ดี จะมีน้ำฝนไหลเข้ามาในสถานที่จัดแสดง สร้างความเสียหายให้แก่นักแสดง เครื่องแต่งกายรวมถึงอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการแสดง

ต่อมาเนื่องจากสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับการมีวัฒนธรรมสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทในการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา ครัววันดี อรุณรัตน์ จะทำการตกลงกับเจ้าภาพหรือผู้จัดหางานแสดง ให้เตรียมเวทียกพื้นสูง เพื่อป้องกันน้ำฝนที่ไหลเข้ามาในสถานที่จัดการแสดง อีกทั้งยังเป็นการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ชมเพื่อที่จะชมการแสดงได้สะดวกมากขึ้น และมีผ้าใบ (ผ้าเต็นท์) ซึ่งแทนการมุงหลังคาด้วยใบจาก ทั้งนี้สาเหตุส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากวัสดุที่นำมาใช้ปูแทนใบจากนี้มีความทนทานและกันน้ำฝนได้ดีกว่าใบจาก ซึ่งทางคณะโนราจะจัดเตรียมฉากมาติดตั้งคล้ายการแสดงลิเก มีลวดลายสวยงาม ดึงดูดความสนใจของผู้ชม และปิดบังพื้นที่ด้านหลังโรงโนรา เพื่อให้ทางคณะโนราได้ทำกิจกรรมส่วนตัวต่างๆ ได้เหมาะสม

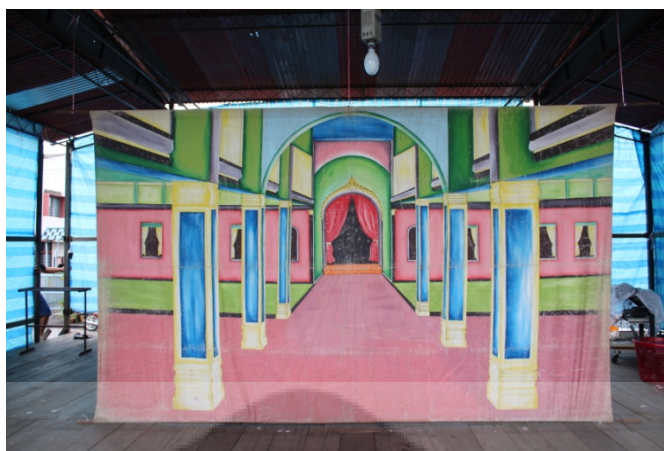

ภาพประกอบ 60 แผนผังโรงโนรา

- หมายเลข 1 โรงโนรา
- หมายเลข 2 ฉากโนรา
- หมายเลข 3 เตี้ยง
- หมายเลข 4 ผ้าม่านช่องประตู
- หมายเลข 5 ผ้าระบาย
- หมายเลข 6 พรหม
- หมายเลข 7 ผ้ากั้น
- หมายเลข 8 ผ้ากั้นลายเทพบุตร
- หมายเลข 9 ผ้ากั้นลายเทพธิดา
- หมายเลข 10 โต๊ะ
- หมายเลข 11 หีบใส่ชุดการแสดง
- หมายเลข 12 เสื้อ
- หมายเลข 13 หลอดไฟแสงจันทร์
- หมายเลข 14 ไมล์โครโฟน
- หมายเลข 15 เครื่องขยายเสียง
- หมายเลข 16 ลำโพง
- หมายเลข 17 วงดนตรี

ในปัจจุบันโดยทั่วไปแล้วโรงโนราที่ใช้ประกอบการแสดงโนรา จะเป็นโรงโนราที่สร้างขึ้นค่อนข้างถาวร เนื่องจากในการทำแสดงโนราจะไปทำการแสดงที่สถานที่นั้นๆ เป็นประจำทุกปี เช่น ในศาลเจ้าต่างๆ ที่มีผู้คนศรัทธาและนับถือ จะมีโรงอุปรากรจีน ตั้งอยู่ซึ่งสามารถนำมาดัดแปลงต่อเติมใช้เป็นสถานที่ในการทำการแสดงโนราได้ ส่วนใหญ่จะเป็นเวทียกพื้นสูง ก่ออิฐฉาบปูนรองรับน้ำหนัก ด้านพื้นเวที จะปูด้วยพื้นไม้แผ่น หรือฉาบปูนให้เรียบ จะมีการก่อโครงสร้างหลังคาด้วยไม้เนื้อแข็ง หรือเหล็กมุงหลังคาด้วยกระเบื้อง หรือสังกะสี เพื่อป้องกันแสงแดด หรือฝน จึงถือได้ว่าโรงโนรา ที่สร้างไว้อย่างถาวรในปัจจุบันนั้น สามารถช่วยอำนวยความสะดวกให้ทั้งผู้แสดงโนราในคณะ และผู้ชมการแสดงเป็นอย่างดี

2.5.2 ฉากโนรา (ฉากหลัง)

ภาพประกอบ 61 ฉากโนรา (ฉากหลัง)

ฉากโนรา ทำจากผ้าดิบตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างประมาณ 2 เมตร 60 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 4 เมตร ปัจจุบันมีวิวัฒนาการวาดภาพบนผืนผ้าด้วยดินสอพร้อมทั้งระบายด้วยสีอะครีลิคเป็นรูปห้องพระโรง ด้วยฝีมือของ นายรัช อรุณรัตน์ บุตรชายคนที่ 6 ของครูวันดี อรุณรัตน์ กับนางบี แซ่ตัน นำมาแขวนด้วยเชือกและตอกตะปูยึดติดกับพื้นบริเวณตรงกลางโรงโนราใช้แทนฉากทุกตอนในการทำการแสดง

2.5.3 เตียง

ภาพประกอบ 62 เตียง

เตียง ทำจากไม้เนื้อแข็ง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีขนาดความกว้างประมาณ 30 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 1.20 เมตร มี 4 ขา ด้านบนคลุมด้วยผ้าที่มีลวดลาย ด้านล่างตัดเย็บให้มีระบายเพื่อเพิ่มความสวยงาม ใช้สำหรับนั่ง ขณะทำการแสดงโนรา ตั้งอยู่ด้านหน้าของฉากห้องพระโรง

2.5.4 ผ้าม่านช่องประตู (หลืบ)

ภาพประกอบ 63 ผ้าม่านช่องประตู (หลืบ)

ผ้าม่านช่องประตู ทำจากผ้าดิบตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างประมาณ 90 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 3 เมตร นำมาวาดภาพบนผืนผ้าด้วยดินสอพร้อมทั้งระบายด้วยสีอะครีลิคเป็นรูปเสนาในท้องพระโรง แต่งเติมด้วยม่านสีแดงด้านข้างเสา มีผืนระบายสีเขียวประดับด้านบน ใช้สำหรับกันเป็นทางเข้า – ออก ของนักแสดงโนรา แขนงด้วยเชือกและตอกตะปูยึดติดกับพื้นบริเวณด้านขวา และด้านซ้าย หน้าฉากท้องพระโรง

2.5.5 ระบาย

ภาพประกอบ 64 ระบาย

ใช้ผ้าตาดสีเขียว ตัดเย็บเป็นระบาย มีความกว้างประมาณ 80 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 6 เมตร ลักษณะของผ้าชนิดนี้จะมีความมันวาวระยิบระยับ สีสดใสสวยงามสะดุดตา นำมาผูกแขวนไว้ด้านบนของเวทีโนรา ทำให้เวทีโนราดูมีมิติมากขึ้น

2.5.6 พรม

ภาพประกอบ 65 พรม

พรมรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างประมาณ 2 เมตร 32 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 3 เมตร ปูด้านหน้ากลางโรงโนรา ใช้สำหรับให้หัวหน้าคณะนั่งประกอบพิธีเบิกโรง พิธีกาศครู และใช้ปูพื้นขณะทำการแสดงโนรา

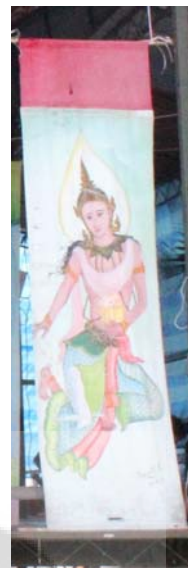
2.5.7 ผ้ากั้น

ภาพประกอบ 66 ผ้ากั้น

นำผ้าสีแดงนำมาตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างประมาณ 1 เมตร 75 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 3 เมตร ใช้สำหรับกั้นบังด้านหน้าเวทีเพื่อไม่ให้เห็นนักดนตรีหรือพื้นที่ด้านใน โดยนำผ้ามาร้อยเชือกผูกแขวนไว้กับเสาด้านหน้าเวที

2.5.8 ผ่ากั้นลายเทพบุตร และ ผ่ากั้นลายเทพธิดา

ภาพประกอบ 67 ผ่ากั้นลายเทพบุตร

ภาพประกอบ 68 ผ่ากั้นลายเทพธิดา

ใช้ผ้าดิบตัดเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ความกว้างประมาณ 90 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 3 เมตร 30 เซนติเมตร ผืนที่หนึ่งวาดภาพบนผืนผ้าด้วยดินสอพอพร้อมทั้งระบายด้วยสีอะครีลิคเป็นรูปเทพบุตร ผืนที่สองวาดภาพบนผืนผ้าด้วยดินสอพอพร้อมทั้งระบายด้วยสีอะครีลิคเป็นรูปเทพธิดา ระบายสี ตกแต่งให้สวยงาม เขว่นด้วยเชือกด้านบนและตอกตะปูยึดติดกับพื้นโดยให้รูปเทพบุตรอยู่ทางบริเวณด้านขวา และให้รูปเทพธิดาอยู่ทางบริเวณด้านซ้าย หน้าขอบเวทีโรงโนรา

สันนิษฐานจากรูปว่าเป็นการอัญเชิญเทพบุตร และเทพธิดามาอวยพร ให้การแสดงโนรา ราบรื่น ไม่มีอุปสรรค อีกทั้งยังเป็นการอวยพรผู้ชมการแสดงให้มีความสุขด้วยเช่นกัน

2.5.9 โต๊ะ

ภาพประกอบ 69 โต๊ะ

โต๊ะทำจากไม้เนื้อแข็ง รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีขนาดความกว้างประมาณ 90 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 90 เซนติเมตร มี 4 ขา สามารถพับเก็บได้ตั้งอยู่ด้านหลังของฉากห้องพระโรง ใช้สำหรับวางเทริด และเครื่องบูชาครู

2.5.10 เสื่อ

ภาพประกอบ 70 เสื่อ

เสื่อที่ใช้เป็นเสื่อกก รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า มีความกว้างประมาณ 1 เมตร 80 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 6 เมตร ปูด้านหลังฉากห้องพระโรง สำหรับนั่งแต่งตัวนักแสดง และใช้พักผ่อนตามอัธยาศัย

2.5.11 หลอดไฟแสงจันทร์

ภาพประกอบ 71 หลอดไฟแสงจันทร์

หลอดไฟแสงจันทร์ ขนาด วัตต์ ใช้สำหรับเพิ่มความสว่าง แสงของหลอดไฟประเภทนี้สามารถส่องสว่างได้ไกลเหมาะกับงานสนาม หรือภายนอกอาคาร เมื่อเปิดหลอดไฟต้องใช้ระยะเวลาสักครู่หนึ่ง หลอดไฟจะสว่างขึ้นทีละนิด รอสักพักถึงจะให้ความสว่างได้เต็มที่ ใช้ติดตั้งด้านบนกลางโรงโนรา

2.5.12 ไมโครโฟน

ภาพประกอบ 72 ไมโครโฟน

ไมโครโฟนแบบมีสาย เป็นอุปกรณ์ช่วยให้เสียงส่งผ่านต่อไปยังเครื่องขยายเสียง ทำให้เสียงมีความดังชัดเจนมากยิ่งขึ้นขณะทำการเปิดโรง การประกาศครู และทำการแสดงโนราแขวนไมโครโฟนไว้ด้านบนกลางโรงโนรา โดยให้หัวไมล์ไมโครโฟนห้อยลงมา

2.5.13 เครื่องขยายเสียง

ภาพประกอบ 73 เครื่องขยายเสียง

เครื่องขยายเสียง ประกอบด้วยเครื่องขยายเสียงขนาดกลาง 220 วัตต์ มีเพาเวอร์แอมป์ และชุดปรับแต่งเสียง ใช้สำหรับขยายเสียงขณะทำการแสดงให้มีความดังเพิ่มมากขึ้น สามารถปรับแต่งเสียงได้ตามความต้องการเป็นอุปกรณ์สำคัญที่เข้าเสียงไมโครโฟน และพ่วงสายส่งกำลังเสียงไปยังลำโพง ตั้งอยู่บริเวณด้านหลังของโรงโนรา

2.5.14 ลำโพง

ภาพประกอบ 74 ลำโพง

ลำโพงไม้ 2 คู่ คู่ลำโพงใหญ่มีขนาดความกว้างประมาณ 70 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 1 เมตร ใช้ดอกลำโพงขนาด 15 นิ้ว คู่ลำโพงเล็กมีขนาดความกว้างประมาณ 45 เซนติเมตร ความยาวประมาณ 80 เซนติเมตร ใช้ดอกลำโพง ขนาด 12 นิ้ว และลำโพง 3 นิ้ว ใช้สำหรับขยายเสียงให้มีความดัง ตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าของโรงโนรา ช่างขวาคู่ลำโพงใหญ่ กับคู่ลำโพงเล็ก อย่างละ 1 คู่ ช่างซ้ายคู่ลำโพงใหญ่ กับคู่ลำโพงเล็ก อย่างละ 1 คู่

พื้นที่ที่จะประกอบฉากเป็นโรงโนราส่วนใหญ่จะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า เมื่อจัดประกอบฉากโนราเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทุกคนในคณะจะช่วยกันจัดวางเครื่องดนตรีและอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งบางครั้งอาจมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งการจัดวางได้ ตามความเหมาะสม เช่น ขนาดโรงโนราที่มีขนาดไม่เท่ากัน จึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงตำแหน่งของการจัดวาง ในด้านระบบแสงและระบบเสียงของคณะโนรามิ่วไฉ้งงานเป็นของตนเองไม่ต้องเสียค่าเช่า ประกอบด้วยไฟแสงจันทร์ 2 ดวง ใช้แขวนด้านหน้าของเวที เว้นระยะเป็นช่วงๆ อยู่ด้านบนหน้าเวทีสูงจากพื้น ระบบเสียง ประกอบด้วยเครื่องเสียงขนาดกลาง 220 วัตต์ มีเพาเวอร์แอมป์และชุดปรับแต่งเสียง คู่ลำโพงขนาดใหญ่ 2 คู่ คู่ลำโพงขนาดเล็ก 2 คู่ และไมโครโฟน 2 อัน

2.6 พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา

2.6.1 ขนบธรรมเนียมพิธีไหว้ครูประจำปี

พิธีไหว้ครูโนราประจำปี จะจัดขึ้นในวันพฤหัสบดี นิยมจัดในเดือน 6 ของไทย จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการบูชาครูหมอนโนรา และเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลแด่ครูผู้ล่วงลับไปแล้ว มีองค์ประกอบและวิธีดำเนินการดังนี้

2.6.1.1 เครื่องบูชาครู

2.6.1.2 เครื่องบูชาพระพุทธเจ้า

2.6.1.3 ผู้นำและผู้ร่วมพิธี

2.6.1.4 บทไหว้ครู

2.6.1.5 ขั้นตอนในการประกอบพิธีไหว้ครูประจำปี

ภาพประกอบ 75 เครื่องบูชาครู

2.6.1.1 เครื่องบูชาครู

2.6.1.1.1 อาหารที่ใช้ในพิธีไหว้ครู มีทั้งหมด 31 อย่าง ประกอบด้วย
อาหารคาวและของหวาน ดังนี้

2.6.1.1.1.1 ไข่ต้ม

2.6.1.1.1.2 เหล้า

2.6.1.1.1.3 น้ำเปล่า

2.6.1.1.1.4 ข้าว

- 2.6.1.1.1.5 เนื้อวัวผัดเผ็ด
- 2.6.1.1.1.6 ปลาจระเม็ดทอด
- 2.6.1.1.1.7 แกงกะทิไก่
- 2.6.1.1.1.8 หัวหมู
- 2.6.1.1.1.9 หัวผักกาดดอง
- 2.6.1.1.1.10 ยำแตงกวา
- 2.6.1.1.1.11 ข้าวเหนียวเหลือง
- 2.6.1.1.1.12 กุ้งต้ม
- 2.6.1.1.1.13 ขนมโค
- 2.6.1.1.1.14 ขนมขาว
- 2.6.1.1.1.15 ขนมแดง
- 2.6.1.1.1.16 ขนมงา
- 2.6.1.1.1.17 ถั่วตัด
- 2.6.1.1.1.18 ไก่ต้ม
- 2.6.1.1.1.19 ข้าวเหนียวมูล
- 2.6.1.1.1.20 ข้าวเหนียวกอย
- 2.6.1.1.1.21 ข้าวพอง
- 2.6.1.1.1.22 ขนมลา
- 2.6.1.1.1.23 มะพร้าว
- 2.6.1.1.1.24 สับปะรด
- 2.6.1.1.1.25 แอปเปิ้ลเขียว
- 2.6.1.1.1.26 แอปเปิ้ลแดง
- 2.6.1.1.1.27 ฝรั่ง
- 2.6.1.1.1.28 มะพร้าว
- 2.6.1.1.1.29 ส้ม
- 2.6.1.1.1.30 มะละกอ
- 2.6.1.1.1.31 กล้วย

2.6.1.1.2 พืชที่ใช้ในพิธีไหว้ครู มีทั้งหมด 9 อย่าง ดังนี้

- 2.6.1.1.2.1 ใบตอง (บายศรี)
- 2.6.1.1.2.2 ดอกมะลิ
- 2.6.1.1.2.3 ดอกบานไม่รู้โรย
- 2.6.1.1.2.4 ดอกกุหลาบ
- 2.6.1.1.2.5 ดอกเยอบีร่า
- 2.6.1.1.2.6 ใบพลู
- 2.6.1.1.2.7 หมาก
- 2.6.1.1.2.8 ยาเส้น
- 2.6.1.1.2.9 สีเสียด

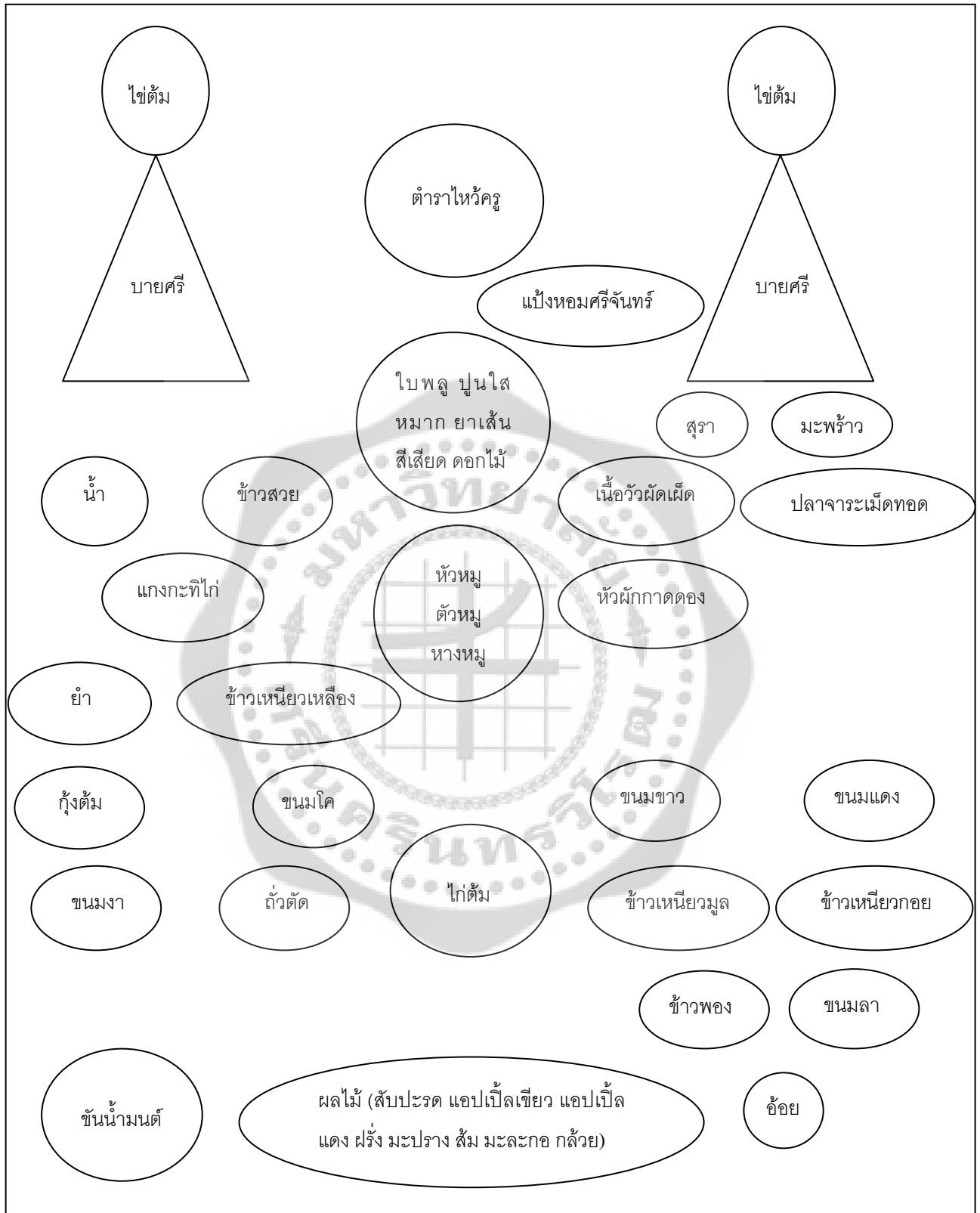
2.6.1.1.3 เครื่องสักการบูชาครู มีทั้งหมด 3 อย่าง ดังนี้

- 2.6.1.1.3.1 แป้งหอมศรีจันทร์
- 2.6.1.1.3.2 ฐูป
- 2.6.1.1.3.3 เทียน

2.6.1.1.4 อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีไหว้ครู มีทั้งหมด 10 อย่าง

- 2.6.1.1.4.1 แก้ว
- 2.6.1.1.4.2 ที่รองแก้ว
- 2.6.1.1.4.3 ถ้วย
- 2.6.1.1.4.4 จาน
- 2.6.1.1.4.5 พาน
- 2.6.1.1.4.8 เชิงเทียน
- 2.6.1.1.4.9 ชันน้ำมนต์
- 2.6.2.1.4.10 กระจ่างฐูป

ดังนี้

ภาพประกอบ 76 แผนผังการจัดวางเครื่องบูชาครู

ภาพประกอบ 77 เครื่องบูชาพระพุทธรเจ้า

2.6.1.2 เครื่องบูชาพระพุทธรเจ้า

2.6.1.2.1 อาหารที่ใช้ในการบูชาพระพุทธรเจ้า มีทั้งหมด 12 อย่าง ประกอบด้วยอาหารคาวและของหวาน ดังนี้

2.6.1.2.1.1 ข้าวสวย

2.6.1.2.1.2 ปลาจระเม็ดทอด

2.6.1.2.1.3 แกงไก่กะทิ

2.6.1.2.1.4 หัวผักกาดดอง

2.6.1.2.1.5 ยำแตงกวา

2.6.1.2.1.6 เนื้อวัวผัดเผ็ด

2.6.1.2.1.7 ขนมโค

2.6.1.2.1.8 ข้าวเหนียวกอย

2.6.1.2.1.9 ข้าวเหนียวมูล

2.6.1.2.1.10 ข้าวเหนียวเหลือง

2.6.1.2.1.11 น้ำเปล่า

2.6.1.2.1.12 แตงโม

2.6.1.2.2 พืชที่ใช้ในการบูชาพระพุทธเจ้า มีทั้งหมด 2 อย่าง ดังนี้

2.6.1.2.2.1 ดอกกุหลาบ

2.6.1.2.2.2 ดอกเยอบีร่า

2.5.1.2.3 เครื่องสักการบูชาพระพุทธเจ้า มีทั้งหมด 3 อย่าง ดังนี้

2.6.1.2.3.1 แป้งหอมศรีจันทร์

2.6.1.2.3.2 ฐูป

2.6.1.2.3.3 เทียน

2.5.1.2.4 อุปกรณ์ที่ใช้ในการบูชาพระพุทธเจ้า มีทั้งหมด 9 อย่าง ดังนี้

2.6.1.2.4.1 แก้ว

2.6.1.2.4.2 ที่รองแก้ว

2.6.1.2.4.3 ถ้วย

2.6.1.2.4.4 จาน

2.6.1.2.4.5 ถาด

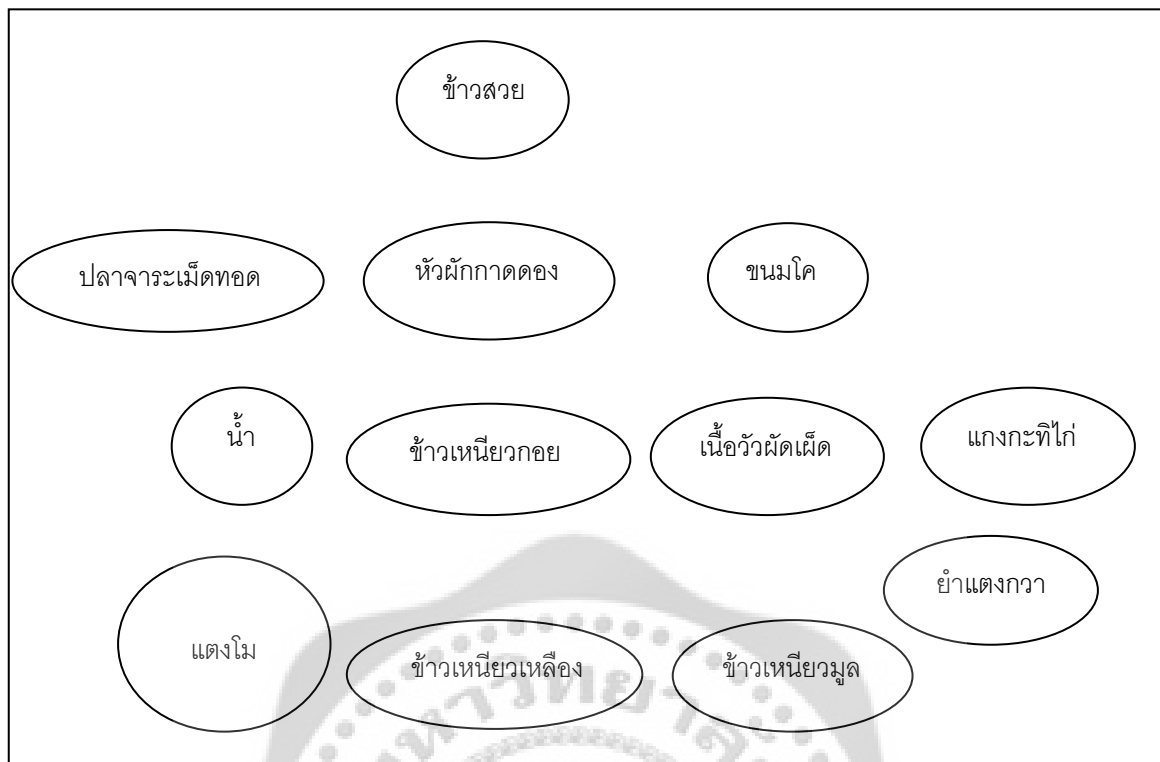
2.6.1.2.4.6 เชิงเทียน

2.6.1.2.4.7 ชั้นน้ำมนต์

2.6.1.2.4.8 กระจ่างรูป

2.6.1.2.4.9 แจกัน

ภาพประกอบ 78 แผนผังการจัดวางเครื่องบูชาพระพุทธรเจ้า

2.6.1.3 ผู้นำและผู้ร่วมพิธี

ในการไหว้ครูประจำปี ครูวันดี อรุณรัตนา จะเป็นผู้นำในการประกอบพิธี ท่านจะสวมเสื้อคอจีนสีขาว แขนยาว พาดด้วยผ้าขาวขนาดกว้าง 100 เซนติเมตร ยาวประมาณ 120 เซนติเมตร พับตามความเหมาะสม พาดไว้ที่หัวไหล่ด้านซ้าย ติดเข็มกลัด ส่วนผู้ร่วมพิธีไหว้ครูก็คือนักแสดงในคณะโนราและลูกหลานในครอบครัว

ภาพประกอบ 79 ชุดประกอบพิธีไหว้ครู

2.6.1.4 บทไหว้ครู

บทไหว้ครูที่ครูวันดี อรุณรัตน์ ใช้ประกอบพิธีกรรมเป็นคาถาที่มีทั้งคำภาษาบาลีและภาษาถิ่นได้ปะปนกัน จากการศึกษาพบว่า บทไหว้ครูนี้ได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณพ่อจันทร์ดี อรุณรัตน์ คุณครูสีนาค ชุมถีนสงคราม และผู้เฒ่าผู้แก่ที่ครูวันดี อรุณรัตน์ นับถือ นำมาใช้ในการประกอบพิธีไหว้ครูประจำปี มีดังนี้

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

นะโม ตัสสะ ภาคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

พุทธัง ชีวิตัง ยาวะนิพานัง สาระณัง คัจฉามิ

อิติปิโส ภาคะวา อะระหัง สัมมาสัมพุทธโ วิชชาจะระณะสัมปันโน สุคะโต โลกะวิภู

อะนุตตะโร ปุริสะทัมมะสาระถิ สัตถา เทวะมะนุสสานัง พุทโธ ภาคะวาติ

ธัมมัง ชีวิตัง ยาวะนิพานัง สาระณัง คัจฉามิ

สรวากขาโต ภาคะวะตา ธัมโม สันทิฏฐิโก อกะลิกโก เอิหิปัสสิโก โอบะนิยโก ปัจฉัตตัง

เวทิตัพโพ วิญญูติ

สังฆัง ชีวิตัง ยาวะนิพานัง สาระณัง คัจฉามิ

สุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ อชุปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ

ญายะปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ สามีจิปะฏิปันโน ภาคะวะโต สภาวะกะสังโฆ อาหุเนยโย ปาหุ

เนยโย ทักขิเนยโย อัญชะลี ภาวะณียโย อะนุตตะรัง ปุญญักเขตตัง โลกัสสาติ

สัคเค กาเม จะ รุเป คิริสิขะระตะญเญ จันตะลิกเข วิมานे ที่เป รัฎฐเญ จะ คาเม ตะรุวะนะ

คะหะเน เคะหะวัตถุมหิ เขตเต ภูมมา จายันตุเทวา ชะละณะละวิสะเม ยักชะคันธัพพะนาคา ติฏฐันตา

สันติเก ยังมุณีวะระวะจะนัง สาธะโว เม สุณันตุ ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา ธัมมัสสะวะนะ

กาโล อายัมภะทันตา ธัมมัสสะวะนะกาโล อะยัมภะทันตา

วันทิตตะวา อาจารย์ยัง ครูปาทั้ง อาจารย์ยัง สัพพะธัมมา ปะสิทฺธิ เม สัพพะอันตะรายัง

วินาสสันติ สัพพะสิทฺธิ ภาวันตุ เม

เอหิคาถัง ปิยัง กาโย ทิสปาโมกขัง อาจารย์ยัง เอหิ เอหิ พุทธานุภาวณะ เอหิ ธัมมานุ

ภาวณะ เอหิ สังฆานุภาวณะ

นะมัสสิตตะวา อีสสิทฺธิโลกะนาถัง อะนุตตะรัง อีสิจะ พันธะนัง สาตรา อะหัง วันทามิตัง

อิสสิทฺธิเวสสะ

มะอะอุ อะทิกะมุลัง ตริเทวานัง มะหาสาตรา อุอุ อะอะ มะมะ มันทรา อูสาอาวา
มะหามันตัง มะอะอุโลปะเกณฺเวยยัง อังการะเส วะราชีโน ตรีนิ อักขะรานิ ซาตานิ อูมาโลมา ปะนะ ซายะเต
นะโมพุทฺธายะ สัตถุโม พุทฺโธ

องการพินธุนาถัง อูปันนาณัง พรหมมาสะหะ ปะตินามัง อาทิกัปปะ สุอาคะโต ปัญจะ
ปะทุมัง ทิสสะวา นะโมพุทฺธายะ วันทะนัง

สิโร เม พุทฺธะเทวัญจะ นะลาเต พรหมะเทวะตา หะทะยังนารายะกัญฺเจะวะ ทะเวหัตถะ
ปะระเมสุรา ปาเทวิสะณะกัญฺเจะวะ สัพพะกัมมา ประสิทธิ เม

พุทฺธัง วันทิตวา ข้าพเจ้าไหว้แล้วซึ่งพระพุทฺธคุณ ณั้ ธิมมัง วันทิตวา ข้าพเจ้าไหว้แล้ว
ซึ่งพระธรรมคุณ ณั้สังขัง วันทิตวา ข้าพเจ้าไหว้แล้วซึ่งพระสังฆคุณณั้ อนั้ ข้าพเจ้าขออาราธนาคุณ
พระพุทฺธเจ้า คุณพระธรรมเจ้า คุณพระสงฆเจ้า อิกั้ทั้งคุณบิดามารดา คุณอุปัชฌาย์ ครูอาจารย์ คุณ
พระภิกษุณาราท คุณพระภิกษุภัทฺสโป คุณพระภิกษุโกธภพ คุณพระภิกษุทิสสนะมงคล ทั้งพระเพชฌัญญ
และนักสิทธีวิทยาอิกั้ทั้งพระธรรณี นางพระคงคา พระเพลิง พระพาย พระอิศวรผู้เป็นเจ้าของฟ้า เธอจึงมา
ประสิทธิพระพรชัยให้แก่ข้าพเจ้า ข้าพเจ้าขออัญเชิญเทพยดาทั้งหลายทั่วพื้นปฐพีดีด พระภิกษุทั้งร้อยแปด
ตนบันดาลดลบันดาลด้วยสรรพทิพย์และวิทยา พระครูพา พระครูเฒ่า ครูพักแลอักขรสถาพรกรรมสิทธ
แก่ข้าพเจ้า ในกาลบัดนี้เถิด

อิติปิโส ภาคะวา ข้าพเจ้าขออัญเชิญพระสัมมาสัมพุทฺธเจ้ามาอยู่เหนือเกล้าเหนือผม
ขออัญเชิญพระพรหมเสด็จมาอยู่เบื้องป่าซ้าย ขออัญเชิญพระนารายณ์เสด็จมาอยู่เบื้องป่าขวา ขอ
อัญเชิญพระแม่คงคาเสด็จมาเป็นน้ำลาย ขออัญเชิญพระพายเสด็จมาเป็นลมปาก ขออัญเชิญ
พญานาคเสด็จมาเป็นสร้อยสังวาลย์ ขออัญเชิญพระกาฬเสด็จมาเป็นดวงใจ ข้าพเจ้าจะทำการสิ่งใด
เมื่อใด ภูตใด พรายใด อยาได้เปียดเปียนปีศาจอย่าได้ประมาทพลาดพลั้ง ขออัญเชิญคุณครูแต่หนหลัง
พระภิกษุทั้งร้อยแปดตน เดชะคุณครูบาธิยายอันเลิศล้ำ คุณครูอยู่ในถ้ำจงมาช่วยอวยพรให้แก่ข้าพเจ้า
พุทฺธังประสิทธิมหาประสิทธิ ธิมมังประสิทธิ มหาประสิทธิ สังขังประสิทธิ มหาประสิทธิ

โอม ครูเทวะ นะมามิ ข้าพเจ้าขอยอกริษูติโดยยินดีไครพ คำนับนพครูผู้เฒ่า แต่ก่อนเก่า
ปัจจุบันครูเลขแลครูยันต์ ครูว่านและครูยา ครูตำหรับแลครูตำรา ครูเวทย์มนต์กถาคาธา ครูนะโม กอขอ
แลกอก กา ครูอักขระขอมไทยจนจบหมด ที่ข้าพเจ้าได้เล่าเรียนศึกษามา ข้าพเจ้าขออัญเชิญครูบาธิยาย
ทั้งหลายนั้น เชิญมาชุมนุมประชุมกัน ณ สถานอันเป็นมงคลนี้

สิทธิกิจจัง กิจจานุกิจ ซึ่งบำเพ็ญกรณียกิจจงเสร็จสมอย่าค้างขัดข้องแรมนาเลยนา

สิทธิกัมมัง การงานผดุงเพื่อบำรุงรักษา อย่าเวรศอย่าโรยช้า สิทธิได้พลันๆ เทอญแลนา

สิทธิการิยะตะถาคะโต พระสรรเพชญ์เเด็จจมารมอดฉันใด ปลอดภัยแผ้วคลาดแกลัว

พันภัยพาลขับพลันเทอญนา

สิทธิลาโก นีรันตระกูล อีกราชลามทุกสิ่งสรรพวงนีนันดรหลังสิ้น ดั่งหนึ่งนทีธารทัน อยากรู้
ขาดสูญเลยนา

สิทธิเตโช ชะโยนิจัจจ เตชอำนาจแผ่ทั่วผอง อริสยของหย่อนหัว จงมีชัยชนะทุกด้าว
ปราบล้างไฟรีแลนา

สัพพะสิทธิ ภาวันตุ โว ขอสรรพพรจงประสาทประสิทธิ์แก่ข้าเสด็จสม ดังข้าพร้อมพรา
ถวายฉะนี้เทอญ

อัญเชิญครูต้นเสด็จมาอย่าพันอยู่เหนือเกศา ตัวต่างข้าวตอกทั้งดอกมาลา ฐูปเทียน
ชวลาข้าตามถวาย สองตาข้าแดงคือแสงพระนารายณ์ สิบนิ้วข้าไหว้ คุณครูอาจารย์ อัญเชิญครูเอย
มาเป็นประธาน คุณครูอาจารย์ มาช่วยดำรง วันนี้มีงานมีการโดยจง เชิญมาในวงมณฑลโสดา เมื่อข้า
พลาดพลั้งอย่าถือโทษา ขอเชิญท่านมาช่วยกันโภยกัย เสนียดจัญไรขอให้อริศาวินายสหาย

ศรีศรีสัสดีข้าเอย เชิญท่านมาสิงตัวข้าหรรษา ข้าน้อยขอเรียนอรรถ เรียนทั้งตรีศทั้งคาถา
ศัตร์อย่ามีมา ขอให้วินาศวินายสหาย ศรีศรีเจริญสุข สรรพทุกซีให้เหือดหาย ลากมาไม่ขาดสาย สรรพชัย
สิทธิเม มือข้าทั้งสิบนิ้วสอดขึ้นหว่างคิ้วบ่ได้เอน นะโมพุทธานะ ข้าไหว้ขอพระศรีอาร ข้าไหว้พระศรี
สงฆ์ ตั้งจงสู่นฤพาน ข้าไหว้คุณครูทั้งอาจารย์ ท่านได้สอนตัวข้ามา นอโมและกอบขอ อันติดต่อกันกอกกา
กนกนก กจรจนา อิกกบมกเมยและขอมไทย ทุกสิ่งท่านสอนให้ บ่เว้นไว้เท่าของโย เข้านอนกราบไหว้
ไป ทุกคำเข้าเป็นมงคล ลูกนั่งให้เจียมตน ทั้งกิริยาและพาที ทุกสิ่งท่านข้าทั้งคาถาและบาลี สอนข้ามา
ทั้งนี้ข้าเห็นแจ้งในทางธรรม พระพุทธให้แจ้งเล่า พระธรรมเจ้าให้เร่งจำ พระสงฆ์ช่วยชักนำ ให้จิตใจใส
สว่างแผ้ว รุ่งเรืองเหมือนแสงแก้ว เรียนลุปุโปร่งแล้ว แผ้วมีดเมฆาเขลาวิชา เศษะศีลคุณ อันปองปุนเรือ
นทรมมา คุณครูปกป้องข้า แผ้ววิชาหุ้มห่อจิต ข้าไหว้ข้าวันทา พระอรหันต์ตาทั้งสิบทิศ เทวาทั่วอันนิฐมา
ป้องปิดกันโภยกัย หรรบูรพระปะตุมุต อันบริสุทธิทั่วภพไกร พระเรวัตผู้เป็นใหญ่ ล่วงอากาศนทรทิศสา
ทักษินกัสปิ พระเจ้าอยู่บ่มีครา หรดีอรหันต์ตา พระมังคโลอยู่อาศัย ฝ่ายทิศปัจฉิมเม พุทธสิกขีผู้ทรง
ญาณ พายัพตั้งกองหาญ พระเมธังนังเจดฉันต์ อุดรศากยราช ทรงสิหะนารฤทธิชัยัน อีสานพระอรหันต์
พระธรรมสารนังกร ปถวีองค์ศรีสรรเพชร องค์สมเด็จพระกุกุศลทร อากาศมุนีวร พระธิปิงนังเจดฉาย
เจ้าโกสิทมิษา เรื่องฤทธาคุ่มอันตราย เศษะข้ากราบไหว้ เรียนทันใดจงง่ายตาย ให้ได้ลุดั่งปรารถนา
คำพระพุทธเจ้าทำบรรณชูล พระพุทธังพระธัมมังพระสังฆัง อันเพิ่มพูล สามดวงแก้วแล้วทั้งมูล เป็นที่
พึ่งในทางธรรม เมื่อใดพระเจ้าตรัส ขอปฏิบัติทุกคืนวัน ไหว้ครูผู้ใจธรรม ได้สั่งสอนตัวข้ามา คุณครูข้าไหว้
แล้ว ขอขอแผ้วไหว้วันทา ไหว้คุณบิดมารดา เลี้ยงลูกมาได้เป็นตัว คุณท่านทั้งสองไท ข้าตั้งไว้บนเหนือ
หัว ลูกได้รอดมาเป็นตัว เพราะท่านเลี้ยงท่านรักษา เมื่อลูกอยู่กรรมสิบเดือนนั้น เป็นอัครา พระแม่ทน
เสดสา เวทนาเป็นเหลือใจ ครั้งลูกจากกรรมแล้ว ชมลูกแก้วถนอมใจ มดแมงไม่ให้ไต่ ทั้งเลือดไรไม่ต้อง
พาล อาบน้ำตบเศียรเกล้า พระมารดาเจ้าป้อนอาหาร ให้กินนมชมลูกทุกวันวาน ผูกเปลผ้าซาให้นอน

ลูกตื่นสะดุ้งตื่นรำกิ่นข้าวน้ำงดไว้ก่อน ชุกใช้ได้อาวรณ์ พระมารดรร้อนรนใจ คุณของพระแม่ข้า ต่ำได้ฟ้า
จะหาไหน ฟ้าดินสิ้นภพไกร มาชูชิ่งได้หรือหนา สรรพทุกข์สรรพโศก สรรพโรคอย่ามีมา ศัตรูร้ายหึงสา
ทั้งเสนียดและจัญไรอย่าต้องพาล คุณครูข้าประเสริฐ ประสิทธิ์ให้ข้าทำการ ขอคุณเป็นพาดาน เข้ามา
ห่อหุ้มคุ้มครองรักษา คุณครูกูเรี่ยวแรงเป็นกำแพงล้อมกู่อยู่ กันภัยกันศัตรู หนีไกลภูแสนพันโยชน์ โอมชัย
มหาชัย กันจัญไรแสนพันโกฏ หนีไกลไปพันโยชน์ ทั้งผีภูตบ่ทนต์าน เบิกพระเนตรและบาดาล ทำ
สะพานพูนถนน ขุดบ่อหล่อพระเชตุพน ทำทบข้าน้ำมีเดิน ขุดสระชำระซาก แกะพระลากและพระยืน
เรือนร้ายไว้ผีเย็น เบิกท่อกทางถางมรคา พระครูให้กูทำฉลากหนึ่งตั้งเบญจา ต่อโคงและโกษผา สอดยอด
เมรุเอนไม้ตรง เดชะคุณอาจารย์เป็นประธานช่วยบำรุง เรี่ยวแรงแข็งมั่นคง คือกำแพงแข็งแรงตรึง
จัญไรอย่ามาใกล้ ทั้งความซื่ออย่ามาถึง ขอคุณเป็นที่พึ่ง โอมประสิทธิ์ไชย ให้ประสิทธิ์เม

โอมครูทเวระนะมามิ ขอขอยอกรฐลี ด้วยยินดีเคารพ คำนับนบครูผู้เฒ่า แต่ก่อนเก่า
ปัจจุบัน ครูเลขและครูยันต์ ครูวานและครูยา ครูตำหรับครูดารา ครูเวทย์มนต์ดลคาถา ครูนะโม กอ ขอ
และกอกา ครูอักขรขอมไทยจนจบหมด ที่ข้าพเจ้าได้เล่าเรียนศึกษามา ข้าพเจ้าขออัญเชิญครูบา
ทั้งหลายนั้น ขอเชิญมาชุมนุมประชุมกัน ณ สถานที่อันเป็นมงคลนี้

ศรี ศรี วันนี้เป็นวันดี ข้าพเจ้าตกแต่งบายศรีไว้พร้อมเสร็จ ศรีชะสุกร ไก่ เป็ด และเหล่า
ข้าว ขนมต้มแดงขาวพร้อมทุกสิ่ง มะพร้าวอ่อนน้ำหวานยี่งโขอารส อีกลงไม้อันเอนโอบรสโขอา ทั้งรูป
เทียนชวลาและดอกไม้ เพื่ออุทิศถวายแด่ครูบา ขอครูอย่าได้ละเลย เชิญรับเครื่องสังเวดสักการะกิจ
ส่วนอุทิศจำนง ผิวสิ่งประสงคี่ใดคลาด เกินหรือขาดไปบ้าง ขออย่าสร้างซึ่งเมตตา จงกรุณาอภัยโทษ
โปรดรับเครื่องสังเวดสรรพเหล่านี้ ณ กาลบัดนี้เทอญ

ยมหังครุอาจารย์ยัง สรณังคโต อิมินาสักกาเรนะตัง ครูอาจารย์ยังอภิษยามิ ทุตติยัมปิ ยม
หังครุอาจารย์ยัง สรณังคโต อิมินาสักกาเรนะตัง ครูอาจารย์ยังอภิษยามิ ตติยัมปิ ยมหังครุอาจารย์ยัง
สรณังคโต อิมินาสักกาเรนะตัง ครูอาจารย์ยังอภิษยามิ

บทเชิญเทวดากลับ

ทุกขัปปัตตา จะ นิททุกขา ภาวะปัตตา จะ นิพพะยา โสกัปปัตตา จะ นิสโสกา โหนตุ
สัพเพปิ ปาณินเ อตตาวะตา จะ อัมเหหิ สัมภะตัง ปุญญะสัมปะทัง สัพเพ เทวานุโมทนต์ุ สัมพะ
สัมปัตตีสัทธียา ทานัง ทะทนต์ุ สัทธาเย สีสัง รักขนต์ุ สัพพะทา ภาวะนา ภีระตา โหนตุ คัจฉันตุ เทวะ
ตาคะตา

สัพเพ พุทธา พะสัมปัตตา ปัจเจก กานัญจะ ยัง พะลัง อะระหันตานัญจะ เตชณะ รักขัง
พันธามิ สัพพะโส

2.6.1.5 ขั้นตอนในการประกอบพิธีไหว้ครูประจำปี มีดังนี้

2.6.1.5.1 ผู้ประกอบพิธีคือ ครูวันดี อรุณรัตน์ จะทำการจุดเทียน และธูปที่หน้าหิ้งพระประธานในบ้าน เพื่อเป็นการบูชาพระรัตนตรัย จากนั้นจุดเทียนและธูปที่หน้าหิ้งพ่อแก่ และหน้าหิ้งครูหมอนิรา เพื่อเป็นการบอกกล่าวครูบาอาจารย์

ภาพประกอบ 80 จุดเทียน ธูป บูชาพระรัตนตรัย

2.6.1.5.2 ครูวันดี อรุณรัตน์ จุดเทียนที่พานชั้นหมาก บายศรีทั้งสองข้าง ด้านซ้าย – ด้านขวา และเครื่องบูชาครู ตามลำดับ จากนั้นกล่าวบทไหว้ครู

ภาพประกอบ 81 กล่าวคำไหว้ครู

2.6.1.5.3 ตั้งจิตอธิษฐานที่แก้วน้ำซึ่งภายในแก้วใส่น้ำและใบพลู จากนั้นนำใบพลูจุ่มลงไปแก้วน้ำ นำไปประพรมที่บริเวณหิ้งครูหมอโนรา และประพรมที่เครื่องบูชาครู

ภาพประกอบ 82 ประพรมเครื่องบูชาครู

2.6.1.5.4 ครูวันดี อรุณรัตนา ส่งมอบแก้วน้ำพร้อมทั้งใบพลูให้กับผู้ร่วมพิธีนำโดยนายเจิม สุมณ ผู้ดูแลคณะโนราในรัฐปีนังคนปัจจุบัน ตามด้วยผู้ร่วมพิธีคนอื่นๆ จับหรือแตะที่ตัวคนด้านหน้า เรียงแถวเดินพร้อมกันโดยนายเจิม สุมณ ทำหน้าที่ประพรมน้ำในแก้วด้วยใบพลูที่บริเวณหิ้งครูหมอโนรา และประพรมที่เครื่องบูชาครู

ภาพประกอบ 83 ร่วมกันประพรมน้ำ

2.6.1.5.5 ครูวันดี อรุณรัตน์า ไปรยกليبดอกไม้ที่เครื่องบูชาครู จากนั้นจุดเทียนที่ชั้นน้้ามนต์พร้อมกับบริกรรมคาถา

ภาพประกอบ 84 ไปรยกليبดอกไม้

2.6.1.5.6 นายเจิม สุมณ ผู้ดูแลคณะโนราในรัฐปีนัง เข้าไปกราบขอพรจากครูวันดี อรุณรัตน์า จากนั้นตามด้วยผู้ร่วมพิธีคนอื่นๆ จนถึงคนสุดท้าย เป็นอันเสร็จพิธีไหว้ครูประจำปี

ภาพประกอบ 85 พิธีกราบขอพร

2.6.2 ขนบธรรมเนียมก่อนออกเดินทาง

2.6.2.1 ยกเครื่อง

ภาพประกอบ 86 การยกเครื่อง

การยกเครื่อง เป็นธรรมเนียมการบรรเลงดนตรีของคณะโนราที่ปฏิบัติสืบมาตั้งแต่อดีต โดยใช้ทับ กลองตุ๊ก ฆ้องคู่ ฉิ่ง แตรระ ตีบรรเลงก่อนที่จะยกเครื่องดนตรีออกจากที่พักอาศัย โดยหัวหน้าคณะหรือนายโรง จะนำเครื่องดนตรีออกมาวางไว้ภายในบริเวณบ้าน จุดเทียนธูปบูชาพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือ ขอให้ช่วยคุ้มครองปกป้องรักษาทุกคนในคณะให้เดินทางโดยปลอดภัยและเป็นที่ยื่นชอบของผู้ที่ได้ชมการแสดง จากนั้นกลองตุ๊ก ตีรวสามครั้ง และบรรเลงหน้าทับเสมอเครื่อง เมื่อบรรเลงเสร็จก็จะช่วยกันเคลื่อนย้ายเครื่องดนตรีขึ้นรถเพื่อออกเดินทาง

2.6.3 ขนบธรรมเนียมก่อนเริ่มการแสดง

ภาพประกอบ 87 เจ้าภาพส่งมอบถาดขันหมาก

เจ้าภาพจัดเตรียมขันหมากส่งมอบให้กับหัวหน้าคณะโนรา ในขันหมากประกอบด้วย หมากพลู 9 คำ ดอกไม้ธูป 9 ดอก เทียน 9 เล่ม ปูนขาว หลังจากที่ได้รับขันหมากแล้ว จะนำไปให้หัวหน้าคณะโนราและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือบริเวณด้านหลังโรงโนรา ให้ช่วยปกป้องคุ้มครองให้คณะโนราของตนทำการแสดงได้อย่างราบรื่นไม่มีอุปสรรค

การแสดงโนรา จะแบ่งรอบการแสดงออกเป็น 2 ช่วง คือ รอบที่หนึ่งช่วงกลางวัน เริ่มทำการแสดงในช่วงเวลา 14.00 ถึงเวลา 16.00 น. และรอบที่สองช่วงกลางคืน เริ่มทำการแสดงในช่วงเวลา 21.00 น. ถึงเวลา 23.00 น.

รอบที่หนึ่งช่วงกลางวัน เมื่อใกล้เวลาที่จะทำการแสดงโนรา นักแสดงโนรา พราน และทาสี ตลอดจนजनคนดนตรี จะขึ้นมาประจำตำแหน่งบนโรงโนรา เพื่อที่จะตรวจสอบความพร้อมต่างๆ เป็นครั้งสุดท้ายก่อนที่จะเริ่มประกอบพิธีกรรม และทำการแสดงโนรา เมื่อทุกอย่างพร้อมแล้ว หัวหน้าคณะจะเป็นผู้ประกอบพิธีเบิกโรง และพิธีประกาศครู

อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับพิธีนี้ คือ ธูป เทียน ดอกไม้ ใบพลู หมาก ปูนขาว สีเสียด ยาเส้น จัดเตรียมใส่พานเพื่อถวายครู ให้เกิดความเป็นสิริมงคลแก่นักแสดงทุกคนในคณะ เริ่มโดยการจุดธูป เทียน และกล่าวคาถาบูชาพระรัตนตรัยและคาถาบูชาครู ณ โต๊ะบูชาครู ซึ่งโต๊ะนั้นจะตั้งอยู่บริเวณตรงกลางด้านหลังของฉากโนรา บนโต๊ะหมั้นนั้นจะมีเทริด ที่ใช้สำหรับสวมศีรษะ หน้าพราน หน้าทาสี ที่ใช้สวมบริเวณใบหน้า วางเรียงกันอยู่บนชั้นวาง จากนั้นผู้ประกอบพิธีกรรมทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.6.3.1 ตั้งเครื่อง

ภาพประกอบ 88 การตั้งเครื่อง

ในการตั้งเครื่องจะใช้เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนราทั้งหมดบรรเลงเป็นจังหวะหน้าทับเสมอเครื่อง ไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเป็นการบอกกล่าวให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบบริเวณโรงโนรา ได้ทราบว่ขณะนี้คณะโนราได้เดินทางมาถึงโรงโนราแล้ว

2.6.3.2 เบิกโรง

การเบิกโรง จะทำก่อนที่คณะโนราจะเริ่มการแสดง ถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญ นักดนตรีจะจัดเตรียมนำเครื่องดนตรีต่างๆ ที่ใช้ประกอบการแสดงโนราทุกเครื่อง มาจัดวางเรียงกันไว้ที่กลางโรงโนรา ก่อนที่จะทำการเบิกโรง นำเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง คือ ปี่โนรา กลองตุ๊ก 1 ใบ ทับ 2 ใบ ซ้องคู่ 1 รวง และฉิ่ง นำออกมาวางเรียงตามลำดับ หันด้านบนของปี่ หน้าทับ หน้ากลองตุ๊ก และด้านข้างของซ้องคู่ หันหน้าออกไปทางหน้าโรงโนรา หรือหาเทริด ที่ตั้งอยู่ตรงกลางโรงโนรา จากนั้น นำกำไลข้อมือ 1 วง เล็บโนรา 1 นิ้ว เทียน 1 เล่ม เชี่ยนหมาก 1 คำ วางตรงกลางบนกลองตุ๊ก และวางตรงส่วนท้ายของทับ ทั้ง 2 ใบ

ภาพประกอบ 89 ลักษณะการจัดวางเครื่องดนตรี และเทริด

หัวหน้าคณะจะทำกรับกรรมคาถากันตัว ขอให้ครูหมอโนรา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปกป้องคุ้มครองตนเองจากสิ่งชั่วร้าย ที่จะเข้ามาทำอันตรายตนเอง ขณะประกอบพิธี โดยจะนั่งขัดสมาธิพนมมือกรรมคาถากันตัว และเปลี่ยนอิริยาบถทำนั่ง โดยนำมือขวาวางบนศรีษะก้มหน้าลง นั่งในท่าขัดสมาธิแต่ให้ฝ่าเท้าทั้งสองข้างติดกันและนำมือซ้ายวางไว้ที่บริเวณปลายเท้า พร้อมทั้งกรรมคาถา

ภาพประกอบ 90 ลักษณะทำนั่งขณะบริกรรมคาถากันต์

ผู้ทำพิธีลงอักขระที่เครื่องดนตรี นำใบพลูม้วนเป็นรูปกรวย เอามากใส่ในกรวย เรียกว่า จุกอก นำหมากจุกคำที่หนึ่ง ใส่เข้าไปในทับใบที่ 1 ขณะที่ใส่จะมีการตีกลองตุ๊ก ทับ ฉิ่งคู่และ ฉิ่ง 1 ที่ พร้อมกัน หมากจุกคำที่สอง วางบนขอบผนังข้างโรงโนรา หมากจุกคำที่สาม ใส่ไว้ใต้เตียงกลางโรงโนรา

ภาพประกอบ 91 การใส่หมากจุกคำที่หนึ่ง

ภาพประกอบ 92 หมากจุกคำที่สอง วางบนขอบผนังข้างโรงโนรา

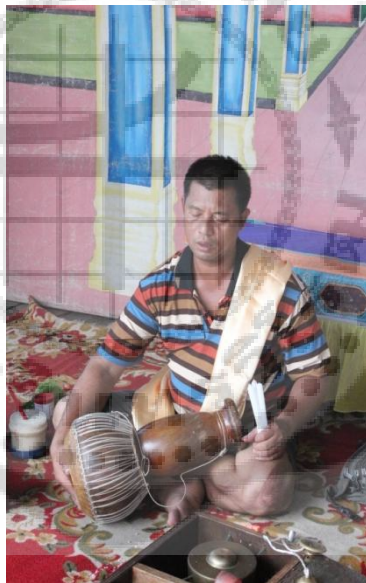

ภาพประกอบ 93 หมากจุกคำที่สาม ใส่ไว้ใต้เตียงกลางโรงโนรา

ผู้ประกอบการพิธีจะบริกรรมคาถาโดยใช้มือขวาจับไม้กลองตีลงไปทีกลองตุ๊ก 3 ครั้ง พร้อมกับถือเทียน 3 เล่ม ไว้ที่มือซ้าย ใช้ฝ่ามือขวาตีที่ทับ 3 ครั้ง พร้อมกับถือเทียน 3 เล่ม ไว้ที่มือซ้าย ใช้มือขวาจับไม้ฆ้องคู่ตีลงไปทีฆ้องคู่ พร้อมกับกับใช้มือซ้ายถือเทียน 3 เล่ม และจับฉิ่ง ตีพร้อมกัน 3 ครั้ง

ภาพประกอบ 94 บริการรรมคาถาพร้อมกับตีที่กลองตุ๊ก

ภาพประกอบ 95 บริการรรมคาถาพร้อมกับตีที่ทับ

ภาพประกอบ 96 บริกกรรมคาถาพร้อมกับตีที่ฆ้องคู่และฉิ่ง

ต่อจากนั้นผู้ประกอบพิธีจะบริกกรรมคาถาที่กลองข้าวสาร แล้วโปรยข้าวสารที่ได้ทำการบริกกรรมคาถาโปรยไปรอบๆ โรงโนรา เพื่อเป็นการป้องกันโรงโนราจากสิ่งชั่วร้าย

ภาพประกอบ 97 โปรยข้าวสาร

2.6.4 ขั้นตอนในการแสดงโนรา

2.6.4.1 โหมโรง

การโหมโรง หลังจากทีผู้ประกอบทำการเบิกโรงเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักดนตรีจะเริ่มบรรเลงเพลงโหมโรง เพื่อเป็นการบูชาครู และเป็นสัญญาณบอกกล่าวชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้ทราบว่าขณะนี้คณะโนราจะเริ่มทำการแสดง เพลงที่คณะโนราใช้เป็นเพลงโหมโรงมีทั้งหมด 6 เพลง ดังนี้

1. เพลงเกริ่น
2. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลง (ก)
3. เพลงลาวลำปาง
4. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลง (ข)
5. เพลงโยสลัม
6. เพลงทอดบท

ภาพประกอบ 98 นักดนตรีบรรเลงเพลงใหม่โรง

2.6.4.2 การประกาศครู

การประกาศครู เป็นการขับบทกลอนที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโนรา บุญคุณของครูบาอาจารย์ ครูต้นของโนรา ด้วยความเคารพนอบน้อม สำนึกในบุญคุณของครู เชิญครูให้มาช่วยปกป้องคุ้มครองอวยพรให้การแสดงประสบความสำเร็จเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม และเป็นการกล่าวอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นเทวดา พระภูมิเจ้าที่ ตลอดจนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คณะโนราให้ความเคารพบูชา ให้มาช่วยปัดรังควาญขับไล่เสนียดจัญไรหรือสิ่งที่ไม่ดีให้ออกไปจากโรงโนรา ผู้ประกอบพิธีจะทำหน้าที่เป็นต้นเสียง มีลูกคู่ในคณะคอยทำหน้าที่ร้องรับ พร้อมกับมีการบรรเลงจังหวะหน้าทับของทับ กลองตุ๊ก และเครื่องประกอบจังหวะ

ภาพประกอบ 99 การประกาศครู

2.6.4.3 การทำบทและรำรำ

เมื่อประกาศครูจบ ดนตรีจะบรรเลงเสมอเครื่อง โนราคนที่หนึ่งจะออกมาขับหลังม่าน เป็นบทกลอนต่างๆ เช่น การขับบทกลอนทักทายผู้ชม บทชมธรรมชาติ บทบรรยายสถานที่ต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการขับหลังม่านนั้น นักแสดงโนราจะยืนขับบทอยู่บริเวณด้านหลังของฉากโนรา ผู้ชมการแสดง จะได้ยินแต่เสียงขับไม่เห็นผู้แสดง

ภาพประกอบ 100 การขับบทหลังม่าน

จากนั้นนักแสดงโนราจะออกมาขับบทกลอนและรำรำทำบทต่างๆ การรำทำบทนั้น เป็นการแสดงความสามารถด้านการขับบทและการรำของโนรา มีรูปแบบลีลาท่าทางต่างๆ ตามความถนัด ตามความสามารถของตนเอง ที่สำคัญจะมีการบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงไปพร้อมๆ กัน โดยผู้บรรเลงทับ และกลองตุ๊ก จะต้องคอยสังเกตดูลีลาท่ารำของนักแสดงโนรา เพื่อให้การบรรเลง จังหวะหน้าทับเหมาะสมและมีความสอดคล้องกับท่ารำ

ภาพประกอบ 101 การรำทำบท

เมื่อโนราคนที่ 1 ชับบทกลอนและร่ายรำทำบทต่างๆ เสร็จเรียบร้อยแล้วจะกลับเข้ามาหลังฉากห้องพระโรง การแสดงจะหยุดพักประมาณ 5 – 10 นาที เมื่อนักแสดงพร้อมแล้วนักดนตรีจะบรรเลงเพลงเกริ่นปี่ และเสมอเครื่อง โนราใหญ่หรือนายโรงจะออกมาทำการชับบท

2.6.4.4 การจับเรื่อง

นักดนตรีบรรเลงเพลงเกริ่นปี่ และเสมอเครื่อง โนราใหญ่จะนั่งรอจังหวะและร้องรำยหน้าแต่ระเมื่อร้องรำยหน้าแต่ระจบ โนราใหญ่จะทำการ “จับเรื่อง” โดยโนราใหญ่จะนั่งที่เตียงตรงกลางฉากห้องพระโรง ถือพระขรรค์ในลักษณะชี้ตั้งขึ้นวางบนตักของตนเองด้วยการสมมุติตนเองเป็นกษัตริย์หรือพระเอกในเรื่องนั้นๆ เป็นเรื่องราวที่เป็นแบบแผนมาแต่โบราณ การแสดงส่วนใหญ่มักจะเป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ แสดงเป็นตอนๆ ไม่แสดงจนจบทั้งเรื่อง นำเสนอเป็นเรื่องราวโดยใช้ตัวโนราเป็นตัวหลัก ภาษาที่ใช้จะเป็นคำไทยได้ เรื่องที่ใช้ในการจับเรื่อง ได้แก่ ไชยเชษฐา แดงอ่อน พระอภัยมณี สังข์ศิลป์ชัย จันทโครพ ขุนช้างขุนแผน เป็นต้น

ภาพประกอบ 102 โนราใหญ่ถือพระขรรค์เพื่อทำการจับเรื่อง

การแสดงจับเรื่องโดยสังเขป

บทจับเรื่องไชยเชษฐ

- โนรา :** สวัสดิ์ท่านผู้ชมทั้งหลาย ตัวของข้าพเจ้าสมมุติชื่อว่าไชยเชษฐ มาจากเมืองเหมันต์ มาติดตามหาช้างเผือกงาทอง ซึ่งข้าพเจ้าได้ยกกองทัพ เอามาทั้งชนมมเนยมากมาย ไม่รู้ที่ราตรีมาแล้ว ที่ได้ติดตามช้างเผือกงาทองที่อยู่ในดงป่าแห่งนี้
- เหตุการณ์** โนราว่าทำนาตั่วและว่าทำนาตั่วเร็วเดินเข้าหลังฉาก วงดนตรีบรรเลงเพลงประกอบกร่ายรำ
- โนรา :** ข้าพเจ้าได้เดินเข้าในป่าถึงพลับพลา ยังไม่เห็นผู้หนึ่งผู้ใด เออนี้ขุนแก้ว ขุนไกร สงสัยหุมนหนวกทั้งขุนแก้ว ขุนไกร ไม่รู้หายไปไหนกันหมด
- เหตุการณ์** วงดนตรีบรรเลงเพลงหักคอไอ้เท่ง จากนั้นพรานเดินออกมาว่า
- พราน :** กล่าวทักทายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และคณะเจ้าภาพ
- โนรา :** เออนี้ ขุนแก้ว ขุนไกร เรามาอยู่ในดงในป่า เพื่อมาติดตามหาช้างเผือกงาทอง ได้ก็วันมาแล้ว ไปเอาสมุดบัญญัติมาดูสิ
- เหตุการณ์** พรานหยิบสมุดฉบับที่ออกมาดู พร้อมกับสนทนากันเป็นภาษาจีนฮกเกี้ยนเพื่อเล่าเรื่องราวให้ผู้ชมเข้าใจ และสอดแทรกด้วยมุขตลก
- โนรา :** ไม่รู้ก็วันมาแล้ว
- พราน :** 7 วัน
- โนรา :** 7 วันมาแล้วหรือที่เราได้ติดตามช้างเผือกงาทอง
- เหตุการณ์** โนราร้องบทกลอนแปด ลูกคู่คอยรับบท
- โนรา :** 7 วันมาแล้วไม่เห็นมีช้างเผือกเลย ลองหารอยเท้าดูก็ไม่มี ไม่เห็นแม้แต่เงาเลย ตอนนี้เราก็คิดถึงมเหสี คิดถึงเมืองเหมันต์ ที่สำคัญก่อนที่เราจะออกมาในป่านี้ มเหสีของเรากำลังตั้งครรภ์ ใกล้จะคลอดลูกแล้ว ให้คนอื่นรับใช้ก็ไม่เหมือนตัวเราดูแลเอง
- เหตุการณ์** โนราร้องบทกลอนแปด ลูกคู่คอยรับบท
- โนรา :** เราจะกลับพระราชวังแล้ว
- เหตุการณ์** วงดนตรีบรรเลงเพลงทอดบท ประกอบกร่ายรำเป็นการจบการแสดงเรื่องไชยเชษฐ

ในการจับเรื่องมีการสร้างความสนุกสนานด้วยมุขตลกของตัวพรวาน การแสดงโนราคณะครูวันดี อรุณรัตน์ ได้ทำการแสดงอยู่ที่ประเทศมาเลเซีย ในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของการจับเรื่อง จะสื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจจึงต้องนำเสนอผ่านตัวพรวาน ภาษาที่ใช้ของตัวพรวานจะเป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน หรือภาษามาเลย์ เพื่อที่จะนำเสนอเรื่องราวต่างๆ สื่อสารให้กับผู้ชมให้เกิดความเข้าใจ แนวคิดหลักของเนื้อเรื่องที่น่าเสนอนั้น มุ่งเน้นให้เกิดความสนุกสนานพร้อมกับการสอดแทรกคติสอนใจ สื่อให้ผู้ชมได้ขบคิดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของคุณธรรม บุญคุณ ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูกตเวที

ภาพประกอบ 103 บรรยากาศการแสดงออกพรวาน

2.6.5 ขนบธรรมเนียมหลังจบการแสดง

2.6.5.1 การลาโรง เป็นการกล่าวลาหลังจากจบการแสดง โนราใหญ่หรือพรวาน จะเป็นผู้กล่าวลา อาจจะกล่าวด้วยคำกลอนเป็นภาษาไทย หรือพูดเป็นประโยคภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษามาเลย์ เพื่อเป็นการขอบคุณเจ้าภาพ และอวยพรให้ทุกคนที่มาชมการแสดงมีความสุข

2.6.5.2 การถอดและการเก็บเครื่องแต่งกาย หลังจากที่โนราใหญ่ได้ทำการแสดงเสร็จสิ้น เครื่องประดับแรกที่จะต้องถอดคือ เทริด ก่อนถอดจะต้องพนมมือบอกรูหมอบโนรา เป็นการขอบคุณที่ช่วยให้สามารถทำการแสดงผ่านไปด้วยดี หลังจากนั้นจึงถอดเครื่องแต่งตัวอื่น

2.7 บันทึกบทร้อง บทเพลง และหน้าทับที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา

2.7.1 บทร้อง ที่ใช้ประกอบการแสดงโนราคณะครูวันดี อรุณรัตน์ เป็นบทร้องที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากครูสีนาค ชุมถีสงคราม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกจากบทร้องที่นิยมใช้ขับร้องในการประกอบการรำรำโนราในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย พบว่ามี 2 ประเภท ดังนี้

1. บทร่ายหน้าแตรระ คือ การขับบทต่างๆ โดยใช้หน้าทับร่ายหน้าแตรระบรรเลงประกอบจังหวะ

2. บทกลอนแปด คือ การขับบทต่างๆ โดยใช้หน้าทับกลอนแปดบรรเลงประกอบ

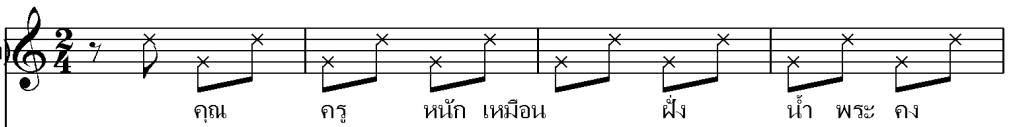
จังหวะ

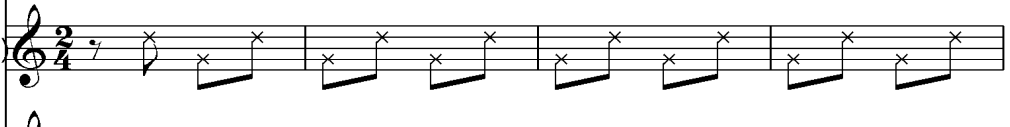
ตัวอย่าง การขับบทโดยใช้หน้าทับร่ายหน้าสระ

บทคุณครู

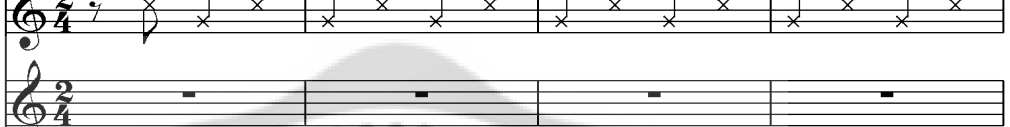
คุณครูหนักเหมือน	ฝั่งน้ำพระคงคา
กินกินจะแห้งไหลมา	ยังไม่รู้สิ้นรู้สุด
สิบนิ้วลูยกยกขึ้นดำเนิน	สรรเสริญข้าไหว้คุณพระพุทธร
ยังไม่รู้สิ้นรู้สุด	ไหว้พระเสียดแล้วต่อสวดมนต์
ไหว้พระพุทธรพระธรรมเจ้า	ยกไว้ใส่เกล้าใส่ผม
เล่นไหนให้ดีให้มีคนรัก	หยุดพักให้ดีมีคนชม
ยกไว้ใส่เกล้าใส่ผม	ยกไหว้บังคมทุกรাত্রี
ขอเอ่ยขอไหว้	คุณท่านได้ปราณี
ขอศัพท์ขอเสียงให้ลูกเกลี้ยงดี	วันนี้กล่าวคำกล่าวจิต
กลางคืนจะไหว้พระจันทร์เจ้า	เข้าเข้าจะไหว้พระอาทิตย์
บทบาทพลาดพลั้งยังร้องผิด	ผิดน้อยจะขอความสมา
ขอไปด้วยปัญญา	สะสมไปด้วยทั้งปัญญา
ขอศัพท์ขอเสียงให้ลูกบ้างหว่า	ปัญญาลูกมาเหมือนน้ำไหล
ขอศัพท์ขอเสียงให้ดังก้อง	เหมือนฆ้องฆวาที่หล่อใหม่
ขอศัพท์ขอเสียงให้เกลี้ยงใส	ไหลมาเหมือนท้อธรา
โอษฐ์แล้วवादไว้	รำถวายพระเทวดา

บทคุณครู

หม้องคู่ (โนรา) คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

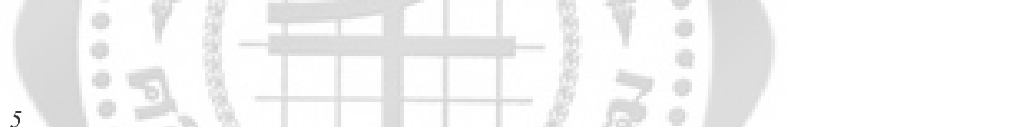
หม้องคู่ (ลูกคู่) คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

ทับ คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

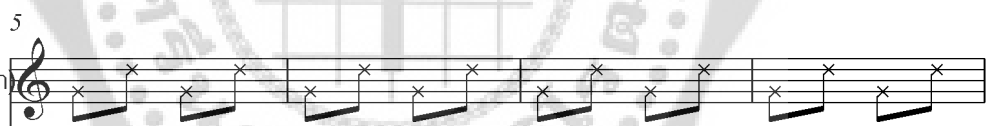
ฉิ่ง คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

กลองตุ๊ก คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

ฉาบ คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

แตระ คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

5

หม้องคู่ (โนรา) กา คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

หม้องคู่ (ลูกคู่) คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

ทับ คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

ฉิ่ง คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

กลองตุ๊ก คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

ฉาบ คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

แตระ คุณ ครู หนัก เหมือน ฝั่ง น้ำ พระ กง

9

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

กา กา ผึ่ง น้ำ พระ คง กา

13

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

แห้ง ไหล มา ยัง ไม่รู้ สิ้น รุ้สุด

กิน กิน จะ

17

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

แห้ง ไหล มา ย้ง ไม่รู้ สิ้น วัสดุ ย้ง

21

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

สับ น้า ลูก ยก ขึ้น ดำ เนิน สรร เสริญ ข้า
ไม่รู้ สิ้น วัสดุ

25

ฆ้องคู่ (โนรา)

โห้ คุณ พระ พุท

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

สืบ น้า ลูก ยก ขึ้น ดำ เนิน สรร เสริญ ข้า

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

29

ฆ้องคู่ (โนรา)

ยัง ไม่

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

โห้ คุณ พระ พุท สรร เสริญ ข้า โห้ คุณ พระ พุท

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

33

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

รู้ ลึน รู้ สุด ไหว้ พระ เสียบ แล้ว ต่อ สวด มนต์

ยัง ไม่

37

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ้ม

ฉาบ

แตระ

รู้ ลึน รู้ สุด ไหว้ พระ เสียบ แล้ว ต่อ สวด มนต์ ไหว้ พระ เสียบ

41

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

ฉิ่ง

กลองตุ๊ก

ฉาบ

แตระ

แล้ว ต่อ สวด มนต์

ฯลฯ

ตัวอย่าง การขับบทโดยใช้หน้าทับกลอนแปด

บทครูสอน

ครูเอยครูสอน	เสด็จเอื้องกรแล้วสอนท่า
สอนให้ผูกผ้า	สอนข้าให้ทรงกำไล
ให้ครอบเทริดน้อย	ทิ้งขบสร้อยพวงมาลัย
ให้ทรงกำไล	ใส่แขนซ้ายแขนขวา
เสด็จเอื้องข้างซ้าย	ตีค่าได้ห้าพระพารา
เสด็จเอื้องข้างขวา	ตีค่าได้ห้าตำลึงทอง
ตีนถีบพนัก	มือชักแสงทอง
หาไหนให้ได้เหมือนน้อง	ทำนองพระเทวดา

บทครูสอน

ซ้องคู่ (โนรา)
 ครู เอย ครู สอน
 ซ้องคู่ (ลูกคู่)
 ครู เอย ครู สอน
 ทับ
 กลองตุ้ม
 ฉิ่ง
 ฉาบ
 แตรระ
 ซ้องคู่ (โนรา)
 ครู เอย ครู สอน เสียดัง เียง กร แล้ว สอน ทำ
 ซ้องคู่ (ลูกคู่)
 ทับ
 กลองตุ้ม
 ฉิ่ง
 ฉาบ
 แตรระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ครุ เอย ครุ สอน เสด็จ เเยื้อง กร แล้ว สอน ท่า

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ครุ เอย ครุ สอน เสด็จ เเยื้อง กร แล้ว สอน ท่า

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตงระ

ครู เอย ครู สอน เสียดึง เบื่อง กร แล้ว สอน ท่า

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตงระ

ฆ้องคู่ (โนรา)
 ไหว้ ครู สอน ให้ ผูก ผ้า

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)
 ไหว้ ครู สอน ให้ ผูก

ทับ
 กลองตุ้ม

ฉิ่ง
 ฉาบ
 ฉิ่ง
 ฉาบ

ฆ้องคู่ (โนรา)
 ผ้า ไหว้ ครู สอน ให้ ผูก ผ้า สอน ข้า ให้ ทรง กำ ไล

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ
 กลองตุ้ม

ฉิ่ง
 ฉาบ
 ฉิ่ง
 ฉาบ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ไหว้ ครู สอน ให้ ผูก ผ้า สอน ข้า ให้ ทรง กำ ไล

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ไหว้ ครู สอน ให้ ผูก ผ้า สอน ข้า ให้ ทรง กำ ไล

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ไหว้ ครู สอน ให้ ผูก ผ่า สอน ขำ ให้ ทรง กำ ไล

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ครุ สอน ให้ ครอบ เทร็ด น้อย

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ครุ สอน ให้ ครอบ เทร็ด

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ครุ สอน ให้ ครอบ เทร็ด น้อย ทั้ง ชับ สร้อย พวง มา ลี้ย

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

น้อย

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ครู สอน ให้ ครอบ เทร็ด น้อย ทั้ง ชับ สร้อย พวง มา ลี้ย

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ครู สอน ให้ ครอบ เทร็ด น้อย ทั้ง ชับ สร้อย พวง มา ลี้ย

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ครุ สอน ให้ กรอบ เทร็ด น้อย ทั้ง ชับ สร้อย พวง มา ลี้ย

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

สอน ให้ ทรง กำ ไล

สอน ให้ ทรง กำ ไล

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

สอน ให้ ทรง กำ ไล สอด เสี แขน ข้าย แขน ขาว

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

สอน ให้ ทรง กำ ไล สอด ใส แขน ช้าย แขน ขวา

ฆ้องคู่ (โนรา)

ฆ้องคู่ (ลูกคู่)

ทับ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

สอน ให้ ทรง กำ ไล สอด ใส แขน ช้าย แขน ขวา

ข้องคู่ (โนรา)

ข้องคู่ (ลูกคู่)

หีบ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ข้องคู่ (โนรา)

ข้องคู่ (ลูกคู่)

หีบ

กลองตุ้ม

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

สอน ให้ ทรง กำ ไล สอด ใส แขน ข้าย แขน ขวา

2.7.2 บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา แบ่งเป็น 2 ประเภทดังนี้

2.7.2.1 เพลงใหม่โรง มีทั้งหมด 6 เพลง ดังนี้

1. เพลงเกริ่น
2. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1
3. เพลงลาวลำปาง
4. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2
5. เพลงโยสลัม
6. เพลงทอดบท

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเพลงใหม่โรงที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกเสียง และภาพเคลื่อนไหวในระหว่างทำการแสดง ผู้วิจัยได้ทำการถอดโน้ตเพลงจากเครื่องบันทึกเสียง และผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องตามแบบฉบับของวงดนตรีประกอบการแสดงโนรากับนักดนตรีภายในคณะโนรา โดยมีเพลงใหม่โรงในรูปแบบโน้ตสากลดังนี้

เกริ่น

Sheet music for the piece "เกริ่น" (Intro). The score is written in treble clef, 2/4 time signature, and consists of seven staves of music. The measure numbers are 5, 9, 13, 17, 21, and 25. The music is a simple melody with a steady rhythm.

ไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1

ปี่โนรา

 ทับ

 กลองตุ้ม

 ซอด้วง

 ฉิ่ง

 ฉาบ

 แตรระ

5

ปี่โนรา

 ทับ

 กลองตุ้ม

 ซอด้วง

 ฉิ่ง

 ฉาบ

 แตรระ

9

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตวระ

13

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตวระ

17

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

21

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

25

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

29

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ลาวลำปาง

5

เปียโนรา

ทับ

กลองตึก

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

เปียโนรา

ทับ

กลองตึก

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

Detailed description: This is a musical score for the piece 'ลาวลำปาง'. It consists of two systems of seven staves each. The instruments are: Piano (เปียโนรา), Tabla (ทับ), Mridangam (กลองตึก), Harmonium (ฆ้องคู่), Tabla (ฉิ่ง), Tabla (ฉาบ), and Tabla (แตระ). The score is in 2/4 time. The first system starts with a piano introduction. The second system begins at measure 5. A large, faint watermark of a university seal is visible in the background of the score.

9

ปี่โน้กา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

13

ปี่โน้กา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

17

ปีโนรา

ทับ

กลองตึก

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

21

ปีโนรา

ทับ

กลองตึก

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

25

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2

ปี

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

5

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

9

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

13

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

17

ปีโนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

โยสล้ม

ปี่โนรา

 ทับ

 กลองตุ้ม

 มโหรี

 ฉิ่ง

 ฉาบ

 ฉะลวย

5

ปี่โนรา

 ทับ

 กลองตุ้ม

 มโหรี

 ฉิ่ง

 ฉาบ

 ฉะลวย

9

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตงระ

13

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตงระ

17

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

ทอดบท

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

5

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

9

ปี่โนรา

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

2.7.2.2 เพลงบรรเลงประกอบการรำรำ มีทั้งหมด 14 เพลง ดังนี้

1. เพลงเกริ่น
2. เพลงลาวลำปาง
3. เพลงโยสล้ม
4. เพลงมอญดูดาว
5. เพลงค้ำคาวกีนกล้วย
6. เพลงจีนไฉ่ยอ
7. เพลงตารีก็ปัส
8. เพลงพม่ารำชวาน
9. เพลงคากคกปากสระ
10. เพลงหักคอไฉ่เท่ง
11. เพลงทอดบพ
12. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1
13. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2
14. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 3

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเพลงบรรเลงประกอบการรำรำ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกเสียง และภาพเคลื่อนไหวในระหว่างทำการแสดง ผู้วิจัยได้ทำการถอดโน้ตเพลงจากเครื่องบันทึกเสียง และผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องตามแบบฉบับของวงดนตรีประกอบการแสดงโน้ตกับนักดนตรีภายในคณะโน้ต โดยมีเพลงบรรเลงประกอบการรำรำ ในรูปแบบโน้ตสากลดังนี้

เกริ่น

The musical score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of seven staves of music. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The second staff is marked with a '5' at the beginning. The third staff is marked with a '9'. The fourth staff is marked with a '13'. The fifth staff is marked with a '17'. The sixth staff is marked with a '21'. The seventh staff is marked with a '25'. The music features a mix of quarter notes, eighth notes, and sixteenth notes, with some rests. A large, faint watermark of a university seal is visible in the background of the page.

ลาวลำปาง

The musical score is written in 2/4 time and consists of seven staves. The first staff begins with a whole rest, followed by a series of eighth and quarter notes. The second staff starts with a half note, followed by eighth and quarter notes. The third staff begins with a dotted quarter note, followed by eighth and quarter notes. The fourth staff starts with a quarter note, followed by eighth and quarter notes. The fifth staff begins with a quarter note, followed by eighth and quarter notes. The sixth staff starts with a quarter note, followed by eighth and quarter notes. The seventh staff begins with a quarter note, followed by eighth and quarter notes, and ends with a double bar line.

โยสล้ม

The musical score is written in 2/4 time and consists of five staves. The first staff begins with a whole rest, followed by a quarter rest, then a quarter note G4, an eighth note A4, and an eighth note B4. The second staff starts with a quarter note C5, followed by a quarter rest, an eighth note G4, an eighth note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, and a quarter note D5. The third staff begins with a quarter note E5, followed by a quarter rest, an eighth note D5, an eighth note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4. The fourth staff starts with a quarter note G4, followed by a quarter rest, an eighth note A4, an eighth note B4, a quarter note C5, an eighth note B4, an eighth note A4, a quarter note G4, an eighth note F4, an eighth note E4, a quarter note D4, an eighth note C4, and an eighth note B3. The fifth staff begins with a quarter note A3, followed by a quarter rest, and then a whole rest for the remainder of the staff.

มอญดูดาว

The musical score is written in 2/4 time and consists of six staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody is composed of eighth and quarter notes. The second staff starts at measure 5. The third staff starts at measure 9 and includes a triplet of eighth notes. The fourth staff starts at measure 13 and features several rests. The fifth staff starts at measure 17 and ends with a double bar line. The sixth staff starts at measure 21 and concludes the piece with a double bar line. A large, faint watermark of a university seal is visible in the background of the page.

ค้างดาวกินกล้วย

The musical score is written in treble clef with a 2/4 time signature. It consists of five staves of music. The first staff begins with a whole rest, followed by quarter notes G4, A4, B4, and C5. The second staff starts at measure 6 with quarter notes G4, A4, B4, and C5. The third staff starts at measure 11 with quarter notes G4, A4, B4, and C5. The fourth staff starts at measure 16 with quarter notes G4, A4, B4, and C5. The fifth staff starts at measure 21 with quarter notes G4, A4, B4, and C5. The piece concludes with a double bar line.

จีนใจย่อ

The musical score for 'จีนใจย่อ' is written in 2/4 time and consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, and a quarter note D5. The second staff starts at measure 6 and continues the melody with eighth and quarter notes. The third staff starts at measure 11 and features a more active melody with eighth and sixteenth notes. The fourth staff starts at measure 16 and continues with a similar active melody. The fifth staff starts at measure 21 and concludes the piece with a final cadence. A large, faint watermark of a university seal is visible in the background of the score.

ตะลิวี่ปัส

The musical score is written in 2/4 time and consists of four staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, and a quarter note B4. The second staff continues with a quarter note C5, a quarter note B4, and a quarter note A4. The third staff continues with a quarter note G4, a quarter note F4, and a quarter note E4. The fourth staff concludes with a quarter note D4, a quarter note C4, and a quarter note B3. The piece ends with a double bar line.

พม่าราชวาน

The musical score is written in 2/4 time and consists of four staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The melody is characterized by eighth-note patterns and rests. The second staff starts at measure 6, the third at measure 11, and the fourth at measure 16, ending with a double bar line. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some rests and a final half note in the fourth staff.

คางคกปากสระ

The musical score is written in 2/4 time and consists of five staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G4, and then a series of eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The second staff starts at measure 5 with a quarter rest, followed by a quarter note G4, and then eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The third staff starts at measure 9 with eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, followed by a quarter rest, then eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The fourth staff starts at measure 13 with eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, followed by a quarter rest, then eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The fifth staff starts at measure 17 with eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4, followed by a quarter rest, then eighth notes: A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. The score ends with a double bar line.

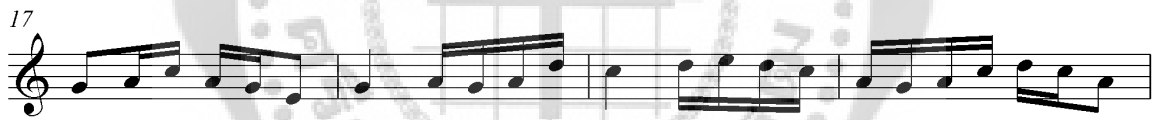
หักคอไอ้เท่ง

The musical score is written in 2/4 time and consists of five staves. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The melody starts with a quarter rest, followed by a quarter note G4, a quarter note A4, a quarter note B4, a quarter note C5, a quarter note B4, a quarter note A4, a quarter note G4, and a quarter note F4. The second staff continues with a quarter note E4, a quarter note D4, a quarter note C4, a quarter note B3, a quarter note A3, a quarter note G3, a quarter note F3, and a quarter note E3. The third staff continues with a quarter note D3, a quarter note C3, a quarter note B2, a quarter note A2, a quarter note G2, a quarter note F2, a quarter note E2, and a quarter note D2. The fourth staff continues with a quarter note C2, a quarter note B1, a quarter note A1, a quarter note G1, a quarter note F1, a quarter note E1, a quarter note D1, and a quarter note C1. The fifth staff concludes with a quarter note B1, a quarter note A1, a quarter note G1, a quarter note F1, a quarter note E1, a quarter note D1, a quarter note C1, and a quarter note B1. A large, faint watermark of a university seal is visible in the background of the page.

ทอดบท

ไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1

ไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2

Musical score for "ไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2" (No title for song 2). The score is written in 2/4 time and consists of five staves of music. The first staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. The music is written in a single melodic line. The score is divided into measures, with measure numbers 5, 9, 13, and 17 indicated at the start of their respective staves. The piece concludes with a double bar line at the end of the fifth staff.

ไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 3

การบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงโนรา ในคณะโนราที่ผู้วิจัยศึกษา มีการบรรเลงเพลงทั้งหมด 14 เพลง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1. เพลงที่ใช้ในการโหมโรง มีทั้งหมด 6 เพลง 2. เพลงบรรเลงประกอบการรำรำ มีทั้งหมด 14 เพลง ผู้บรรเลงปี่โนรา และศิษย์บอร์ดสามารถเลือกใช้เพลงต่างๆ เหล่านี้ได้ตามความเหมาะสม นำมาบรรเลงประกอบหน้าทับต่างๆ ทั้งนี้ผู้บรรเลงทับและกลองตึกจะต้องคอยสังเกตอาการปี่ของนักแสดงโนรา เพื่อที่จะบรรเลงได้สอดคล้องเหมาะสมกับทำรำ

2.7.2.3 หน้าทับที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา ในการประกอบการแสดงโนรา ผู้บรรเลงทับ ทำหน้าที่ควบคุมการเปลี่ยนจังหวะให้มีความช้า หรือเร็ว ตามลีลาท่าทางของผู้รำโนรา รวมถึงเป็นผู้นำให้กับผู้บรรเลงเครื่องดนตรีอื่น ซึ่งจะต้องคอยฟังจังหวะจากทับ การบรรเลงในบางครั้งนักดนตรี อาจจะใช้ความสามารถในการพลิกแพลงทำนองและสอดแทรกลีลาทเพลงในกระสวนจังหวะใหม่ ให้สอดคล้องกับผู้รำโนรา หน้าทับส่วนใหญ่ที่พบในการประกอบการแสดงนั้น มีทั้งหมด 8 หน้าทับ ดังนี้

1. หน้าทับเสมอเครื่อง
2. หน้าทับทอดบท
3. หน้าทับรำหน้าตระ

4. หน้าทับกลอนแปด
5. หน้าทับสอสร้อย
6. หน้าทับเพลงโค
7. หน้าทับนาตช้า
8. หน้าทับนาตเร็ว

นิยามศัพท์เฉพาะ

เสียงปี่ของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ปี่	
เสียงเท่งของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	เท่ง	
เสียงทึดของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ทึด	
เสียงตึกของทับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ตึก	
เสียงตุงของกลองตุ๊ก	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ตุง	
เสียงสูงของฆ้องคู่	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	เสียงสูง	
เสียงต่ำของฆ้องคู่	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	เสียงต่ำ	
เสียงฉิ่ง	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ฉิ่ง	
เสียงฉับ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	ฉับ	
เสียงแซ่ของฉาบเล็ก	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	แซ่	
เสียงแตระ	หมายถึง	ลักษณะสัญลักษณ์	แตระ	

ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ทำการบันทึกเสียง และภาพเคลื่อนไหวในระหว่างทำการแสดง ผู้วิจัยได้ทำการถอดโน้ตเพลงจากเครื่องบันทึกเสียง และผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาตรวจสอบความถูกต้องตามแบบฉบับของวงดนตรีประกอบการแสดงโนรากับนักดนตรีภายในคณะโนรา โดยมีหน้าที่ในรูปแบบโน้ตสากลดังนี้

1. หน้าที่บ่เสมอเครื่อง ใช้บรรเลงประกอบบทเพลงในการโหมโรง

หน้าที่บ่เสมอเครื่อง

The musical score is written in 2/4 time and consists of two systems of six staves each. The instruments are labeled on the left of each staff: ทับ (Tambourine), กลองตุ๊ก (Glong Tuk), หม่องคู่ (Mong Kue), ฉิ่ง (Ching), ฉาบ (Chab), and แตรระ (Trae Ra). The first system contains measures 1 through 5, and the second system contains measures 6 through 10. The notation includes various rhythmic patterns and rests for each instrument.

หน้าทับทอดบท

หน้าทับทอดบท

ห้า

ทาบ

กลองตึก

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

5

ทาบ

กลองตึก

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

9

ทับ
กลองตี๊ก
ฆ้องคู่
ฉิ่ง
ฉาบ
แตระ

3. หน้าทับร่ายหน้าแตระ ใช้บรรเลงประกอบการขับท่ายหน้าแตระ

หน้าทับร่ายหน้าแตระ

ทับ
ฆ้องคู่
กลองตี๊ก
ฉิ่ง
ฉาบ
แตระ

หน้าทับกลอนแปด

ทาบ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

ฆ้องระ

6

ทาบ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

ฆ้องระ

11

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตงระ

16

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตงระ

21

ทับ
กลองตุ้ม
ม้องคู่
ฉิ่ง
ฉาบ
แตรระ

5. หน้าทับเพลงโค ใช้บรรเลงประกอบการรำรำท่าเพลงโค

หน้าทับเพลงโค

ทับ
กลองตุ้ม
ม้องคู่
ฉิ่ง
ฉาบ
แตรระ

6. หน้าทับสอดสร้อย ใช้บรรเลงประกอบการรำทำสอดสร้อย

หน้าทับสอดสร้อย

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

แตระ

7. หน้าทับนาดซ้า ใช้บรรเลงประกอบการรำทำนาดซ้า

หน้าทับนาดซ้า

ทับ

กลองตุ้ม

ฆ้องคู่

ฉิ่ง

ฉาบ

กรับ

8. หน้าทับนาตเร็ว ใช้บรรเลงประกอบการรำรำทำนาตเร็ว

หน้าทับนาตเร็ว

หน้าทับนาตเร็ว

ทับ

กลองตุ๊ก

ซอด้วง

ฉิ่ง

ฉาบ

ตะโพน

The musical score is written in 2/4 time and consists of six staves. The top staff, labeled 'ทับ', features a rhythmic pattern of eighth notes with 'x' marks above them. The second staff, 'กลองตุ๊ก', has a few notes with 'x' marks. The third staff, 'ซอด้วง', and fourth staff, 'ฉิ่ง', show melodic lines with 'x' marks. The fifth staff, 'ฉาบ', and sixth staff, 'ตะโพน', provide a steady accompaniment with notes and rests.

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย สามารถสรุปข้อมูลได้ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย
2. เพื่อศึกษาการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงประวัติครูวันดี อรุณรัตนา ผู้มีผลงานดีเด่นด้านการแสดง เจ้าของรางวัลศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 (Heritage Treasures Award Winner 2007) ประเทศมาเลเซีย รวมถึงการแสดงโนราในคณะของท่าน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เผยแพร่ เป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติประวัติผู้ทำชื่อเสียงให้กับประเทศไทย และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ศิลปะการแสดงโนราต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

1. ทำการศึกษาเฉพาะโนราคณะครูวันดี อรุณรัตนา ในเขตรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ในระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2556
2. ทำการศึกษาเฉพาะการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ดังนี้

1. ประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตนา
 - 1.1 ประวัติครูวันดี อรุณรัตนา และครอบครัว
 - 1.2 ประวัติการศึกษาโดยทั่วไป

- 1.3 ประวัติการศึกษาด้านการแสดงโนรา
- 1.4 บทบาททางสังคม
2. การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตน์
 - 2.1 ความสำคัญและโอกาสในการแสดงโนรา
 - 2.2 ประวัตินักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครูวันดี อรุณรัตน์
 - 2.3 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา
 - 2.4 เครื่องแต่งกายของนักแสดงโนราและนักดนตรี
 - 2.5 พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา
 - 2.6 การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา
 - 2.7 บันทึกบทร้องและทำนองเพลงประกอบการแสดงโนรา
 - บทร้อง
 - ทำนองเพลง

ข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผู้วิจัยได้นำมาเรียบเรียงในรูปแบบของการพรรณนา เป็นการเขียนบรรยายแบบความเรียงและสรุปผลเป็นรายการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตน์

1.1 ประวัติครูวันดี อรุณรัตน์ และครอบครัว

ครูวันดี อรุณรัตน์ เป็นบุตรชายเพียงคนเดียว ของนายจันทร์ดี อรุณรัตน์ และนางเอียด อรุณรัตน์ เกิดเมื่อวันที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2466 เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ มาเลย์ นับถือศาสนาพุทธ พักอาศัยอยู่บ้านเลขที่ 248 บี ถนนเบอร์มา หมู่บ้านปูลาดิกูส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ประกอบอาชีพหลักคือ ขายยาแผนโบราณ อาชีพรองคือ หัวหน้าคณะโนรา

ครูวันดี อรุณรัตน์ สมรสกับ คุณสมจิตร์ อรุณรัตน์ มีบุตรธิดา 4 คน ดังนี้

1. นางสาวหนูปิ่น อรุณรัตน์ อายุ 63 ปี ประกอบอาชีพ แม่บ้าน
2. นายวิญญา อรุณรัตน์ อายุ 60 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
3. นางสาวสมใจ อรุณรัตน์ (ถึงแก่กรรม)
4. นายบุญเหลือ อรุณรัตน์ อายุ 54 ปี ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท

ครูวันดี อรุณรัตน์ สมรสกับ คุณบี แซ่ตัน (ภรรยาคนที่ 2) มีบุตรธิดา 8 คน ดังนี้

1. นายปูลิม อรุณรัตน์ (ถึงแก่กรรม)
2. นายสุวิทย์ อรุณรัตน์ อายุ 62 ปี ประกอบอาชีพ นักดนตรี
3. นายประวิง อรุณรัตน์ อายุ 61 ปี ประกอบอาชีพ นักดนตรี

4. นางสาวสพาย อรุณรัตนา	อายุ 60 ปี	ประกอบอาชีพ แม่บ้าน
5. นายสมหวัง อรุณรัตนา	อายุ 59 ปี	ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัท
6. นายธวัช อรุณรัตนา	(ถึงแก่กรรม)	
7. นายบุญมา อรุณรัตนา	อายุ 56 ปี	ประกอบอาชีพ พนักงานธนาคาร
8. นางสาวเล็ก อรุณรัตนา	อายุ 52 ปี	ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

1.2 ประวัติการศึกษาโดยทั่วไป

ครูวันดี อรุณรัตนา เริ่มเข้าศึกษาเรียนอ่าน เขียนภาษาไทย ตั้งแต่ อายุ 10 ปี (พ.ศ. 2476) ที่วัดไชยมังคลาราม ถนนเบอร์มา หมู่บ้านปูลาดิโกส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย โดยมีครูผู้สอนคือ พระอาจารย์ชุม เรียนถึงอายุ 12 ปี สามารถอ่านและเขียนภาษาไทยได้เป็นอย่างดี หลังจากอายุ 12 ปี ได้ศึกษาวิชาแพทย์แผนโบราณ เกี่ยวกับสมุนไพรพื้นบ้านจากบิดา จนสามารถนำเอาความรู้ทั้งหมดนั้น มาปรุงเป็นยาแผนโบราณ สืบต่อกิจการร้านขายยาแผนโบราณจากผู้เป็นบิดา

1.3 ประวัติการศึกษาด้านการแสดงโนรา

ครูวันดี อรุณรัตนา เมื่ออายุ 13 ปี ได้เริ่มเรียนโนรากับอาจารย์ตั้ง (ไม่ทราบนามสกุล) ที่หมู่บ้านตารูวัง รัฐไทรบุรี เริ่มเรียนได้ไม่นาน ครูวันดี อรุณรัตนา เกิดอาการล้มป่วยจึงต้องขออนุญาต อาจารย์ตั้ง ลากลับไปรักษาตัวที่บ้านของตนเอง

เมื่ออายุ 14 ปี ครูวันดี อรุณรัตนา ได้เรียนโนรากับอาจารย์สีนาค ชุมณีสงคราม ซึ่งท่านได้เดินทางมาจากจังหวัดพัทลุง ประเทศไทย และเข้ามาอยู่อาศัยที่ รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ในการฝึกหัดนั้นจะต้องเรียนโนราทุกวัน เริ่มจากการดัดนิ้วมือ ดัดฝ่ามือ ดัดข้อมือ ดัดแขน และดัดขา ในการฝึกหัดร้องจะเริ่มต้นจากกลอนบทคุณครู บทครูสอน บทครูสอนรำ ฯลฯ จนสามารถแสดงโนราและนำความรู้มาก่อตั้งคณะโนราเป็นของตนเองได้

1.4 บทบาททางสังคม

ครูวันดี อรุณรัตนา ได้รับการคัดเลือกจาก Penang Heritage Trust (PHT) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ยกย่องให้ครูวันดี อรุณรัตนา เป็นผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรมทางศิลปะแห่งเกาะปีนัง (Heritage Treasures Award Winner 2007) ด้านการแสดงโนรา อีกทั้งท่านยังมีบทบาททางสังคมที่เห็นเด่นชัดในแต่ละเรื่องปรากฏได้ดังนี้

1.4.1 บทบาทของคณะโนราครูวันดี อรุณรัตนา ที่มีต่อชุมชน คณะโนราครูวันดี

อรุณรัตนา ได้รับเชิญให้เข้าร่วมทำการแสดงโนราในงานสำคัญต่างๆ ของชุมชนอยู่เสมอ เช่น งานทำบุญงานประจำปี งานแก้บน งานกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ ทางศาสนา อีกทั้งยังเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของคนไทยในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ที่ได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมไทย – มาเลเซีย ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2520 ณ วัดไชยมังคลาราม

1.4.2 บทบาทของคณะโนราครุวันดี อรุณรัตน์ ที่มีต่อวัด วัดไชยมังคลาราม เป็นวัดไทยที่มีชื่อเสียงในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย มีการจัดงานประเพณีหรือพิธีกรรมทางศาสนา เช่น งานประจำปี งานทอดกฐิน งานบวช งานเทศน์มหาชาติ ฯลฯ ครุวันดี อรุณรัตน์ ได้รับอาสาเป็น คณะกรรมการคนไทยของทางวัด คอยให้ความช่วยเหลือดูแลการจัดงานประเพณีต่างๆ และได้ช่วยทำ การแสดงดนตรี หรือการแสดงโนรา ให้กับทางวัดอยู่เป็นประจำ

1.4.3 บทบาทของคณะโนราครุวันดี อรุณรัตน์ ที่มีต่อสถานศึกษา

ครุวันดี อรุณรัตน์ เป็นผู้ที่มีบทบาททางด้านการศึกษาของบุคคลในท้องถิ่นและ บุคคลทั่วไป ที่มีความสนใจในการศึกษาเรียนรู้ด้านการแสดงโนรา ดังจะเห็นได้จากสถานศึกษาและ หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ได้เชิญครุวันดี อรุณรัตน์ และคณะ ให้ไปทำการแสดงโนรา เพื่อเผยแพร่ความรู้และวัฒนธรรม

2. การแสดงโนรา คณะครุวันดี อรุณรัตน์

2.1 ความสำคัญและโอกาสในการแสดงโนรา

ในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย คณะโนรามักจะมีโอกาสทำการแสดงที่วัดและศาลเจ้า เนื่องจากวัดและศาลเจ้า เป็นศูนย์กลางทางจิตใจของคนในชุมชน การจัดกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน มักจะกระทำกันที่วัด และศาลเจ้า ส่วนใหญ่มักจะเกี่ยวข้องกับงานบุญเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นงานบุญ ที่จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี หรืองานบุญที่เป็นงานจร เมื่อเจ้าภาพได้ทำการติดต่อทางคณะโนราจึงได้มี ส่วนร่วมเข้าไปจัดการแสดงอยู่ตลอดเป็นประจำ

2.2 ข้อมูลนักดนตรีและนักแสดงโนราใน คณะครุวันดี อรุณรัตน์

นักดนตรีและนักแสดงโนราในคณะของครุวันดี อรุณรัตน์ มีทั้งหมดประมาณ 14 คน มี อายุตั้งแต่ 20 จนถึงอายุ 90 ปี โดยมีทั้งที่อาศัยอยู่ที่บ้านและอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง มีรายชื่อดังต่อไปนี้

1. นายสุวิทย์ อรุณรัตน์ อายุ 63 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 248 ปี ถนนเบอร์มา ตำบลปูเลาติกูส รัฐ ปีนัง ประเทศมาเลเซีย 10350 (248 B Burma Road Pulau Tikus Penang Malaysia 10350) หน้าที่ ในคณะ คือ นักดนตรี และนักแสดงตัวพรวน

2. นายสมหวัง อรุณรัตน์ อายุ 60 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 153 หมู่บ้านคูปัง เซน็อค ตำบลโคดิง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 06000 (153 Kampong Kubang Chenok Mukim Koding Kedah Malaysia 06000) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี

3. นายจำลอง แก้วมณี อายุ 54 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 8 หมู่บ้านดาโต๊ะ ซายด์ อาหมัด ตำบล เพ็นดิง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 10600 (8 Kampong Dato Syed Ahmad Pendang Kedah Malaysia 10600) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี

4. นายจำเริญ ไชยสงคราม อายุ 48 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 24 หมู่บ้านวัด ปาดัง เปเลียง ตำบล ปาดัง เปเลียง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 06750 (24 Kampung watt Padang Peliang Mukim Padang Peliang Kedah Malaysia 06750) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี

5. นายดุสิต อรุณรัตน์ อายุ 38 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 17 ถนนทามาน เซจาตี อินดาห์ ตำบลสูงไหง ปัตตานี รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 08000 (17 Lorang Taman Sejati Indah Sungai Petani, Kadah Malaysia 08000) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี และนักแสดงตัวพรวาน

6. นายธรา สุมณ อายุ 20 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสูงไหง ปูยู เขตปัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย 13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia 13020) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี

7. นายวันดี อรุณรัตน์ อายุ 90 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 248 บี ถนนเบอร์มา หมู่บ้านปูเลาติกูส รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย (248 B Burma Road Pulau Tikus Penang Malaysia 10350) หน้าที่ใน คณะ คือ ที่ปรึกษาด้านการแสดงโนรา

8. นายพวง แสงณรงค์ อายุ 60 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 188 หมู่บ้านโมหาราจา เลละ ตำบลไทเป็ง รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย (188 Kampong Moharaja Lela Taiping Perak Malaysia) หน้าที่ในคณะ คือ แต่งตัวนักแสดง และนักแสดงตัวพรวาน

9. นางชิน แก้วมณี อายุ 53 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 8 หมู่บ้านดาโต๊ะ ซายัด อาหมัด ตำบลเพินดัง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 10600 (8 Kampong Dato Syed Ahmad Pendang Kedah Malaysia 10600) หน้าที่ในคณะ คือ นักแสดงโนรา

10. นางเหรียญ จตุรงค์ อายุ 50 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน 24 หมู่บ้านวัด ปาดัง เปเลียง ตำบลปาดัง เปเลียง รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย 06750 (24 Kampung watt Padang Peliang Mukim Padang Peliang Kedah Malaysia 06750) หน้าที่ในคณะ คือ นักแสดงโนรา

11. นายเจิม สุมณ อายุ 48 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสูงไหง ปูยู เขตปัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย 13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia 13020) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี และนักแสดงโนรา

12. นายเต็ม ชูมณีสงคราม อายุ 44 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสูงไหง ปูยู เขตปัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย 13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia 13020) หน้าที่ในคณะ คือ นักแสดงตัวพรวาน

13. นางสุนีย์ สุมณ อายุ 42 ปี ที่อยู่ปัจจุบัน เอล/241 พี898 หมู่บ้านเบ็งกาลิ ตำบลสูงไหง ปูยู เขตปัตเตอร์เวิร์ธ ประเทศมาเลเซีย 13020 (L/241 P898 Kampung Benggali Sungai Puyu Butterwoth Malaysia 13020) หน้าที่ในคณะ คือ นักดนตรี และนักแสดงโนรา

2.3 เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนรา

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงโนรานั้นส่วนใหญ่ เป็นเครื่องดนตรีพื้นบ้านของภาคใต้ ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา มีทั้งหมด 8 เครื่อง โดยแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. เครื่องดนตรีพื้นบ้าน ประเภทเครื่องตี ได้แก่ ทับ กลองตุ๊ก ฆ้องคู่ แตระ
ประเภทเครื่องเป่า ได้แก่ ปี่โนรา
2. เครื่องดนตรีไทย ประเภทเครื่องตี ได้แก่ ฉิ่ง ฉาบเล็ก
3. เครื่องดนตรีสากล ประเภทลิ้มนิ้ว ได้แก่ คีย์บอร์ด

การจัดวางรูปแบบของวงดนตรีประกอบการแสดงโนราในขณะนี้ ได้แยกเครื่องดำเนินทำนอง กับเครื่องประกอบจังหวะไว้ทางด้านขวาและด้านซ้ายของโรงโนรา ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้บรรเลงดนตรีในขณะบรรเลงประกอบการแสดง สามารถมองเห็นตัวนักแสดงโนราได้อย่างชัดเจน

2.4 เครื่องแต่งกายของนักแสดงโนรา

เครื่องแต่งกายของโนรามีความเป็นเอกลักษณ์และเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการแสดงโนรา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1. ประเภทเครื่องนุ่งห่ม มีดังนี้ เสื้อ สนับเพลลา หน้าผ้า ผ้าห้อยหน้า และโจงกระเบน 2. ประเภทเครื่องประดับ มีดังนี้ เทริด ปั้งคอ กำไลข้อมือ สายป่า ปีกนก آهن เล็บ ปีกหางหงส์ หน้าพราน และหน้าทาสี 3. ประเภทเครื่องศาสตราวุธ มีดังนี้ พระขรรค์ ไม้หวาย ไม้เท้า มีดพรำ และกระบอง

2.5 การเลือกและการจัดเตรียมสถานที่ในการแสดงโนรา

ในการเคลื่อนย้ายฉากสำหรับการแสดงโนรา จะใช้รถบรรทุก 4 ล้อ เป็นพาหนะเพื่อใช้ขนฉาก และอุปกรณ์ต่างๆ ดังนี้ โรงโนรา ฉากโนรา เตียง ผ้าม่านช่องประตู ระบาย พรม ผ่ากั้น ผ่ากั้นลายเทพบุตร ผ่ากั้นลายเทพธิดา โต๊ะ เสื้อ พรม หลอดไฟแสงจันทร์ ไมโครโฟน เครื่องขยายเสียง และลำโพงออกเดินทางไปติดตั้งประกอบฉากก่อนที่จะถึงเวลาทำการแสดง และจะมารับกลับเมื่อจบการแสดง

2.6 พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา

2.6.1 ขนบธรรมเนียมพิธีไหว้ครูประจำปี

พิธีไหว้ครูประจำปี จะจัดขึ้นในวันพฤหัสบดี นิมยัดในเดือน 6 ของไทย จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการบูชาครูหมอนโนรา และเป็นการทำบุญอุทิศส่วนกุศลแด่ครูผู้ล่วงลับไปแล้ว มีองค์ประกอบและวิธีดำเนินการดังนี้

2.6.1.1 เครื่องบูชาครู ประกอบด้วย ไข่ต้ม เหล้า น้ำเปล่า ข้าว เนื้อวัวผัดเผ็ด ปลาจระเม็ดทอด แกงกะทิไก่ หัวหมู หัวผักกาดดอง ยำแตงกวา ข้าวเหนียวเหลือง กุ้งต้ม ขนมโค ขนมขาว ขนมแดง ขนมงา ถั่วตัด ไข่ต้ม ข้าวเหนียมมุล ข้าวเหนียวกอย ข้าวพอง ขนมลา มะพร้าว สับปะรด แอปเปิ้ลเขียว แอปเปิ้ลแดง ฝรั่ง มะพร้าว ส้ม มะละกอ กล้วย บายศรี ดอกมะลิ ดอกบานไม่รู้โรย ดอกกุหลาบ ดอกเยอบีร่า ใบพลู หมาก ยาเส้น สีเสียด แป้งหอมศรีจันทร์ ฐูป เทียน

2.6.1.2 เครื่องบูชาพระพุทธรูปเจ้า ประกอบด้วย ข้าวสวย ปลาจระเม็ดทอด แกงไก่กะทิ หัวผักกาดดอง ยำแตงกวา เนื้อวัวผัดเผ็ด ขนมโค ข้าวเหนียวกอย ข้าวเหนียวมูล ข้าวเหนียวเหลือง น้ำเปล่า แตงโม ดอกกุหลาบ ดอกเยอบีร่า แบริ่งหอมศรีจันทร์ ฐูป เทียน

2.6.1.3 ผู้นำและผู้ร่วมพิธี ครูวันดี อรุณรัตนา เป็นผู้นำในการประกอบพิธี ส่วนผู้ร่วมพิธีให้ครูก็คือนักแสดงในคณะโนราและลูกหลานในครอบครัว

2.6.1.4 บทไหว้ครู ที่ใช้ประกอบพิธีกรรมเป็นคาถาที่มีทั้งคำภาษาบาลีและภาษาไทยได้ปะปนกัน ได้รับการถ่ายทอดมาจากคุณพ่อจันทร์ดี อรุณรัตนา คุณครูสีนาค ชุมณีสงคราม และผู้เฒ่าผู้แก่ที่ครูวันดี อรุณรัตนา นับถือ นำมาใช้ในการประกอบพิธีไหว้ครูประจำปี

2.6.1.5 ขั้นตอนในการประกอบพิธีไหว้ครูประจำปี 1. ครูวันดี อรุณรัตนา จุดเทียน ฐูปที่หน้าหิ้งพระ หน้าหิ้งพ่อแก่ และหน้าหิ้งครุหมอโนรา 2. จุดเทียนที่พานขันหมาก บายศรีทั้งสองข้างด้านซ้าย – ด้านขวา และเครื่องบูชาครู ตามลำดับ จากนั้นกล่าวบทไหว้ครู 3. นำใบพลูจุ่มน้ำในแก้ว นำไปประพรมที่บริเวณหิ้งครุหมอโนรา และประพรมที่เครื่องบูชาครู 4. ส่งแก้วน้ำพร้อมทั้งใบพลูให้กับผู้ร่วมพิธี เพื่อนำไปประพรมที่บริเวณหิ้งครุหมอโนรา และประพรมที่เครื่องบูชาครู 5. โปรยกลีบดอกไม้ที่เครื่องบูชาครู 6. ผู้เข้าร่วมพิธีเข้าไปกราบขอพรจากครูวันดี อรุณรัตนา เป็นอันเสร็จพิธีไหว้ครูประจำปี

2.6.2 ขนบธรรมเนียมก่อนออกเดินทาง

2.6.2.1 ยกเครื่อง

การยกเครื่อง เป็นการบรรเลงดนตรีในที่พักอาศัยก่อนที่จะออกเดินทาง โดยใช้ทับ กลองตุ๊ก ฆ้องคู่ ฉิ่ง แตรระ ตีบรรเลงเป็นจังหวะ โดยหัวหน้าคณะ จะนำเครื่องดนตรีออกมาวางไว้ในบริเวณบ้าน จุดเทียนบูชาพระรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ตนนับถือ ขอให้ช่วยคุ้มครองทุกคนในคณะให้เดินทางโดยปลอดภัย และเป็นที่ยินยอมของผู้ที่ได้ชมการแสดง เมื่อบรรเลงเสร็จ จะช่วยกันเคลื่อนย้ายเครื่องดนตรีขึ้นรถเพื่อออกเดินทาง

2.6.3 ขนบธรรมเนียมก่อนเริ่มการแสดง

2.6.3.1 ตั้งเครื่อง

การตั้งเครื่องจะใช้เครื่องดนตรีประกอบการแสดงโนราทั้งหมดบรรเลงเป็นเพื่อบอกกล่าวให้ชาวบ้านที่อาศัยอยู่รอบบริเวณโรงโนรา ได้ทราบว่าขณะนี้คณะโนราได้เดินทางมาถึงโรงโนราแล้ว

2.6.3.2 เบิกโรง

การเบิกโรง คือ การนำเครื่องดนตรีต่างๆ ที่ใช้ประกอบการแสดงโนรา มาจัดวางเรียงกันไว้ที่กลางโรงโนรา โดยหันหน้าออกไปทางหน้าโรงโนรา หรือหาเทริด ที่ตั้งอยู่ตรงกลางโรงโนรา จากนั้นนำกำไลข้อมือ 1 วง เล็บโนรา 1 นิ้ว เทียน 1 เล่ม เชี่ยนหมาก 1 คำ วางตรงกลางบนกลอง

ตุ๊ก และวางตรงส่วนท้ายของทับ ทั้ง 2 ใบ ผู้ประกอบพิธีจะทำการบริกรรมคาถากันตัว ขอให้ครุหมอโนรา และสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองตนเองจากสิ่งชั่วร้าย ผู้ประกอบพิธีลงอักขระที่เครื่องดนตรี นำใบพลู ม้วนเป็นรูปกรวย เอาหมากใส่ในกรวย นำหมากจุกคำที่หนึ่ง ใส่เข้าไปในทับใบที่ 1 ขณะที่ใส่จะมีการตีกลองตุ๊ก ทับ ช้องคู่และฉิ่ง 1 ที พร้อมกัน หมากจุกคำที่สอง วางบนขอบผนังข้างโรงโนรา หมากจุกคำที่สาม ใส่ไว้ได้เพียงกลางโรงโนรา จากนั้นจะบริกรรมคาถาโดยใช้มือขวาจับไม้กลองตีลงไปทีกลองตุ๊ก 3 ครั้ง ใช้ฝ่ามือขวาตีที่ทับ 3 ครั้ง ใช้มือขวาจับไม้ฆ้องคู่ตีลงไปทีฆ้องคู่ และจับฉิ่ง ตีพร้อมกัน 3 ครั้ง ต่อด้วยการโปรยข้าวสารที่ได้ทำการบริกรรมคาถา ไปรอบๆ โรงโนรา เพื่อเป็นการป้องกันโรงโนราจากสิ่งชั่วร้าย

2.6.4 ขั้นตอนในการแสดงโนรา

2.6.4.1 โหมโรง

การโหมโรง เป็นการบรรเลงดนตรีเพื่อเป็นการบูชาครู และเป็นสัญญาณบอกกล่าวชาวบ้านในชุมชน เพื่อให้ทราบว่าขณะนี้คณะโนราจะเริ่มทำการแสดง เพลงที่คณะโนราใช้เป็นเพลงโหมโรง ประกอบด้วยเพลงต่อไปนี้คือ 1. เพลงเกริ่น 2. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลง (ก) 3. เพลงลาวลำปาง 4. เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลง (ค) 5. เพลงโยสลัม 6. เพลงทอดบท

2.6.4.2 ประกาศครู

การประกาศครู เป็นการขบับทกลอนที่กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโนรา บุญคุณครูต้นของโนรา เทียนครูให้มาช่วยปกป้องคุ้มครองอวยพรให้การแสดงประสบความสำเร็จเป็นที่ชื่นชอบของผู้ชม อีกทั้งเป็นการกล่าวอัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คณะโนราเคารพบูชา ให้มาช่วยขับไล่สิ่งที่ไม่ดีให้ออกไปจากโรงโนรา ผู้ประกอบพิธีจะทำหน้าที่เป็นต้นเสียง มีลูกคู่ในคณะคอยทำหน้าที่ร้องรับพร้อมกับมีการบรรเลงจังหวะหน้าทับของทับ กลองตุ๊ก และเครื่องประกอบจังหวะ

2.6.4.3 ทำบทและรำยรำ

การทำบทและรำยรำ คือ การขบับทกลอนและรำยรำทำบทต่างๆ เป็นการแสดงความสามารถ มีรูปแบบลีลาท่าทางตามความถนัด ตามความสามารถของตนเอง มีการบรรเลงดนตรีประกอบการแสดงไปพร้อมๆ กัน โดยผู้บรรเลงทับ และกลองตุ๊ก จะต้องคอยสังเกตการทำบทและลีลาท่ารำของนักแสดงโนรา เพื่อให้การบรรเลงจังหวะหน้าทับเหมาะสมมีความสอดคล้อง

2.6.4.4 จับเรื่อง

การจับเรื่อง คือ โนราใหญ่หนึ่งที่เที่ยงตรงกลางฉากห้องพระโรง ถือพระขรรค์ในลักษณะที่ตั้งขึ้นวางบนตัก สมมุติตนเองเป็นกษัตริย์หรือพระเอกในเรื่องที่จะแสดง การแสดงมักจะเป็นเรื่องจักร ๆ วงศ์ ๆ แสดงเป็นตอนๆ ไม่แสดงจนจบทั้งเรื่อง นำเสนอเป็นเรื่องราวโดยใช้ตัวโนรา เป็นตัวหลักหรือพระเอกของเรื่อง ภาษาที่ใช้จะเป็นคำไทยใต้ เรื่องที่ใช้ในการจับเรื่อง ได้แก่ ไชยเชษฐา แต่งอ่อนพระอภัยมณี ฯลฯ มีการสร้างความสนุกสนานด้วยมุขตลกของตัวพรวาน สื่อสารให้ผู้ชมเข้าใจด้วยภาษาจีนฮกเกี้ยน หรือภาษามาเลย์ มุ่งเน้นให้เกิดความสนุกสนานพร้อมกับการสอดแทรกคติสอนใจ

2.6.5 ขนบธรรมเนียมหลังจบการแสดง

2.6.5.1 การลาโรง เป็นการกล่าวลาหลังจากจบการแสดง โนราใหญ่หรือพรานจะเป็นผู้กล่าวลา อาจจะกล่าวด้วยคำกลอนเป็นภาษาไทย ภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษามลายู เพื่อเป็นการขอบคุณเจ้าภาพ และอวยพรให้ทุกคนมีความสุข

2.6.5.2 การถอดและการเก็บเครื่องแต่งกาย หลังจากที่โนราใหญ่ได้ทำการแสดงเสร็จสิ้น สิ่งแรกที่จะต้องถอดคือ เทริด ก่อนถอดจะต้องพนมมือบอกครุหมอนโนรา เป็นการขอบคุณที่ช่วยให้การแสดงผ่านไปได้อย่างดี

2.7 บันทึบท่าร้อง บทเพลง และหน้าที่ที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา

2.7.1 **บทร้อง** ที่ใช้ประกอบการแสดงโนราคณะครูวันดี อรุณรัตน์ ได้รับการถ่ายทอดมาจากครูสีนาค ชุมณีสงคราม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกจากบทร้องที่นิยมใช้ขับร้องในการประกอบการรำรำโนราในรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย ได้แก่ บทคุณครู บทครูสอน บทสอนรำ บทสี่เอยสี่โต

2.7.2 บทเพลงที่ใช้บรรเลงประกอบการแสดงโนรา มี 2 ประเภท ได้แก่

2.7.2.1 เพลงใหม่โรง ประกอบด้วยเพลงทั้งหมด 6 เพลง เป็นเพลงที่ทราบชื่อเพลง 4 เพลง และเพลงที่ไม่ปรากฏชื่อเพลง 2 เพลง ซึ่งลำดับการบรรเลงทั้ง 6 เพลง มีลำดับดังนี้ เพลงเกริ่น เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1 เพลงลาวลำปาง เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงเพลงที่ 2 เพลงโยสลัม และเพลงทอดบท

2.7.2.2 เพลงบรรเลงประกอบการรำรำ ประกอบด้วยเพลงทั้งหมด 14 เพลง เป็นเพลงที่ทราบชื่อเพลง 11 เพลง และเพลงที่ไม่ปรากฏชื่อเพลง 3 เพลง มีดังนี้ เพลงเกริ่น เพลงลาวลำปาง เพลงโยสลัม เพลงมอญดูดาว เพลงค้างคาวกินกล้วย เพลงจีนไฉยอ เพลงตารีก็บัส เพลงพม่ารำชวาน เพลงคากคกปากสระ เพลงหักคอไฉ่เท่ง เพลงทอดบท เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 1 เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 2 เพลงไม่ปรากฏชื่อเพลงที่ 3

2.7.3 หน้าที่ที่ใช้ในการประกอบการแสดงโนรา มีทั้งหมด 8 หน้าที่ ได้แก่

1. หน้าที่เสมอเครื่อง 2. หน้าที่ทอดบท 3. หน้าที่รำหน้าตระระ 4. หน้าที่กลอนแปด 5. หน้าที่เพลงโค 6. หน้าที่สอดสร้อย 7. หน้าที่ขนาดช้า 8. หน้าที่ขนาดเร็ว สามารถนำไปบรรเลงได้ตามความเหมาะสม

อภิปรายผล

การศึกษาพบว่า ครูวันดี อรุณรัตนา เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถด้านการแสดงโนรา ได้รับคัดเลือกจาก Penang Heritage Trust (PHT) ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ยกย่องให้ครูวันดี อรุณรัตนา เป็นผู้สืบทอดมรดกวัฒนธรรมทางศิลปะแห่งเกาะปีนัง (Heritage Treasures Award Winner 2007) ด้านการแสดงโนรา ท่านยังเป็นผู้ถ่ายทอดวัฒนธรรมไทย อันติงมาให้กับชาวไทยในชุมชนวัดไชยมังคลาราม รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย เห็นได้จากการสอนลูกหลาน ในครอบครัวให้พูดภาษาไทย และเป็นวิทยากรด้านวัฒนธรรมไทยให้กับสถาบันการศึกษาต่างๆ

การแสดงโนรา คณะครูวันดี อรุณรัตนา ศิลปินพื้นบ้านแห่งรัฐปีนัง ปี พ.ศ. 2550 ประเทศมาเลเซีย ส่วนใหญ่ทำการแสดงที่วัดและศาลเจ้าในเขตรัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย นักดนตรีหรือนักแสดง ในคณะได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการแสดงโนราภายในครอบครัว ทุกคนในคณะสามารถพูดภาษามาเลย์ และภาษาไทยได้ แต่ในชีวิตประจำวันใช้ภาษามาเลย์เป็นส่วนใหญ่ เครื่องดนตรีที่ใช้ในการประกอบการแสดงแต่เดิมนั้นจะใช้ปี่โนราบรรเลงทำนองเพลงเพียงอย่างเดียว ต่อมาได้มีการเพิ่ม คีย์บอร์ดเข้าไปในการประสมวง เพื่อช่วยให้เสียงของทำนองเพลงไม่ขาดหายไปจึงมีความคล้ายกันกับ มโนห์ราคณะ สพรังสวีศิลป์ ในงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ เหล่าสุข (2551: 211 – 212) เพลงประกอบการแสดงโนราและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง :กรณีศึกษามโนราห์คณะสพรังสวีศิลป์. พบว่าเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลงประกอบการแสดงโนรานั้น ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

- เครื่องทำทำนอง ได้แก่ ปี่ และคีย์บอร์ด
- เครื่องทำจังหวะ ได้แก่ ฉิ่ง ฉับ กลองตุ๊ก และทับ

ด้านการแต่งกาย ผู้ที่สวมเทริดจะต้องเป็นโนราใหญ่เท่านั้น บุคคลที่ไม่ได้ผ่านการเข้าพิธีตัดจุกห้ามสวมเทริดเป็นอันขาด จึงมีความคล้ายกันกับสมเจตน์ มุทิตากุล (ม.ป.ป.: 194 - 195) โนราใหม่ ก่อนที่จะสวมเทริดเพื่อฝึกท่า หรือออกโรงได้นั้น จะต้องผ่านการครอบเทริดจากครูโนราเสียก่อน พิธีดังกล่าวบ้างก็เรียกว่า "พิธีผูกผ้าใหญ่" บ้างก็เรียก "พิธีแต่พอก" ในการประกอบพิธีเริ่มต้นขึ้นโดยมีการรำนาราท่อครูโนราแต่โบราณ แล้วหลังจากนั้นอาจจะมีการทรงเพื่ออัญเชิญครูโนราเข้ามาแล้วหลังจากนั้นอาจจะมีการทรงเพื่ออัญเชิญครูโนราเข้ามา สุดท้ายครูโนราที่อาสุโสและยังมีชีวิตอยู่จะเป็นผู้สวมเทริดให้กับโนรารุ่นใหม่ ซึ่งในปัจจุบันบางคนอนุโลมให้ผู้ที่แสดงโนราสามารถสวมเทริดได้อย่างอิสระ โรงแนราได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบคล้ายกับโรงลิเกในประเทศไทยเพื่อสร้างบรรยากาศดึงดูดความสนใจของผู้ชม พิธีกรรมและขั้นตอนในการแสดงโนรา มีขนบธรรมเนียมที่ยึดถือและปฏิบัติสืบต่อกันมาอย่างเคร่งครัด เริ่มตั้งแต่ การยกเครื่อง การตั้งเครื่อง การเบิกโรง การโหมโรง การประกาศครู การทำบทรำย่ำ การจับเรื่อง ในการแสดงผู้แสดงโนราใหญ่มีการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยได้ และผู้แสดงตัวพรวน มีการปรับเปลี่ยนการใช้ภาษาซึ่งแต่เดิมจะใช้ภาษาไทยได้ ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนการ

นำเสนอเรื่องราวต่างๆ เป็นภาษาจีนฮกเกี้ยน และภาษามาลายู เพื่อสื่อสารให้กับผู้ชมที่รัฐปีนัง ประเทศมาเลเซีย เกิดความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่นำเสนอ บทเพลงที่ใช้เป็นเพลงไทยเดิมและเพลงพื้นบ้านภาคใต้ มีทั้งหมด 14 เพลง มีจังหวะหน้าทับที่ใช้ในการประกอบการแสดงทั้งหมด 8 หน้าทับ การใช้นับทเพลงและหน้าทับต้องบรรเลงให้สอดคล้องกับนักแสดงโนรา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ประโยชน์

1. งานวิจัยฉบับนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาและอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมด้านการแสดงโนราในพื้นที่อื่นๆ
2. งานวิจัยฉบับนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงความกลมกลืนทางวัฒนธรรมของประเทศไทย-มาเลเซีย ซึ่งเป็นประโยชน์และผลดีด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบการแสดงโนราระหว่างรัฐต่างๆ ในประเทศมาเลเซีย เช่น รัฐรัฐปีนัง รัฐเคดาห์ และรัฐโอรบือ ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาต่อไป
2. ควรทำการศึกษาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมการแสดงโนรา ในประเทศมาเลเซีย ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาต่อไป
3. ควรทำการศึกษาวิเคราะห์ดนตรีสำหรับการแสดงโนราในประเทศมาเลเซีย ซึ่งจะประโยชน์ต่อผู้ที่ต้องการศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2541). เอกสารประกอบการสอนวิชา มส. 592 พื้นฐานมานุษย
ดุริยางควิทยาภาควัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิตติชัย รัตนพันธ์. (2549). **ดนตรี-นาฏศิลป์ พื้นบ้านภาคใต้**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ:
โอเดียนสโตร์.
- กิตติศักดิ์ เหล่าสุข. (2551). **เพลงประกอบการแสดงโนราและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง :**
กรณีศึกษามโนราห์คณะสพรั่งสวีศิลป์. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรินทร์ เทพสงเคราะห์. (ม.ป.ป.). **รายงานการวิจัยการวิเคราะห์เพลงปี่โนรา ของนายควน
ทวนยก**. พัทลุง: คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- จรรยาสมร แก้วสุข. (2549). **ศึกษาขนบในการแสดงและลักษณะการเปลี่ยนแปลงการแสดง
โนราในภาคใต้ตอนล่าง**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (ไทยคดีศึกษา). พัทลุง: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- จารุวัฒน์ นวลโย. (2552). **ดนตรีพิธีกรรม: กรณีศึกษาพิธีกรรมโนราโรงครูคณะพนมศิลป์
อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑาศิริ ยอดวิเศษ. (2550). **ดนตรีในวัฒนธรรมอิสลาม : กรณีศึกษาชุมชนบ้านควัว**.
ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จำนง อภิวัดน์; และคณะ. (2543). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐพงศ์ ปั่นดอนตอง. (2553). **ดนตรีประกอบพิธีกรรมการฟ้อนผีมด ผีเม็ง : กรณีศึกษา
วงป่าดเมือง คณะวัดเขียงยี่น อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม.
(มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ทิพย์สุดา ญาณโกมุท. (2547). **ดนตรีในพิธีเสนตัวของชาวไทยสงดำ อำเภอเขาชัย
จังหวัดเพชรบุรี**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ธีระศักดิ์ มาเพ็ชร. (2552). **ดนตรีประกอบการแสดง “หุ่นกระบอกอีสาน” กรณีศึกษาคณะเพชรหนองเรือ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธรรมนิติย์ นิคมรัตน์. (2547, มกราคม - มิถุนายน). **วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ**. 3(1): 25.
- นภดล ทิพย์รัตน์. (2544). **หนังสือคุณพระศรีสุคติ : การศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา). นครปฐม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นภสมน นิจันต์. (2550). **โนรา: สัญลักษณ์ พิธีกรรม ตัวตนคนได้รอบลุ่มทะเลสาบสงขลา ยุคโลกาภิวัตน์**. ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นิพัทธ์ เพ็งแก้ว. (2549). **สองฝั่งทะเล ประวัติศาสตร์และภูมิปัญญา จากชุมชนริมห้วยน้ำ อันดามันและทะเลอ่าวไทย**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- นียบวรรณ วรรณศิริ. (2540). **มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิตา เมลานนท์. (2541). **การละเล่นและการเล่นจำพวกพื้นบ้าน**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: โอ.เอส. พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- บุษกร บินทสันต์. (2554). **ดนตรีภาคใต้ ศิลปินการถ่ายทอดความรู้ พิธีกรรมและความเชื่อ**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัญญา รุ่งเรือง. (2544). **การวิจัยทางวัฒนธรรม**. เอกสารประกอบการอบรมพื้นฐานวิชา มานุษยวิทยา. กรุงเทพฯ: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปาริชาติ กันตะเพ็ชร. (2549). **การศึกษาละครชาตรี คณะปทุมศิลป์ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปาริชาติ จีจิวพัฒนาภรณ์. (ม.ป.ป.). **พิเชษ กลั่นชื่น : ทางไปสู่การอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: ชมนาด.
- พัชรินทร์ สันติอักษรวรรณ. (2551). **หลักการแสดงของนางมโนห์รา ในละครชาตรีเรื่อง มโนห์รา**. ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (นาฏศิลป์ไทย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ภาวรัช หลวงสุนทร. (2553). **ละครแก่นบ:กรณีศึกษา คณะ ส.ลูกเพชร พินิจนาฏศิลป์.**
 ปริญญาานิพนธ์ ศศ.ม. (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทย ธนาคารไทยพาณิชย์. (2542). **สารานุกรมวัฒนธรรม ภาคใต้ เล่ม 8.** กรุงเทพฯ: สยามเพรส แมเนจเม้นท์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542.** พิมพ์ครั้งที่ 1.
 กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- รวริสรา ศรีชัย. (2549). **โนราในสถานศึกษาจังหวัดสงขลา.** ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (นาฏศิลป์ไทย).
 กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วลีภรณ์ เลิศไกร. (2551). **บทบาทหน้าที่และการดำรงอยู่ของโนราโรงครู ภายใต้บริบททาง สังคม : กรณีศึกษาชุมชนบ้านนาไม้ไผ่ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช.**
 ปริญญาานิพนธ์ ศน.บ. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
 ถ่ายเอกสาร.
- วิมล จิโรจพันธุ์; และคณะ. (2538). **หมวดวิชาส่งเสริมคุณภาพชีวิตภาคใต้.** กรุงเทพฯ: โอเดียน
 สโตร์.
- ศรีศักร วัลลิโภดม. (2535). **ดนตรีนาฏศิลป์กับเศรษฐกิจและสังคมสยาม.** พิมพ์ครั้งที่ 1.
 กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- สถาบันทักษิณคดีศึกษา. (2544). **โนรา : นาฏลักษณะแห่งปักษ์ใต้.** กรุงเทพฯ: เอมี เทรด ดิง.
- สวัสดิ์ พินิจจันทร์. (2533). **วัฒนธรรมไทย.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- สารภี มุสิกอุปถัมภ์. (2527). **โนราลงครู.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สิทธิพร ไสภิน. (2554). **การศึกษาดนตรีประกอบพิธีรำเจ้าชวามอญเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี.** ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลีปพนธ์ เกตุทัต. (2542). **ข้อเสนอเชิงนโยบายวัฒนธรรมของกรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.**
 เอกสารการประชุมคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 2/2542 ลงวันที่ 12 กุมภาพันธ์
 2542.
- สุจิตต์ วงษ์เทศ. (2551). **ร้องรำทำเพลง : ดนตรีและนาฏศิลป์ชาวสยาม.** กรุงเทพฯ: เรือนแก้ว
 การพิมพ์.
- สุทธิวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2526). **การละเล่นพื้นเมืองภาคใต้.** สารานุกรมวัฒนธรรมภาคใต้ 1.
 กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

สมเจตน์ มุทิตากุล. (ม.ป.ป.). **ความรู้รอบตัวชุดขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมไทย.**

กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

เสาวคนธ์ สุดสวาสดี. (2540). **สังคมวิทยา.** พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อภิรักษ์ รัชนีภม. (2550). **ดนตรีประกอบการแสดงโนราโรงครู : กรณีศึกษา โนราโรงครู**

คณะชะอ้อม อมรศิลป์ ตำบลหนองธง อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง. ปริญญาโท

ศศ.ม. (ดนตรีชาติพันธุ์วิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ถ่ายเอกสาร.

อรุณ เวชสุวรรณ. (2540). **สารคดีชุด เอกลักษณ์ไทย.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

อุทัย นีรัญโต. (2519). **สังคมวิทยาประยุกต์.** กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

อมรา พงศาพิชญ์. (2547). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรม (กระบวนการค้นและบทบาทใน**

ประชาสังคม). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2544). **ภูมิปัญญาทักษิณ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อมรินทร์.

ภาคผนวก ก
ภาพประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตนา

ภาพประวัติและผลงานครูวันดี อรุณรัตน์

ภาพรูปปั้นครูสีนาค ชุมถ้ำสังคราม

ภาพครูวันดี อรุณรัตน์ สาธิตท่ารำ

ภาพครูวันดี อรุณรัตน์ บรรเลงไวโอลิน

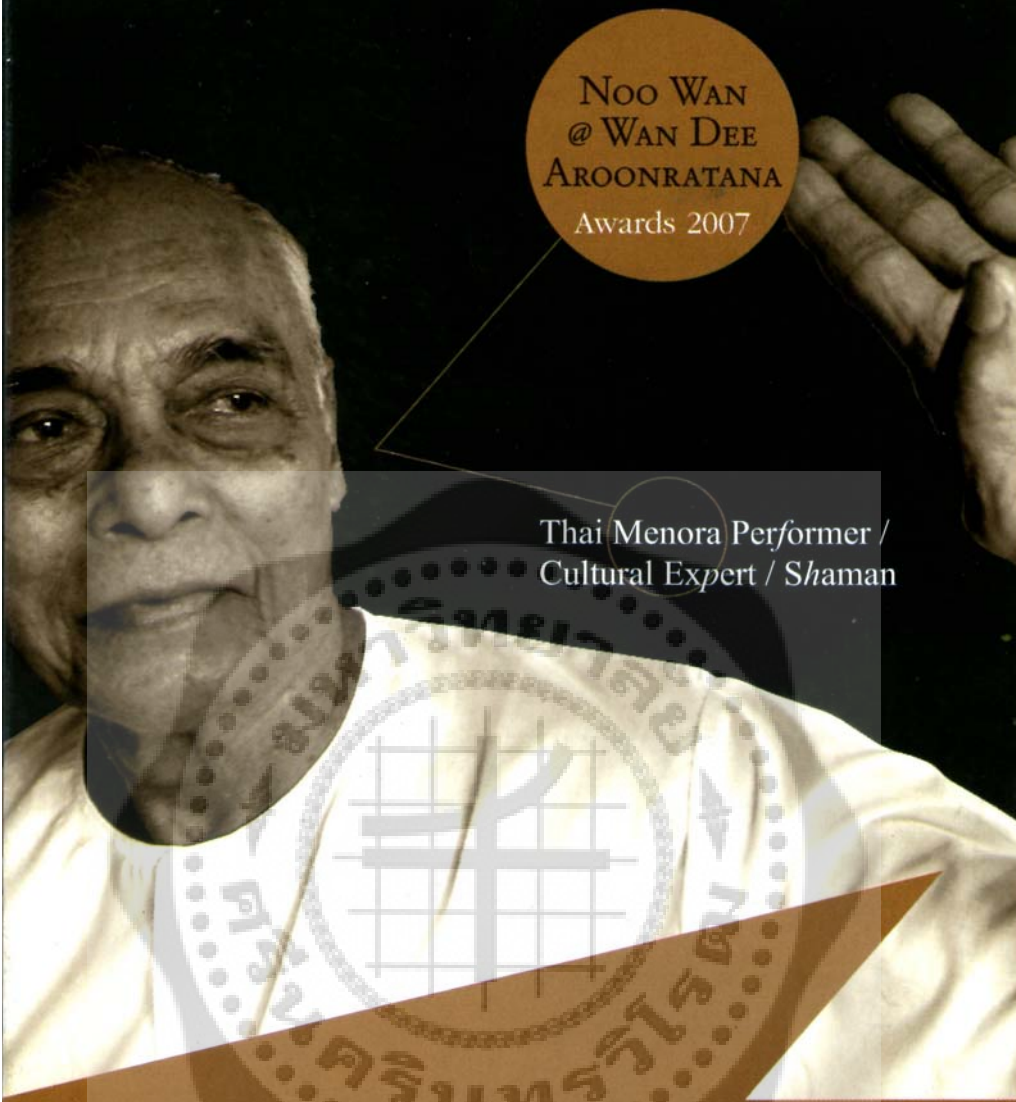
ภาพครูวันดี อรุณรัตน์ รำโนราในงานแก้บน

ภาพครูวันดี อรุณรัตน์ ใ้รับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ภาพครอบครัวครูวันดี อรุณรัตน์

NOO WAN
@ WAN DEE
AROONRATANA
Awards 2007

Thai Menora Performer /
Cultural Expert / Shaman

Leader of the last Thai Menora troupe in Penang, Wan Dee, the only son of the late Pak Chandee started to perform at the age of 14 and remained a leading Shaman and Menora dancer till his last performance at the age of 78 in 2002.

Wan Dee's father & family migrated from Songkhla to Penang between 1914-1916. Now 82, he remains actively involved in Menora by giving advice, blessings and witnessing performances. Wan Dee says that despite difficulties of sustaining the troupe, he did not want his cultural heritage to die out. He continues to offer rigorous training to young people to become full-fledged Menora performers.

'Menora' refers to the performer as well as the art form. The integration of Menora into local Penang cultural celebrations is testimony to the extent of Thai influence in the Northern states. Traditionally performed at weddings, festivals and shamanistic healings associated with deities and the fulfilling of vows, the Menora troupe has always been a family affair. Music is played to evoke the mood and accompany the movements and Wan Dee is accomplished in many traditional instruments. Derived from century old lengthy epic dramas, the Menora in Penang has been localized to incorporate the local context and has Hokkien, Cantonese, Malay and English incorporated into the Thai version.

ภาพแผ่นพับในวันรับรางวัล Heritage Treasures Award Winner 2007

ภาพประกาศนียบัตร LIVING HERITAGE TREASURE

ภาพครอบครัวในวันรับรางวัล Heritage Treasures Award Winner 2007

ภาคผนวก ข
ภาพการแสดงโนราในคณะครูวันดี อรุณรัตน์

ภาพการแสดงโนราในคณะครูวันดี อรุณรัตน์

ภาพโรงโนราแบบดั้งเดิม

ภาพโรงโนราในปัจจุบัน

ภาพนายเจิม สุมณ ขอคำอวยพรจากครูวันดี อรุณรัตน์ ก่อนทำพิธีเบิกโรง

ภาพจัดเตรียมสิ่งของเพื่อทำพิธีเบิกโรง

ภาพนักแสดงขณะแต่งชุดการแสดง

ภาพนักแสดงโนราราบขอคำอวยพรจากครูวันดี อรุณรัตน์ ก่อนทำการแสดงโนรา

ภาพโนรารำรำ

ภาพเครื่องแต่งกายโนราใหญ่

ภาพเครื่องแต่งกายตัวพรวาน

ภาพพรวานออกมารำยรำ

ภาพพรานกล่าวทักทายผู้ชม

ภาพการสนทนาระหว่างพรานกับทาสี

ภาพขณะบรรเลงดนตรีประกอบการแสดง

ภาพโนรากล่าวลาโรง

ภาคผนวก ค
ภาพจากภาคสนาม

ภาพจากภาคสนาม

ภาพขึ้นเรือเฟอร์รี่ข้ามไปยังเกาะปีนัง

ภาพทางเข้าบ้านครูวันดี อรุณรัตน์

ภาพบ้านครูวันดี อรุณรัตน์

ภาพรูปปั้นในวัดไชยมงคลาราม

ภาพสัมภาษณ์ครูวันดี อรุณรัตน์และนายบุญเหลือ อรุณรัตน์

ภาพสัมภาษณ์นายเจิม สุ่มน

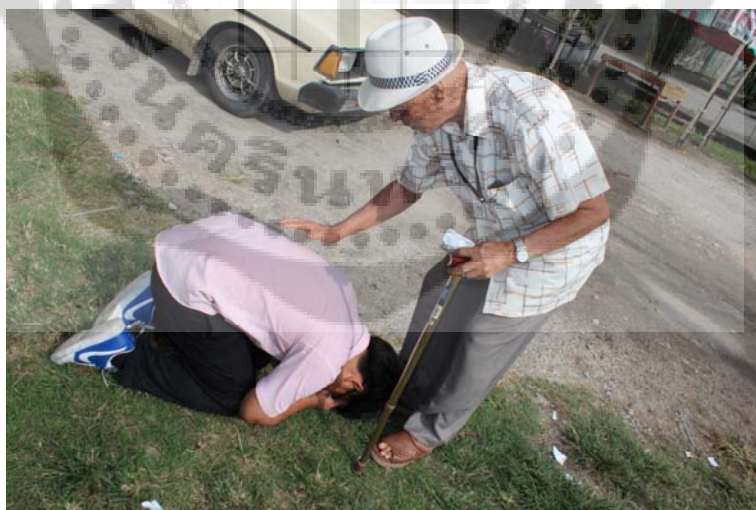
ภาพจัดเตรียมอุปกรณ์การแสดง

ภาพสัมภาษณ์ครูวันดี อรุณรัตนา ที่โรงโนรา

ภาพผู้วิจัยถ่ายภาพร่วมกับคณะโนรา

ภาพผู้วิจัยกราบขอพระคุณครูวันดี อรุณรัตน์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายรัตนสินทร์ พ่อคำ
วันเดือนปีเกิด	15 เมษายน 2525
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1841 ถนนสามัคคีรังสรรค์ ตำบลตลาด อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ รหัสไปรษณีย์ 10130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอานวยวิทย์ จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2543	ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดทรงธรรม จังหวัดสมุทรปราการ
พ.ศ. 2547	ระดับอุดมศึกษา สาขาดนตรีศึกษา (ไทย) จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2556	ระดับปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ